

Zvono za novi kruh

Ne, nije ovo onaj kruh! Onaj što...

Kad dida, jutrom ranim čeljad za uža budi,
dok pletu duge vlati, osije bodu,
žito im se od stiska pod pazuhom kruni.
Zvono jutarnje zvoní.
Prikinu rad, na čas, da se Bogu pomole,
a onda opet žurno spliču i broje za dan krstove.
Kad ručaju i vode naliju,
kose i srpova late,
a na leđa uža snopove,
pa u kosidbu kreću skupit klasi zlatne.
U ime Božje započnu.
Svijeni leđa,
žegu trpeći do zvuka podnevnog zvona,
kad Pozdravljanje izmole,
na užinu umorni kreću, pa kratak pridah.
Otkuju kose i do zalaska sunca redaju otkose.
I opet u rumeni smiraj dana
uz zvuke večernjeg zvona,
pozdrav i falu Bogu šapuću.
Miris znoja, prašine, poljskog cvića, umorni unose u kuću.
I tako do posljednjeg snopa žita, s molitvom i strepnjom za vrime,
paor se trudi skupiti zrno da kruha bude cile godine.
A samo taj kruh kad zamiriši, ispunja kuću, zasladi srca.
U miru i blagoslovu tad
zaboravi se sav trud i muka sva.

Katarina Firanj

Dužijanica 2022.

TEMA BROJA: Postojanost i ustrajnost su suprotnost
prolaznosti, malodušju i neodgovornosti

Propovijed mons. Stjepana Beretića na Večernjoj u katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici, 13. kolovoza 2022.

Dužijanca je najsvečaniji izljev ljubavi zahvalnog vjernika prema Bogu i čovjeku

Dužijanca – to je mirisna radost Kokićevih ozbiljnih i mirnih ljudi nizine. Dužijanca je svečana ispovijest vjere. I nije Dužijanca kruna, niti je Dužijanca vijenac od klasova, niti je Dužijanca pšenicom ukrašena kočija. Nije Dužijanca ni prelijepa narodna nošnja. Dužijanca je najsvečaniji izljev ljubavi zahvalnog vjernika prema Bogu i čovjeku. Dužijanca je radost ljudi nizine koji „najrađe pričaju o svojim njivama dugim u čije crne brazde, k'o u valove beskrajnoga mora svaka njihova bol utone". Sinovi smo tih ljudi. Kamo ćemo sa svojim bolima, ako ne na njivu? Kamo ćemo sa svojim bolima, nego u crne brazde? Rado se sjetim svoga pokojnog dide Stipana. Kad su se njive zazlatile od još nezrelih klasova, povezao me nedjeljom popodne na žitna polja. Sjećam se mirisa. Zeleni kukuruzi, pa zlatne žitne njive. Uživao sam u tim mirisima. Dida bi ubrao klas, protrljao ga u dlanovima, pomirisao ga. Opuhnuo bi pljevu, a onda je nešto mladog zrnja pojeo. To je bila prava svečanost, obred, ljepota za pamćenje. Ljubav prema klasu, prema zrnju. Ljubav. To je vatra zahvalnosti, vatra ponosa, vatra nade. Nedavno sam čuo jednu pjesmu, gdje se više puta ponavlja riječ: „Ne gasimo stare vatre koje su nas grijale". Mlado zrnje na didinim rukama – nezaboravna slika. Njegov pogled kao da je govorio: „Čuvam te na toplom dlanu uspomene. Sjajiš kao bistra suza mladosti. Mirišem te kao cvijet ljiljana bijelog. Ljubim duboko svim bićem svojim. Drukčije ljubiti ne znam i ne mogu" (Katica Pavkić Špiranec).

Kako lijepo miriše nova pšenica? Večeras i sutra sav će nam grad biti u mirisu pšenice. Pričala mi jedna gospođa kako je godinama živjela u velegradu, u tuđoj zemlji. Pričala mi da je znala sanjati zelene livade, zelene i zlatne njive. Pričala mi da je u snu, na asfaltu velegrada osjetila miris bačke trave, bačke zemlje. I to je ljubav. To je ljubav ljudi nizine koji se nikad „glasno ne tuže, ako ih nevolja bije, ne traže pomoći, kada ih nenadano nesreća zateče, iako imaju meku, osjetljivu hrvatsku dušu, koju tako strašno znade zaboljet, kada je nepravda zapeče...". I mi smo ljudi nizine, a „kad tambure zaore glasno..." onda nam „oči ožive vatrom. Iz grla se vine pjesma, koja suze mami, jer je puna boli i topline!" Ne ugasila se vatra naših očiju, ne zamukla pjesma našega grla. Neka zvone tambure. Ne gasimo stare vatre koje su nas grijale.

I nikada ljudi nizine nisu sijali, nikada nisu kosili, nikada nisu vozili snopove mladoga kruha, a da nisu molili Božji blagoslov. Koji bi čovjek nizine preživio oluju, nevrijeme, tuču, kad u njemu ne bi bilo povjerenja u Boga. Ne bi čovjek nizine izdržao nikakvu nevolju, kad u svojoj duši ne bi imao živoga Boga. Mogli su izdržati i ratove i suše i glad i pandemije i siromaštvo samo zato što su Boga u duši nosili. Čovjek je nizine, iskreno je tražio Božju pomoć i kod sijanja i kod žetve. I znao je zahvaliti Bogu nakon svagdašnjeg posla. Nosio je Boga u svojoj duši.

Zna čovjek nizine da bez Boga ne može svladati niti jednu napast. Znamo, bez Boga se ne možemo izvući iz đavlove mreže. I nije nam najvažnije da se izvučemo od jednog ili drugog grijeha. Najvažnije nam je da Boga iz svoje duše ne izgubimo. Kad nas napasnik navodi na bilo koji grijeh, on nas ne nagovara samo da sagriješimo. On nas nagovara da ostavimo Boga. Nije ljepota kršćanskog života samo u tome, da ga proživimo bez grijeha, već je kršćanski život živo nastojanje oko toga, da stalno u Bogu živimo, mičemo se i jesmo. /Barsi Balázs/

Sveti karmelićani govore o noći koja svijetli kao dan. U tamnoj noći duhovne samoće doživljavaju neopisivi susret s Bogom. U tamnoj je noći tamnice i progona Ivan od Križa dobio nadahnuće za najljepše stihove o ljubavi. U tamnoj noći susreću Boga, ne čovjeka. Ne bježe od tame. Ne traže svjetlost nego oganj što je kadar posve užgati i preobilnim oduševljenjem i najžarčim čuvstvima prenijeti u Boga. Taj pak oganj jest Bog sam... Zapaljuje ga Krist u žaru svoje gorljive muke... (sv. Bonaventura). Takav je vrhunac Dužijance: sveta misa zahvalnica... Molimo danas zdravlje našeg biskupa i za sve bolesne. Gospa od suza – bunarička im Gospa bila na pomoć.

U našoj se biskupiji Pohod Blažene Djevice Marije slavi 2. srpnja. Taj blagdan mi zovemo Srpnja Gospa. Tako je početak žetve u Marijinim rukama, a „kad žetva prođe i poslovi drugi, kada napunimo sve ambare stare, u svetišta tvoja poći ćemo, Majko, noseći sa sela zavjetne ti dare" – pjeva naš Kokić. Molimo Gospu da nam čuva vjeru, da nam osnaži nadu i da nam ražari ljubav, molimo je da ovom nemirnom svijetu isprosi mir. Amen.

Središnje misno slavlje 112. Dužijance

Postojanost i ustrajnost suprotnost su prolaznosti, malodušju i neodgovornosti

Središnje slavlje Dužijance u Subotici, 112. po redu, započelo je u nedjelju, 14. kolovoza, u župnoj crkvi sv. Roka, blagoslovom bandaša **Dominika Skenderovića** i bandašice **Katarine Piuković** te simbola Dužijance izrađenih od slame, koji je predvodio **mons. Andrija Anišić**, župnik i predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” koja je i ove godine s Gradom Suboticom organizator Dužijance. Povorka, u kojoj su bile i karuce sa subotičkim bandaškim parom te bandašima i bandašicama svih okolnih mjesta u kojima se Dužijanca slavila, nakon kraljičke pjesme, zaputila se do katedrale.

U katedrali je sve vjernike i uzvanike prije mise u ime subotičkoga biskupa **Slavka Večerina**, koji je bio odsutan zbog oporavka od bolesti, pozdravio **mons. Anišić**. „Pozdrav upućujem u ime naše udruge i u ime **Stevana Bakića**, gradonačelnika Subotice, s kojim je upućen poziv svim gostima Dužijance za ovo naše središnje

Katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**, pozdravljajući biskupa mostarsko-duvanjskog i apostolskog administratora trebinjsko-mrkanskog **mons. Petra Palića**, predsjedatelja koncelebracije, u ime svećenika, redovnika i redovnica, bogoslova i sjemeništara Subotičke biskupije, bandaškog i malog bandaškog para te svih vjernika, kazao je da je biskup Palić „došao kao nekadašnji pitomac našeg sjemeništa Paulinuma, kao dragi gost jer je u njegovoj biskupiji vrelo Bune, iz ‘staroga kraja’, gdje se, u Mostaru, spremamo proslaviti Dužijancu”.

Čitanja su navijestili bandašica i bandaš, psalam otpjevala **Nataša Kostadinović**, a Aleluju **Marko Križanović**.

„ZEMLJORADNIK, KLASJE, PŠENICA, KRUH SVJEDOČE O POSTOJANOSTI I USTRAJNOSTI”

„Danas sam s radošću ovdje među vama, kako bih bio dionik ovoga vašeg slavlja, koje pokazuje ponajprije vaš vjernički, a zatim i narodni identitet koji je dio ovoga područja i ove zemlje u kojoj živite. Dužijancem, hrvatskim narodnim običajem i slavljem, naš hrvatski narod na ovim prostorima više od 110 godina na ovakav svečan i prepoznatljiv način zahvaljuje Bogu za svoje salaše, za dobru žetvu i za kruh svagdašnji. Ima li

slavlje. Pozdravljam goste iz Hrvatske, Mađarske, predstavnike vlasti Pokrajine Vojvodine i Republike Srbije, a osobito Grada Subotice, uz čiju pomoć i podršku je Dužijanca organizirana”, rekao je Anišić. Pozdravio je i predstavnike nacionalnih vijeća, napose Hrvatskoga nacionalnog vijeća i hrvatske ustanove i udruge u Srbiji. Poseban pozdrav uputio je predstavnicima Grada Novog Sada koji su ugostili na nedavnu manifestaciju „Dužijanca u Europskoj prijestolnici kulture” te djecu i mlade u bunjevačkim narodnim nošnjama i sve domaće vjernike i goste.

čovjekova plemenitijeg osjećaja od zahvale? Međutim, uz taj plemeniti osjećaj u čovjeku, postoji, nažalost, i osjećaj mržnje i zavisti, kad ‘zlim okom’ gledamo na

drugoga i sve ono što taj drugi jest”, kazao je biskup na početku propovijedi.

Osvrćući se na navještena čitanja 20. nedjelje kroz godinu, on je rekao da u sudbini proroka Jeremije i kao pojedinci i kao narod možemo otkriti sebe i dio svoga života. „Poput Jeremije susretnemo se s iskustvom rezignacije, napuštenosti. Susretnemo i one koji na ovaj ili onaj način niječu naš način života, postojanja, identiteta. Odlazak, iseljavanje, napuštene kuće, njive i salaši pokazatelji su okolnosti u kojima živimo, onoga što u sebi nosimo i pred čime strepimo. Međutim, Jeremija nam svojim životom svjedoči: Bog nije napustio svoj narod. A sva naša nada i pouzdanje nije u političkim sustavima, nego samo u Gospodinu. Stoga nas poslanica Hebrejima poziva na postojanost i ustrajnost”, kazao je Palić, nastavivši: „Taj poziv na postojanost i ustrajnost na poseban način odjekuje danas svima vama koji ste ove godine dionici slavlja ovih žetvenih zahvalnih svečanosti. Sijač, odnosno zemljoradnik, klasje, pšenica, kruh svjedoče nam upravo o postojanosti i ustrajnosti. Zemljoradnik postojano iz godine u godinu sije sjeme, s vjerom i nadom da će donijeti svoj urod. Ustraje u svom činu, unatoč tome što mu katkad ni vremenski uvjeti, ni gospodarske okolnosti ne idu na ruku. I u vjerničkom životu postojanost i ustrajnost suprotnost su prolaznosti, malodušju i neodgovornosti i sveti pisac podsjeća nas da smo okruženi ‘tolikim oblakom svjedoka’. Taj ‘oblak svjedoka’ jesu svi oni koji su prije nas živjeli ovaj život, koji su se također susretali s poteškoćama, nerazumijevanjem, otporom, progonom, pa čak i smrću, ali unatoč svemu, čuvali su i obrađivali vinograde, polja i njive naše, sijali s nadom da nas Gospodin neće ostaviti gladnima, nego će opet u svojoj dobroti svima dati ‘kruh naš svagdašnji’”.

Biskup je rekao kako su „oblak svjedoka” svi oni oko nas, koji u jednostavnosti života i danas žive svoje opredjeljenje za Isusa Krista. „Govoreći o pozivu na svetost u suvremenom svijetu i razmišljajući upravo nad ovim riječima poslanice Hebrejima, papa Franjo u svojoj apostolskoj pobudnici ‘Radujte se i kličite’ kaže: ‘... Pozvani smo priznati da smo *okruženi tolikim mnoštvom svjedoka* (Heb 12,1) koji nas opominju da se ne zaustavljamo duž puta, potiču nas da nastavljamo svoj hod prema cilju. Među njima može biti naša majka, jedna baka ili druge bliske osobe (usp. 2 Tim 1,5). Možda njihov život nije uvijek bio savršen, no čak i unatoč nesavršenostima i padovima, nastavili su hodati dalje i svidjeli se Gospodinu (GE 3)”, kazao je biskup.

ENIGMATIČNO EVANĐELJE

„Moramo se”, nastavio je on, „ugledati u Isusa, početnika i dovršitelja naše vjere, koji nas spašava i vodi savršenstvu”. „Također, trebamo oponašati Njegov žar, hrabrost i snagu u suočavanju s protivljenjem teških

situacija i sustava s kojima se i On suočavao. Moramo se nastaviti odupirati i boriti protiv zla, a snagu koja nam je za to potrebna, zasigurno će nam dati Isus Krist. Današnje evanđelje jedno je od onih koje se pokazalo enigmom za proučavatelje Svetog pisma, a posebno za one koji te Isusove riječi upotrebljavaju i tumače na razne, ponekad i vrlo negativne načine. Potrebno je svjetlo i vodstvo Duha Svetoga da bismo razumjeli što nam Gospodin želi priopćiti današnjim evanđeljem.

Ovih smo dana suočeni s razarajućim požarima i uništavajućom snagom vatre, ognja. Postoje situacije u Bibliji kada je, prema izvješćima svetih pisaca, vatra zaista pala s neba. Vatra i sumpor padali su s neba na Sodomu i Gomoru (Post 19,24 i dalje). Jedna od deset pošasti protiv Egipta bila je vatra i tuča s neba (Izl 9,3). Prorok Ilija pozvao je oganj s neba koji je spalio Ahazijine vojnike (2 Kr 1,9-17). Znači li to da Isus čezne i želi uništenje? Ne, vatra koju je Isus došao baciti na zemlju nije nijedna od tih vatra. Nije razorna vatra. To je oganj Duha Svetoga koji se bori za naše duše. Opisujući taj oganj, sveti Ćiril Aleksandrijski napisao je: ‘Stoga potvrđujemo da je vatra koju je poslao Krist za ljudsko spasenje i korist... Jer vatra je ovdje, kažem, spasonosna poruka evanđelja i snaga Njegovih zapovijedi; kojim smo svi mi na zemlji, koji smo bili, takoreći, hladni i mrtvi zbog grijeha i u neznanju o Onome koji je po

prirodi i istinski Bog, zapaljeni za život pobožnosti i postali gorljivi u duhu' (Ćiril Aleksandrijski, *Propovijedi* 89-98).

Stoga nas danas Isus uvjerava u svoju spremnost da nastavi djelo spasenja koje je započeo u nama, neprestanim čišćenjem naših duša. Oganj koji želi donijeti za naše pročišćenje jest i dobro. Taj oganj doista uništava, ali uništava krhotine i materijale neumjerene zarobljenosti, nemorala, nepravde, zla i korupcije u našim životima. Svrha je osvjedočiti nas i uvjeriti da trebamo okrenuti novi list i pomoći nam da preispitamo svoj prošli i sadašnji stav pred Bogom da bismo potaknuli bolju budućnost za sebe i svoju generaciju.

Što je uzrok podjela o kojima Isus govori u današnjem evanđelju? To je evanđelje, Radosna vijest koju propovijedamo svojim pročišćenim, pozitivnim i plemenitim životom koji ponekad izaziva nepravde u našim

obiteljima, crkvenim zajednicama, društvu, zemlji i svijetu općenito. To je Radosna vijest da se spasenje, oprosteno i vječni život postižu vjerom u Isusa Krista. Budući da ta poruka isključuje one koji se odbijaju obratiti Isusu, ona ih vrijeđa, ljuti, a često rezultira protivljenjem, podjelama, pa i otvorenim progonima. I u takvim situacijama netrpeljivosti, progona, protivljenja kršćani ostaju ukorijenjeni u Isusu Kristu, ne odbacujući i ne osuđujući nikoga. Koliko god današnje evanđelje podiže naš moral u borbi protiv zla, nevjere i nepravde, također je važno uzeti k srcu da naš svijet treba više ljubavi nego mržnje, više mira nego rata i više jedinstva nego podjela", završio je biskup homiliju.

Svečanu je liturgiju glazbeno animirao Katedralni zbor „Albe Vidaković” na čelu sa zborovodnom i orguljašem **mo Miroslavom Stantićem**.

„DUŽIJANCA – SIMBOL ZAJEDNIŠTVA”

Nakon mise, oblikovala se svečana povorka koja se uputila k središnjem subotičkom trgu. Na začelju povorke bio je bandaški par te mali bandaš **Andrija Kujundžić** i mala bandašica **Ema Ivković** koji su na trg pristigli u svečanim karucama. Na trgu je, na improviziranom salašu, bandaš domaćinima salaša obznanio da je „ris gotov” i predao prvi simbol Dužijance, pleteni vijenac, a potom je bandašica predala kruh od novog

Svečana Večernja uoči središnje proslave 112. Dužijance

Svečana Večernja služba hvale slavljenja je u subotičkoj katedrali – manjoj bazilici sv. Terezije Avilske, u subotu, 13. kolovoza, uoči svečanoga središnjega slavlja Dužijance.

Molitvu Crkve predvodio je katedralni župnik mons. Stjepan Beretić, a sudjelovao je i mostar-sko-duvanjski biskup i trebinjsko-mrkanski trajni upravitelj Petar Palić, gost ovogodišnje Dužijance. Na molitvenom slavlju sudjelovali su i bandašica Katarina Piuković i bandaš Dominik Skenderović, kao i mali bandaš Andrija Kujundžić i mala ban-

dašica Ema Ivković. Prigodnu propovijed održao je mons. Beretić (koju u cijelosti donosimo na 3. stranici ovog broja *Zvonika*). Liturgijsku glazbu i himne predviđene za taj nadnevak izveo je Katedralni zbor „Albe Vidaković” kojim je ravnao mo Miroslav Stantić, uz soliste: **Eminu Tikvicki**, Natašu Kostadinović, Marka Križanovića i vlč. **Dragana Muharema**. /Prema: IKA/

brašna gradonačelniku Subotice Stevanu Bakiću, koji ga je pokazao na sve četiri strane svijeta.

„Iznimno mi je drago što svjedočimo da Dužijanca, kao svojevrsni spoj molitve, zahvale Bogu i pohvale čovjeku za njegov rad i danas, a vjerujem da će tako biti i ubuduće, predstavlja simbol zajedništva, a Subotica sredinu u kojoj se ljudi međusobno poštuju, razumiju i uvažavaju”, rekao je Bakić. On je podsjetio da je u okviru ovogodišnje Dužijance, u srpnju, na njivi pokraj crkve u Đurđinu, održano „Takmičenje risara”, tradicionalna manifestacija koja se u okviru Dužijance organizira već više od pola stoljeća. „Raduje me što je ove godine, kao novina u odnosu na sve prethodne Dužijance, ona nedavno održana i u Novom Sadu. Ponosan sam na činjenicu da smo i u Europskoj prijestolnici kulture za 2022. godinu jasno pokazali kako je Dužijanca vremenom postala mnogo više od narodnog običaja. Da je manifestacija u kojoj se prepliću tradicionalno i suvremeno, seosko i gradsko, svjetovno i duhovno. Da je i poštovanje tradicije,

Kruna Dužijance

I ovogodišnju krunu Dužijance izradila je poznata slamarka **Jozefina Skenderović**. Kruna simbolizira molitvu. „Dugo sam razmišljala što raditi, s obzirom na to da je to već treća kruna koju radim ove godine, odnosno u tom slučaju simbol.

Ideju sam dobila na Dužijanci u Tavankutu, kada je velečasni **Dražen Skenderović** govorio o potrebi molitve. Tako se na postolju nalazi križ s krunicom, a u podnožju je snop i kruh, sve što nam treba”, pojasnila je umjetnica.

jedinstven kulturni projekt, pokretni etnološki i tehnički muzej”, naglasio je Stevan Bakić. „Mislim da je”, naveo je Bakić, „vrlo važno da je u svim događajima vezanim uz ovogodišnju Dužijancu, a bilo ih je oko tri-deset, sudjelovalo mnogo mladih i djece. Ta činjenica istodobno i ohrabruje i nagovještava da će Dužijanca još jako dugo biti jedna od najvažnijih manifestacija u našem gradu”, cijeni Bakić.

Navečer istoga dana upriličen je posjet bandaškoga para grobu utemeljitelja Dužijance mons. Blaška Rajića, a na glavnom gradskom trgu održano je tradicionalno Bandašicino kolo.

Dužijance su proslavljene i u...

Bajmaku

Predvoditelji slavlja Dužijance, 3. srpnja, bili su **bandaš Luka Tumbas** i **bandašica Željana Molnar**, uz **malog bandaša Stefana Lukačevića** i **male bandašice Emu i Teu Nović**.

Misu je predvodio župnik domaćin **preč. Róbert Erhard** u zajedništvu s **mons. Andrijom Anišićem**, a djeca i mladi aktivno su sudjelovali. Bandaš i bandašica na oltar su donijeli i „krunu” ovogodišnje Dužijance – sliku Svete obitelji od slame koju je izradila **Jozefina Skenderović**.

Župnik Erhard, vidno ganut tim slavljem, u prigodnoj homiliji naglasio je: „Dirnut sam kada gledam u ovoj našoj bajmačkoj zajednici dječicu u narodnim hrvatskim, bunjevačkim nošnjama. Koje je to bogatstvo, pripadati zajednici, u jeziku, kulturi u pripadnosti! Pripadati hrvatskom narodu ili bilo kom drugom, ali u ovom slučaju slavimo ono što su naši predci, naši korijeni shvatili: čovjek daje najviše od sebe, zna učini što je potrebno, ali ne može dati blagoslov. To može samo Bog”.

Iako hrvatska zajednica u Bajmaku nije velika, po riječima vjeroučiteljice i jedne od organizatora bajmačke Dužijance **Mirele Varge**, sve je organizirano kao i prethodnih godina, ali se osjetilo da su prihvaćeni i da imaju podršku župnika. „Nositelji Dužijance koji godinama okupljaju djecu, mlade i obitelji na čišćenje žita, pletenju vijenaca i perlica jesu **Marija i Nikola Petreš**. Dva su tjedna dočekivali, ispraćali i pomagali”, kaže Mirela koja je i sama uložila veliki napor u organizaciju.

Pod misnim slavljem pjevao je župni zbor pod ravnanjem kantora **Bele Anišića**, a osobito su se istaknula djeca koja su višeglasno pjevala „Blagoslovljena ova

zemlja”. Misnom slavlju nazočili su i predstavnici UBH „Dužijanica” i gradski bandaš **Dominik Skenderović** i bandašica **Katarina Piuković**. Nakon mise, vjernici su se okupili u župi, gdje se odigralo kolo, a navečer je na istome mjestu održana akademija, a potom i Bandašicino kolo. /Ž. V., „Hrvatska riječ”/

Žedniku

Nositelji žetvenih svečanosti u Žedniku, proslavljenih 10. srpnja, bili su **bandaš Luka Horvacki** i **bandašica Martina Vojnić Hajduk**, te **mali bandaš Josip Vojnić Tunić** i **mala bandašica Valentina Kopunović**. Misno slavlje u crkvi sv. Marka Evanđeliste predvodio je župni vikar u Horgošu vlč. **Tomislav Vojnić Mijatov** u zajedništvu s tamošnjim župnikom vlč. **Franjom Ivankovićem**, te župnikom u Đurđinu vlč.

Danijelom Katačićem i **gostom mons. Andrijom Anišićem**.

„Slijediti evanđelje teško je. Blizu ti je Božja riječ, blizu je i Božji zakon. On je upisan u naša srca. Grad Jerihon predstavlja sliku današnjega svijeta u kojem ima i razbojnika. Čovjek je odbačen. Stari i mladi napuštaju imanja i zemlju. Moramo poraditi na zajedništvu”, zaključio je vlč. Vojnić Mijatov u svojoj propovijedi na Dužijanci u u Žedniku.

Svetoj misi nazočilo je mnogo mladih i djece u narodnim nošnjama, a pozivu su se odazvali i gradski bandaški par, **bandašica Katarina Piuković** i **bandaš Dominik Skenderović**, kao i **bandaš i bandašica iz Đurđina i Sombora** te brojni gosti.

Svoju ulogu ispunile su i žedničke kraljice, koje su na simbolični način ljeljanjem pozdravile predvoditelje žetvenih svečanosti, kao i brojne vjernike. Misno slavlje uzveličao je tamburaški orkestar HGU „Festival bunjevački pisama” pod ravnanjem **prof. Mire Temunović** i župni zbor pod ravnanjem kantora **Nikole Ostrogonca**. Bandašicino kolo održano je navečer u dvorištu župe. /N. Sudarević, „Hrvatska riječ”/

Lemešu

Goran Kovač i Milica Brkić bili su bandaš i bandašica ovogodišnje Dužijance u Lemešu koja je 22. put održana 17. srpnja u organizaciji HBKUD „Lemeš”. Mali bandaš i bandašica bili su Tibor Petreš i Slavica Morner.

Sudionici Dužijance okupili su se u mjesnom Domu kulture, a nakon toga povorka sudionika Dužijance uputila se u crkvu Rođenja Blažene Djevice Marije, gdje je održana misa koju je predvodio vlč. **Jenő Varga**.

Nakon svete mise, kruh od novog žita predan je predsjedniku Savjeta MZ Lemeš **Istvánu Szevaldu**. Kao i prethodnih deset godina, i ove je pred Dužijancu održana jednodnevna likovna kolonija na kojoj su sudjelovali slikari Likovne udruge „Croart”. Kolonija je održana 15. srpnja, a slikari su radili u ambijentu salaša obitelji **Vujević-Ileš**. /Z. V., „Hrvatska riječ”/

Tavankutu

Svečanom misom zahvalnicom u crkvi Presvetog Srca Isusova, 17. srpnja proslavljena je tavankutska Dužijanica. Misu je predvodio vikar subotičke Župe sv. Roka vlč. **Dražen Skenderović** uz koncelebraciju mjesnoga župnika vlč. **Marijana Vukova**.

Nositelji ovogodišnje tavankutske Dužijance bili su veliki i mali bandaški par (bandaš i bandašica): **Martin Skenderović** i **Kristina Mamužić**, odnosno **Luka Mamužić** i **Nađa Bedeković**. Misno slavlje uveličalo je i mnogo mladih i djece odjevenih u bunjevačku nošnju. Prikazana je i „kruna” Dužijance, koju je izradila slamarka **Jozefina Skenderović**.

Velečasni Skenderović u svojoj propovijedi istaknuo je važnost zahvalnosti Bogu, pa tako i zahvalu za plodove zemlje, poput Dužijance. Po njegovim riječima, Bogu trebamo uputiti molitve već na početku ciklusa stvaranja kruha, prigodom sjetve. Dužijanica se slavi na veličanstven način uz isticanje vanjskoga sjaja zahvale, ali po riječima Skenderovića to treba biti praćeno i pravom, nutarnjom vjerom, u dubini našega srca.

Pred kraj mise održana je i procesija s Presvetim oko crkve, a Bandašicino kolo kao završnica svečanosti održano je navečer na Etnosalašu „Balažević”. Večer prije održano je i Risarsko veče na kom su predstavljeni ovogodišnji bandaš i bandašica. /D. B. P., „Hrvatska riječ”/

Somboru

Proslava 88. Dužionice održana je 24. srpnja u Somboru. Nositelj organizacije proslave bilo je **somborsko Hrvatsko kulturno umjetničko društvo „Vladimir Nazor”**.

Proslava je počela okupljanjem sudionika Dužionice u Hrvatskom domu. Najznačajniju ulogu imali su **Ivan i Ivana Vilim**, bandaš i bandašica ovogodišnje Dužionice. „Uz studiranje medicine i sport, bila sam aktivna u raznim sekcijama i radionicama HKUD ‘Vladimir Nazor’. To što sam izabrana za bandašicu za mene je velika čast”, kaže Ivana. Njezin brat Ivan učenik je gimnazije. „Drago mi je da sam danas bandaš na Dužionici, a prije svega zbog svojih roditelja, kojima čuvanje tradicije mnogo znači”, kaže on. Svečana misa na kojoj je posvećen kruh od novog žita slavljen je u crkvi Presvetog Trojstva, a predvodio ju je vlč. **Franjo Ivanković**, župnik u Žedniku.

Bandašicino kolo odigrano je na Trgu sv. Trojstva, a povorka sudionika Dužionice prošla je centrom grada do Županije gdje je kruh od novog žita predan zamjenici gradonačelnika **Ljiljani Tici**. „Dužionica je jedno od obilježja Sombora i ponos je svih njegovih stanovnika. Naša pitoma vojvođanska polja koja krase klasja žita simbol su hleba, kruva i kruha, simbol i kruna zdravlja, mira i blagostanja”, kazala je Tica, izrazivši nadu da će svaka naredna žetva biti uspješnija.

Proslava je završena risarskim ručkom u Hrvatskom domu. /Z. V., „Hrvatska riječ”/

Maloj Bosni

Euharistijskim slavljem u crkvi Presvetog Trojstva, 31. srpnja u Maloj Bosni proslavljena je Dužijanica. Nositelji ovogodišnje zahvale Bogu za žetvu i novi kruh bili su mali bandaš Luka Vujković Lamić i male bandašice Jovana Katić i Lana Stantić (velikog bandaša i bandašice ove godine nije bilo). Misu je predvodio karmelićanin o. Stjepan Vidak uz koncelebraciju mjesnog župnika vlč. Dragana Muharema.

Otac Stjepan u propovijedi je govorio o značaju zahvalnosti, navodeći kako ima ljudi koji imaju sve, a u dubini duše su nesretni. „Ljudskom srcu uvijek nešto treba, zadovoljno nikad posve nije, čim željenog cilja se dovreba, opet iz njega sto želja vire”, citirao

je pjesnika Petra Preradovića. Ovogodišnju „krunu” Dužijance izradila je slamarka **Katarina Skenderović**. Kako je istaknuto, golubica prikazana na „kruni” simbol je mira i Duha Svetoga. Imajući u vidu rat u Ukrajini, na zemlji mir – vapaj je svih nas, te se molitve upućuju i u tom pravcu. Župnik Muharem pohvalio je brojne župljane, osobito mlade, koji su, kako je rekao, vrijedno radili da bi uveličali taj događaj. Navečer je u župnom domu priređena predstava, a nakon nje uslijedilo je Bandašicino kolo. /N. S., „Hrvatska riječ”/

Đurđinu

Svečanim euharistijskim slavljem 7. kolovoza proslavljena je Dužijanica u Đurđinu. Nositelji ovogodišnje zahvale Bogu za žetvu i novi kruh bili su bandaš Marko Zubelić i bandašica Regina Dulić, te mali bandaš Nenad Ivković Ivandekić i mala bandašica Marina Šarčević. U crkvi sv. Josipa Radnika misu je predvodio kancelar Srijemske biskupije Tomislav Lasić u koncelebraciji sa žedničkim župnikom Franjom Ivankovićem i svećenikom domaćinom Danielom Katačićem.

Lasić je u propovijedi kazao da zrno mora biti u hladnoći i tami da bi izraslo u klas, a zrnje mora proći

kroz mlin da bi postalo brašno i kruh. U molitvama zahvaljujemo Bogu na darovima, pa tako i kruhu. Kazao je kako se kruh lomi i dijeli za druge, te poručio da se i mi moramo „lomiti da bismo nahranili što više onih oko sebe”.

Misno slavlje uzveličala je brojna mladež i djeca odjevena u narodne nošnje. Mladi su se potrudili da uredi crkvu pletenim vijencima od vlača žita. „Kruna” đurđinske Dužijance bila je u znaku euharistije, a izradila ju je **Marica Vidaković**. Misno slavlje uzveličao je Katedralni zbor „Albe Vidaković” pod ravnanjem **Miroslava Stantića**.

U večernjim satima upriličena je književna večer, a nakon toga i Bandašicino kolo koje je okupilo mnogo mještana i gostiju. /N. S., „Hrvatska riječ”/

Mirgešu

Dužijanica u Mirgešu proslavljena je 7. kolovoza misom zahvalnicom u Domu kulture. Predvoditelj euharistijskog slavlja bio je župnik Župe Srca Isusova iz Tavankuta vlč. Marijan Vukov, a koncelebrirali su predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanica” mons. Andrija Anišić i župni vikar u Horgošu vlč. Tomislav Vojnić Mijatov.

Ovogodišnja Dužijanica u Mirgešu nije imala velikog bandaša i bandašicu, nego samo malu bandašicu, a to je **Nađa Bedeković** (koja je bila mala bandašica i u Tavankutu). Gosti su bili gradski bandaš Dominik Skenderović i bandašica Katarina Piuković. Među pukom bili su i neki raniji bandaši i bandašice koji sa svojom malom djecom nastavljaju tradiciju sudjelovanja u tom običaju zahvale Bogu za novo žito. Nakon mise, održano je Bandašicino kolo. /N. S., „Hrvatska riječ”/

„Žetva i ubiranje plodova dar su neba”

Zahvalno slavlje za plodove zemlje na Dužijanci koja je ove godine prvi put priređena u Novome Sadu, predslavio je 24. srpnja u župnoj crkvi Imena Blažene Djevice Marije beogradski nadbiskup i metropolit Stanislav Hočevar.

„U povezivanju vidljivoga s onim Nevidljivime, naši bunjevački Hrvati odmah su shvatili da su rad, znoj, oranje i sijanje njihov udio u kozmičkoj stvarnosti, a žetva i ubiranje plodova dar neba”, kazao je u homiliji nadbiskup. „Zahvalnost, pjevanje, molitva, obrednost i istančana kulturnost najprirodniji su plod stvorenoga bića. Traženje, pak, zajedništva i solidarnosti među svima u osnovi je najstvarniji čin stanovnika Zemlje. I mi smo danas samo onoliko veliki i životni koliko se uključujemo u taj najsnažniji tijek povijesti”, kazao je u homiliji mons. Hočevar.

„Gledamo li mi ljudi današnjice na besplatni dar žetve, kruha, hrane? Kako je moguće dozvoliti da – dok Bog nama tako velikodušno daje bogatu žetvu, a time i kruh, i hranu, i prije svega sigurnost dobrih odnosa – da ljudi današnjice sprečavaju dobivanje pšenice, pa time i kruha i hrane, čime nadasve uništavaju istinsku sveopću komunikaciju i pozitivne međusobne odnose koji jedini omogućavaju integralni rast svega i sinergiju solidarnosti u našem svijetu, u našoj Europi? Svi vi Abrahama intelektualci, prorokujte puteve budućnosti, načine kako izići iz tih naših zatvorenih svijetova sebičnosti! Gdje ste, Abrahama diplomati, da biste naše vелеbne tvrđave bez prozora i vrata otvorili komunikaciji, dobrim i pozitivnim međusobnim odnosima? Gdje smo svi mi Abrahama vjernici i molitelji, da bismo žarkom molitvom oslobodili propadajuću civilizaciju sebičnosti i samodostatnosti te podigli novu kulturu na onim visinama Isusove komunikacije s Ocem, Tvorcem svega, Darovateljem žetve, pšenice, kruha i hrane, s pravim Pontifeksom Neba i Zemlje Isusom Kristom – jedinim Kruhom Života? Nije moguće već samo po sebi – pa ni ljudskoj logici nije dopušteno – proglašavati se kršćaninom, a oduzimati drugima besplatni dar žetve, pšenice, kruha, života... Ne možemo sebe postaviti na mjesto Boga, a vjeru prikazati na svoje uniforme kao puku značku kršćanske ideologije. Biblijski gospodar ne dopušta da se po našim ljudskim mjerilima određuje i čupa povijesni korov”, dodao je nadbiskup Hočevar.

Tijekom mise Hočevar je blagoslovio klasove nove pšenice koji su podijeljeni sudionicima slavlja i uzvanicima. Na misi su pjevali Župni zbor crkve Imena Marijina „Laudanti” iz Novog Sada i Katedralni mješoviti zbor „Albe Vidaković” iz Subotice, pod ravnanjem mo **Miroslava Stantića**, a za orguljama je bio **David Bertran**.

Nakon mise bandaš **Dominik Skenderović** i bandašica **Katarina Piuković**, u vijencima žita okićenim karucama, krenuli su središnjom gradskom ulicom do Trga republike, praćeni ostalim uzvanicima i gostima te članovima brojnih folklornih skupina u nošnjama hrvatskoga naroda u Vojvodini. Na trgu je bandašica predala kruh od brašna napravljenog od ovogodišnjeg roda žita zamjeniku i izaslaniku gradonačelnika Novog Sada **Milanu Đuriću**. Nositelj trodnevnog projekta „Dužijanca u Novome Sadu” bila je Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” iz Subotice, u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem, a uz financijsku potporu Grada Novog Sada i Središnjeg državnog ureda Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Inače, trodnevna proslava Dužijance u Novom Sadu započela je u petak, 22. srpnja, svečanom akademijom u atriju nekadašnjeg isusovačkog samostana pokraj crkve sv. Jurja u Petrovaradinu zvucima novokomponirane vojvođanske tamburaške glazbe autora **Dubravka Isakova Cicka**, koje je izveo komorni sastav Subotičkog tamburaškog orkestra pod ravnanjem **Marijane Marki**. Ariju *Ruža* iz opere *Dužijanca* autora Josipa Andrića uz pratnju Subotičkog tamburaškog orkestra izvela je operna diva **Alenka Vojnić Ponjavić**, a krunu Dužijance u Novom Sadu predstavila je subotička slamarka **Jozefina Skenderović**. Izložbu slika „Bunjevačka nošnja i ris”, koja je bila postavljena u obližnjem Spomen-domu bana Josipa Jelačića, predstavio je autor i direktor UBH-a „Dužijanca” **Marinko Piuković**. Subota večer, 23. srpnja, bila je u duhu folklora i tamburaša. Nakon pogodbe risara, nastupila su kulturno-umjetnička društva iz Subotice, Novog Sada, Temerina, Tavankuta, Monoštora, Sonte i Brega. /Zv./

Kulturom prožeta Dužijanca...

Priskakanje vatre na Ivana Cvitnjaka

Priskakanje vatre uoči Sv. Ivana Krstitelja, u narodu zvanog Ivana Cvitnjaka, i ove godine okupilo je na nekoliko mjesta ljubitelje običaja i tradicije.

U organizaciji UBH „Dužijanca” 23. lipnja, večer uoči Sv. Ivana Cvitnjaka, u dvorištu pored crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu *priskakala se vatra*. Ove godine na *priskakanju vatre* nastupila je starija dječja skupina HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice, a u *priskakanje* su se uključili i mladi i stari posjetitelji.

Isti običaj se čuva i u Tavankutu, gdje se ispred Etnosalaša „Balažević”, u organizaciji HKPD-a „Matija Gubec” iz Tavankuta, također *priskakala vatra*, ali na blagdan Ivana Cvitnjaka, 24. lipnja. Mladi obučeni u bunjevačku nošnju ne samo da su priskakali vatru nego su i zaigrali bunjevačke igre. Prvi put mještani Gradine (Sombor) spontano su se okupili u svom kraju 23. lipnja i oživjeli na tom mjestu pomalo zaboravljeni običaj. Vidjevši vatru, mještani su se spontano priključivali, *priskakali vatru*, te u zajedništvu i razgovoru proveli večer.

Radionice u susret Dužijanci

Radionica pravljenja tarane, šesta po redu, održana je 28. lipnja na Etnosalašu u Đurđinu u organizaciji UBH „Dužijanca”.

I ove godine **Marija Kujundžić** okupila je žene iz Đurđina koje su se rado odazvale tome poslu. Na radionici je napravljeno između 20 i 30 kg tarane, koja je se uz domaću divenicu, koja je također autentičan proizvod napravljen na risarskom disnotoru, iskorištena na manifestaciji Takmičenje risara. Na radionici je tarana pravljen na dva stara načina, a smisao tih radionica jest predstaviti pravljenje tarane, naučiti mlade tome poslu te istodobno i ženama omogućiti da pokažu što znaju.

Istoga dana razmjerene su parcele za Takmičenje risara, a održana je i radionica košenja i rukovetanja, koju je predvodio najbolji risar **Stipan Kujundžić**. Na toj radionici prisustvovala su dva para mladih risara, koji su iskazali želju naučiti taj posao te se uključiti u to natjecanje.

Takmičenje risara

Jedna od najvećih manifestacija koja se održava u programu Dužijance, Takmičenje risara, održana je 9. srpnja na njivi pokraj crkve u Đurđinu

u organizaciji UBH „Dužijanca”.

Titulu najboljih i ove godine ponijeli su već dobro poznati **Marinko Kujundžić** i **Ruža Juhas**. Drugo mjesto pripalo je već iskusnom **Perici Tikvickom** i mladoj **Ivani Poljaković**, dok su treći bili debitanti **Zdenko Kujundžić** i **Jelena Vidaković Mukić**. Ove godine dodijeljene su i posebne nagrade te su ih dobili najstariji risar – **Šime Stanković** (87 godina) koji se i ove godine natjecao, najmlađi risar – **Filip Skenderović** (23 godine) i debitant Zdenko Kujundžić. Osim njih,

nagrađene su i risaruše koje su ove godine prvi put sudjelovale u natjecanju, a to su već spomenuta Jelena Vidaković Mukić i **Elizabeta Ileš**. U natjecanju je sudjelovalo 20 risarskih parova, iz Županje, Gornjih Hrgova, Mužlje, Crne Bare, Sente, Đurđina, Žednika, Tavankuta, Male Bosne i Subotice, a domaćini su bili **Jasna** i **Antun Kujundžić** iz Subotice.

Osim natjecateljskog dijela, ove godine velika zainteresiranost prisutnih bila je i za stare strojeve, osobito za kosačicu i samovezačicu te staru vršalicu, a prvi put prikazan je i manje poznati stroj – rešet, trijer ili vijalica koji služi za vijanje pljeve iz žita i pripremanje žita za sijanje. Nije izostao niti risarski ručak, natjecanje u kuhanju tarane, nastup folklornog odjela HKC-a „Bunjevačko kolo” kao i predstavljanje nekadašnje igre djece na strnjici – „Kasalisice”.

U Tavankutu održan XXXVII. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame i Festival slame

U organizaciji tavankutskih udruga HKPD „Matija Gubec” i Galerije prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu od 8. do 16. srpnja organiziran je XXXVII. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame.

Koloniju je otvorio tavankutski župnik vlč. **Marijan Vukov**, a u kulturnom dijelu programa sudjelovali su folkloraši mjesnog HKPD-a „Matija Gubec”.

Drugu godinu zaredom, u okviru kolonije priređen je i Festival slame. Festivalu je cilj predstaviti nove

mogućnosti uporabe slame, osim već njezine tradicionalne primjene za izradu slika i suvenira. Sudionici festivala bile su slamarke i polaznici lanijske radionice.

Natjecanje u pucanju bičevima u Đurđinu

Natjecanje u pucanju bičevima održano je na njivi pokraj crkve u Đurđinu 16. srpnja. I ove se godina odmjeravalo čiji švigar bolje puca među oko 50 prijavljenih u nekoliko kategorija.

U kategoriji do 10 godina prvo mjesto osvojio je **Lazar Matković**, drugo **Mihajlo Trkulja**, a treće **Nikola Ivanković Radak**. Prvo mjesto u kategoriji od 10 do 16 godina pripalo je **Mariju Kujundžiću**, drugo **Davidu Cvijanovu**, a treće **Ivi Mikoviću**. Ove godine natjecale

su se i djevojčice, njih sedam, od kojih je prvo mjesto osvojila **Aleksandra Barna**, drugo **Matea Cvijanov**, a treće **Petra Ivković Ivandekić**. Drugi su se sudionici mogli natjecati u dvjema disciplinama: u simplom i duplom pucanju bičem. U kategoriji odraslih u simplom prvo je mjesto pripalo **Dragomiru Peiću Gavranu**, koji je u dvama navratima imao 110 pucnjeva. Odmah za njim bio je drugoplasirani **Josip Stantić**, a treće je mjesto zauzeo **Boris Radaković**. Prvo mjesto u duplom pucanju pripalo je **Grgi Tikvickom**, drugo **Stipanu Kujundžiću**, a treće **J. Stantiću**.

Organizator natjecanja bila je UBH „Dužijanca”. Svi sudionici natjecanja dobili su zahvalnice i medalje za sudjelovanje, a oni najbolji dobili su i pehar (pokal). Za sve okupljene bilo je pripremljeno ono što i dolikuje tom natjecanju: „mašćom kruva”, a druženje je nakon natjecanja nastavljeno uz kuhani grah. /Prema: Ž. V., „Hrvatska riječ”/

Otvorena izložba „S Božjom pomoći”

Izložba „S Božjom pomoći”, koju tradicionalno u proslavi Dužijance priređuju UBH „Dužijanca” i KD „Ivan Antunović”, otvorena je 25. srpnja u Pastoralnom centru „Augustinianum” u Subotici.

Program otvorenja započeo je prigodnim stručnim izlaganjem i video-prezentacijom **Jozefine Skenderović**. Tema ovogodišnje izložbe je „Krone subotičke Dužijance”. Krune od slame, naime, popratni su i neizostavni dio svake Dužijance. Najstarija sačuvana kruna datira iz 1925. godine i čuva se u Etnografskom muzeju u Zagrebu, a djelo je Đule Prčić iz Male Bosne. Najveću, pak, zbirku kruna posjeduje Dijecezanski muzej Subotičke biskupije, koji je za tu prigodu otvorio svoja vrata svim zainteresiranim posjetiteljima. Krune su u muzeju posložile i popratnim tekstovima i potpisima za tu izložbu obogatile **Jozefina Skenderović**, **Marija Rukavina**, **Katarina Skenderović** i **Ivana Piuković**.

Međunarodna likovna kolonija „Bunarić” u Subotici

Međunarodna likovna kolonija „Bunarić”, koju organizira HKC „Bunjevačko kolo” i koja se održava u programu subotičke Dužijance, traje već više od četvrt stoljeća, obogaćujući likovni i kulturni život toga grada.

Od 4. do 6. kolovoza održan je njezin 26. saziv, koji je okupio 44 slikara (amaterskih i profesionalnih) iz Srbije (Subotice, Beograda, Kruševca, Leskovca, Pančeva,

Kikinde, Sombora, Crvenke, Novog Sada), Hrvatske (Osijek, Beli Manastir), Bosne i Hercegovine (Tuzla, Sarajevo) i Mađarske (Segedin, Tompa). Dio sudionika činili su, već tradicionalno, članovi „domaćeg” Likovnog odjela HKC-a. Slikari su stvarali u Velikoj dvorani i dvorištu Centra, a nastalo je 70 likovnih radova u raznim tehnikama, raznih stilova i poetika.

Održana „Rič pod đermom” u Đurđinu

HKPD „Đurđin” iz Đurđina na dan mjesne Dužijance organizira manifestaciju „Rič pod đermom”, kojom se čuva i njeguje, napose ona bunjevačka. Manifestacija je održana 7. kolovoza, pod đermom, u dvorištu Etnosalaša iza župne crkve. Ove godine gost je bio književnik Mirko Kopunović koji piše na hrvatskom književnom standardu, kombinirajući ga katkad s bunjevačkom ikavicom – kako u svojoj poeziji tako i u prozi.

O djelu toga pisca govorili su **Davor Bašić Palković**, novinar i urednik kulturne rubrike u tjedniku „Hrvatska riječ” i **Zlatko Romić**, novinar te vrsni poznavatelj književnosti na bunjevačkoj ikavici, kao i **Katarina Čeliković**, menadžerica kulturnih aktivnosti Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Kopunovićeve pjesme i ulomke iz proze čitali su članovi literarno-dramske sekcije HKPD-a „Đurđin”, a program večeri upotpunio je pjevački zbor te udruge pod ravnanjem **Nele Skenderović**. Publika je imala prigodu čuti i pjesmu „Na zlatnom pragu” Nele Skenderović koja je skladana na Kopunovićeve stihove, a izvodi je **Antonija Dulić**.

Književna večer Katoličkog društva Ivan Antunović

Profesor dr. Josip Ivanović, devetočlana obitelj Zdenka i Jasne Dulić iz Đurđina te Samostan svetog Dominika iz Subotice dobitnici su ovogodišnjih nagrada „Ivan Antunović” po odluci vijeća istoimenog Katoličkog društva, za promicanje kršćanskih vrednota u našem društvu.

One su im dodijeljene na Književnoj večeri koju tradicionalno uoči središnje proslave Dužijance priređuje spomenuto društvo, kojom se obilježava i njegov dan, a koja je održana u četvrtak, 11. kolovoza, u HKC-u „Bunjevačko kolo” u Subotici.

Tom je prigodom, u povodu 50 godina od smrti znanstvenika, književnika te društveno i kulturno angažiranog djelatnika dr. Matije Evetovića, izlaganje o njegovom liku i djelu održao ravnatelj Povijesnog arhiva Subotica **Stevan Mačković**, a obznanjene su i prve tri nagrade za izloge u Subotici ukrašene u duhu Dužijance. Književnu večer svojim je nastupom glazbeno i duhovno obogatio zbor KD-a „Ivan Antunović” – „Collegium Musicum Catholicum” pod ravnanjem **Miroslava Stantića**.

Izložba radova od slame

Izložba radova od slame nastalih na XXXVII. sazivu Prve kolonije naive u tehnici slame održanom od 8. do 16. srpnja 2022. godine u Tavankutu, otvorena je u petak, 12. kolovoza, u Vestibulu Gradske kuće u Subotici, u okviru središnje proslave Dužijance.

Osim slika od slame koje je na spomenutoj koloniji izradilo 30 slamarki, članica tavankutskog HKPD-a „Matija Gubec”, na izložbi su se mogli vidjeti i kupiti i drugi radovi od slame, poput slika-minijatura, čestitka, kutija, nakita i raznih suvenira.

Nazočne je tom prigodom pozdravila, zahvalila im na dolasku te podržala slamarkama u čuvanju tradicije

i prenošenju znanja rada sa slamom na mlađe generacije, voditeljica slamarskog odjela Gupca **Marija Rukavina Prčić**, a izložbu je otvorila dopredsjednica Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” **Ljiljana Dulić**. Tom prigodom **Tomislav Žigmanov**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, uručio je zahvalnice svim sudionicama XXXVII. saziva Prve kolonije naive u tehnici slame.

Tamburaška i folklorna večer

Uoči centralne proslave žetvenih svečanosti u Subotici, Dužijance 2022., u petak, 12. kolovoza, održana je tamburaška večer, predstavljanje bandaša i bandašice, izbor njihovih pratilaca te dodjela nagrada najboljim aranžerima izloga.

Na početku večeri, katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** predstavio je ovogodišnjeg bandaša **Dominika Skenderovića** i bandašicu **Katarinu Piuković**. Potom je uslijedio nastup tamburaških orkestara. Subotičkoj publici predstavili su se Subotički tamburaški orkestar sa solistima te manji ansambli „Biseri”, „Hajo” i „Ruže”. Istu večer izabrani su i pratioci bandaša i bandašice te su tako titulu trećeg pratiteljskog para ponijeli **Tereza**

Kujundžić i **Emil Cvijin**, drugi su bili **Marija Šarčević** i **Nemanja Sarić**, dok su za prve pratitelje izabrani **Ana Mandić** i **Davor Pančić**. Već desetljećima unatrag izlozi u gradu ukrašavaju se u duhu Dužijance i tako najavljuju njen skori dolazak. Tom prigodom uručene su nagrade najboljim aranžerima izloga. Treće mjesto osvojile su

Iris Stantić Miljački i **Emina Kujundžić**, drugo autorice **Mirjana Iršević** i **Sanda Benčik**, dok je najljepši izlog aranžirala **Zorica Ivković**.

Narednog dana, 13. kolovoza, na subotičkom gradskom trgu održana je folklorna večer. Najprije su risari posjetili spomenik Risaru i bistu Blaška Rajića te ih okitili žitnim vijencem, a potom su se uputili na gradski trg, gdje je bio scenski prikaz nekadašnje pogodbe risara, odnosno bandaša i domaćina. Ondje su predstavljeni i oni najbolji risari, koji su se istaknuli na manifestaciji Takmičenje risara. Risari su bunjevačkim kolom otvorili i folklorni dio programa na kojem su nastupili članovi HKC „Bunjevačko kolo” iz Subotice, HKPD „Matija Gubec” iz Tavankuta, OKUD „Mladost” iz Subotice, MKC „Népkör” iz Subotice i FA „Sunce” iz Subotice te gosti iz Hrvatske KUD „Lipa Semeljci” i KUD „Šumari” iz Vinkovaca.

Zlatna misa Stipana Bošnjaka u Vajskoj i Bođanima

U Župi sv. Ilije u Bođanima, te u rodnoj Župi sv. Jurja u Vajskoj 10. srpnja proslavljen je zlatni jubilej svećeništva domaćega sina Stipana Bošnjaka. Propovjednici u Župi sv. Ilije bili su domaći župnik Goran Vilov, a u Župi sv. Jurja mons. Stjepan Beretić, katedralni župnik subotičke stolne bazilike. U koncelecijaciji su bili mons. Luka Strgar i mons. István Koncz.

Svečar je nosio misnicu koju je nosio na svojoj mladoj misi, a koju je njegova pokojna majka brižljivo čuvala i njegovala. U homiliji mons. Beretić prisjetio se njihovih studentskih dana te kako je svoje ređenje i mladu misu vlč. Stipan slavio na zavjetni dan sela skupa sa (sada pokojnim) svećenikom iz istog mjesta Ivanom Sabatkaijem. „Tih sedamdesetih godina svi su se radovali brojnim mladim svećenicima. Prije pedeset godina doživio si radost ovoga sela, radost svojih pokojnih roditelja. Kao mladi svećenici, naučili smo što znači propovijedati u velikoj, polupraznoj i praznoj crkvi. Danas smo se okupili na mjestu gdje si primio prve sakramente i prohodao s Gospodinom, gdje si na Srpnu Gospu postao svećenik. Zahvaljujemo dragom Bogu na daru svećeništva i za plodove koju su se razvili iz tvog revnog služenja. Bio si i ostao radnik. Nastavi i dalje Isusovu riječ govoriti, prenositi ljudima.

Uvijek i svugdje obraćaj se Gospodinu, Bogu svome. Kao u svakom životu, tako i u tvom, bilo je i teških dana, ali Gospodin te je izabrao da budeš Samarijanac, da imaš srca za sve patnike. Stipane, pedeset godina si u neposrednoj službi Krista koji je glava Crkve. Neka te još dugo poživi, da ostaneš radostan, uvjerljiv i ustrajan Isusov svećenik”, kazao je propovjednik Beretić.

Djeca odjevena u narodne nošnje Hrvata Šokaca izrekla su recitacije upućene slavljeniku i ostalim svećenicima. Za tu prigodu pučki pjesnik **Josip Dumenčić Meštar** napisao je dvije pjesme. Slavljenik Stipan je,

pak, zahvalio župniku što mu je omogućio slavlje u svojoj rodnoj župi, kratko se prisjetio svojih pokojnih roditelja, koji su ga molitvama pratili na njegovu putu. „Uvijek sam se pitao kako ću uspjati biti dobar svećenik, ali svojom molitvom i molitvama onih koji mole za njega i za druge svećenike, kada padne i kada mu je teško, svećenik uspije prebroditi sve teškoće”, rekao je u zahvali vlč. Bošnjak.

Stipan Bošnjak rođen je 27. svibnja 1946. godine. Nakon završene osnovne škole, upisuje se u sjemenišnu klasičnu gimnaziju u Subotici, a nakon završetka gimnazije, studira na Teološkom fakultetu u Đakovu. Za svećenika je zaređen 2. srpnja 1972. u svojoj rodnoj Župi sv. Jurja mučenika u Vajskoj. Prvu svećeničku službu vršio je u Župi sv. Antuna Padovanskog

u Čantaviru kao župni vikar (1972. – 1973.). Godine 1973. u istom svojstvu bio je premješten u katedralnu Župu sv. Terezije Avilske, gdje ostaje do 1975., kada biva premješten za upravitelja župe, a kasnije župnika u Župu sv. Jakova u Plavni, gdje ostaje sve do prelaska u Porečko-pulsku biskupiju 2005. godine. U Subotičkoj biskupiji obnašao je više odgovornih službi. Bio je sudac Zbornog sudišta biskupije, član prezbiterskog vijeća Subotičke biskupije te dekan Bačkog dekanata. Župnik je u župi Kringa, nedaleko Pazina, gdje je zlatnu misu proslavio 3. srpnja. /A. Š./

Dominikanke u Subotici proslavile utemeljitelja i zaštitnika samostana

Sestre dominikanke, koje već 75 godina žive i djeluju u Subotici, 8. kolovoza proslavile su svoga utemeljitelja i zaštitnika samostana u Subotici. Euharistijsko slavlje u župnoj crkvi sv. Jurja predslavio je katedralni kapelan Damjan Pašić uz koncelebraciju domaćeg župnika preč. Ferenc Fazekasa, mons. Andrije Anišića, o. Zdenka Grubera, preč. Josipa Štefkovića te vlč. Tomislava Vojnića Mijatova.

Pašić je u svojoj homiliji istaknuo: „Sveti Dominik podsjeća nas da se početak svjedočenja vjere, koje svaki kršćanin ima dati u obitelji, na poslu, u društvenom zauzimanju, kao i u trenutcima opuštanja, nalazi u molitvi, u osobnom dodiru s Bogom. Samo taj stalni stvarni odnos s Bogom daje nam snage da možemo snažno živjeti svaki događaj, a posebno najteže trenutke u životu”. Liturgijsko slavlje animirao je župni zbor. Slavlju su se pridružile sestre Kćeri milosrđa te mnogo župljana i prijatelji sestara. Nakon euharistijskog slavlja, vjernici su nastavili kratko druženje uz kolače u samostanu sestara. /IKA/

Blagoslov obnovljene kapele Srpne Gospe kod Čonoplje

Obnovljena kapela Srpne Gospe, koja se nalazi na teritoriju Župe Svih svetih u Čonoplji, blagoslovljena je 2. srpnja, na blagdan Pohoda Blažene Djevice Marije.

Godine 1894. podignuta je na tom mjestu, zvanom Čonopljanska Vodica, kapela u čast Srpne Gospe. Kapelu s dva tornja podigli su katolici Čonoplje. Kameni križ pred njom o svom trošku podigao je Marko Astaloš sa svojom suprugom Marijom. Kapelu je, nakon što su je 1947. skupina protuvjerski nastrojenih osoba uništile, dao obnoviti ondašnji župnik Franz Rible.

„Približavajući se 130. godišnjici izgradnje, željeli smo je obnoviti. Obnova je financirana sredstvima Vlade Mađarske i darovima vjernika Čonoplje i Lemeša. Obnovili smo je od vrha do temelja. Na kapeli je tijekom proljeća saniran vanjski dio, zidovi i tornjevi, te je uređen hodočasnički prostor ispred nje, da bi bila spremna

prihvatiti hodočasnike i ostala dostojan spomenik naše i vjere naših predaka”, kazao je župnik u Čonoplji vlč. László Hajdú.

Na blagdan, kada u to mjesto hodočaste mjesni Mađari i Hrvati, ali i hodočasnici iz udaljenijih župa, služe se hodočasničke mise. Ove godine misu na hrvatskom i na mađarskom jeziku predslavio je župnik Župe Imena Marijina u Novom Sadu i novosadski dekan mons. Attila Zsellér, koji je predvodio i obred blagoslova. /IKA/

Zlatna misa vlč. Pétera Szarvasa u Temerinu

Umirovljeni svećenik Subotičke biskupije Péter Szarvas proslavio je 2. srpnja zlatnu misu, o spomenku 50. obljetnice svećeničkog ređenja, u župnoj crkvi sv. Rozalije u rodnom Temerinu.

Péter Szarvas rođen je u Temerinu 3. veljače 1939. godine. Teologiju je studirao u Zagrebu od 1955. do 1972. Za svećenika je zaređen 2. srpnja 1972. u Temerinu. Nakon ređenja bio je kapelan u Bačkom Petrovom Selu, Adi i Gurarošu s filijalama, pa pomoćnik u Adi, da bi 1977. bio imenovan župnikom u župi Srbobran, gdje je služio sve do 2019. godine. Od tada, kao umirovljenik, živi u Svećeničkom domu Josephinum u Subotici. /M. T./

Proslava Karmelske Gospe kod bosonogih karmelićana u Somboru

Svečanom procesijom u kojoj su sudjelovali brojni Svjernici (među njima i članovi Karmelskog svjetovnog reda u škapularima), svećenici i hodočasnici, 16. srpnja liturgijski je proslavljena Gospa Karmelska u crkvi svetog Stjepana Kralja u Somboru. Svečanom euharistijom predsjedao je beogradski nadbiskup i metropolita Stanislav Hoćevar.

Nazivajući Karmel „voćnjakom”, mons. Hoćevar preporučio je na početku homilije da se „zaustavimo na tim divnim plodovima i zahvalimo Blaženoj Djevici Mariji koja nam je omogućila najveličanstveniji i neopisivi plod svega, Bogočovjeka Isusa Krista”.

Govoreći o trenutačnoj situaciji u zemlji i svijetu, rekao je kako nas mnogi žele zaplašiti nestašicom struje, plina i drugih energenata. „U srcu u kojem živi predivni plod Bogočovjeka, jedina energija bez koje se ništa ne može učiniti dobrim, plemenitim, trajnim i vječnim, energija je Isusa Krista, bez koje ostaje samo strah, beznađe i neizvjesnost. Bojimo se za budućnost, a On je naša apsolutna, potpuna, savršena budućnost. U sebi nosimo vječnost – pa kako je moguće da nas zaokupe zemaljske, materijalne stvari, da smo postali robovi samo trenutačnih, vidljivih stvari? Tko nema Isusa, život mu je sužen i ograničen. Ali ako smo mi ograničeni, u Njemu dobivamo beskonačnost, neograničenost i apsolutnu snagu”, rekao je Hoćevar. „Upravo zato”, nastavio je, „hodočastili smo ovdje da se naužijemo Kristove energije i da tu energiju nosimo u sebi, a ne izvan sebe”.

Metropolit se spomenuo i sluge Božjeg o. Gerarda Tome Stantića, zahvalivši Bogu što je taj čovjek svetošti živio u karmelskom samostanu u Somboru. Pozvao

je vjernike da „naš o. Gerard zasja kao svetac Božji”. Upozorio je kako smo posustali u traženju da našeg slugu Božjeg Crkva postavi na oltarsko štovanje, kako je to znak kako u nama ima premalo ljepote i božanske energije te da imamo više povjerenja u ono što prolazi, a ne u ono što je trajno, vječno i neslomljivo. Nadbiskup je propovijed zaključio riječima: „Ušavši u Karmel osjetili smo nove božanske mirise, miomiris Duha Svetoga koji čini sve novo. Ako smo išli i krivim putem, danas možemo u snazi toga Duha postati novi ljudi”. Osvrnuvši se na prvo misno čitanje, istaknuo je: „Kada je u Izraelu bila velika suša, prorok Ilija molio se na Karmelu. Pojavio se mali oblačić, ali jakost njegove molitve donijela je rosu, kišu i blagoslov. Zato smo pozvani u Karmel da u tu sušu naših naroda, našega kontinenta i cijeloga svijeta u ovoj euharistijskoj žrtvi barem duhovno klečimo i dođemo do prave spoznaje, da u nama procvjetaju divni cvjetovi Karmela”.

Misu o blagdanu Blažene Djevice Marije od gore Karmela uljepšali su glazbenici i zbor koji su se okupili za tu svečanu prigodu, kao i vjernici u narodnim nošnjama katoličkih naroda somborskog kraja. Nadbiskupu, svećenicima i vjernicima na koncu svečanog misnog slavlja zahvalio je prior **o. Stjepan Vidak**, nakon čega je priređena zakuska u vrtu

karmelićanskog samostana. Blagdansku svetu misu na mađarskom jeziku predslavio je subotički biskup **Slavko Večerin**. /Zlatko Gorjanac/

Proslava blagdana blažene Marije Petković u Subotici

Blagdan blažene Marije Propetoga proslavljen je 9. srpnja svečanom koncelebriranom euharistijom u crkvi sv. Roka u Subotici.

Prije slavlja mise, djeca iz vrtića „Marija Petković – Sunčica” predvođena svojim odgojiteljicama priredila su kratki program u čast blaženice. Uslijedila je misa koju je predslavio župnik **mons. Andrija Anišić** u zajedništvu sa svećenicima **Lazarom Novakovićem**, **Draženom Skenderovićem** i **Tomislavom Vojnićem Mijatovim**.

U propovijedi župnik je podsjetio kako su prvi apostolat izvan Blata, sestre Kćeri milosrđa započele u Subotici u dječjem domu „Kolijevka”. Blažena Marija Propetoga odlučila se na taj korak osluškajući poticaje Duha Svetoga i nakon savjetovanja sa sestrama. Odlučila je činiti ono što je smatrala Božjom voljom u konkretnom trenutku. Mons. Anišić povezao je to osluškivanje i prepoznavanje znakova vremena sa sinodskim procesom koji je započela Katolička Crkva predvođena papom Franjom. Cilj sinodskog puta jest otkriti, izgradnjom zajedništva te sudjelovanjem i poslanjem svih članova Crkve, što Crkva treba činiti u sadašnjem trenutku da bi u trećem tisućljeću bila doista ono što Isus želi – grad koji leži na gori i koji privlači mnoge da bi slijedili Njegov put ljubavi i započeli izgradnju civilizacije ljubavi. Propovjednik je sinodski proces u povjerenju župi, te u Subotičkoj biskupiji, na kraju propovijedi povjerio zagovoru blaženice.

Na kraju mise, poglavarica subotičkog samostana Družbe Kćeri milosrđa **s. Silvana Milan** i župnik Anišić pročitali su proglas otvorenja proslave jubileja – 100 godina prisutnosti i djelovanja sestara Kćeri milosrđa u Subotici. U narednih godinu dana predviđeno je održavanje nekoliko slavlja u svjetlu toga jubileja, uz znanstveni skup te svečani završetak proslave koji će biti iduće godine na blagdan blaženice.

Liturgijsko pjevanje predvodio je župni zbor pod ravnanjem s. Silvine Milan. Za orguljama je bio **Filip Čeliković**.

Poslije mise, vjernici su se zadržali u kratkoj molitvi u nedavno obnovljenoj kapeli bl. Marije Petković.

Potom su zajedništvo nastavili druženjem u dvorištu vrtića koje su priredile sestre.

Za proslavu blagdana vjernici Župe sv. Roka i vjernici iz drugih gradskih župa pripremali su se devetnicom u čast blaženice, koju vjernici te župe časte kao svoju suzaštitnicu, a sestre kćeri Milosrđa kao svoju Majku Utemeljiteljicu. Kao svoju zaštitnicu časte je i dva subotička vrtića koja nose njezino ime.

U okviru devetnice, župnik Anišić svaku večer podijelio je s prisutnima nekoliko blaženičinih misli koje oslikavaju karizmu Družbe, kao i ona područja za koja u župi i gradu postoje svjedočanstva o uslišanima po njezinu zagovoru. Tako su po njezinu zagovoru neki

dobili posao, neki riješili financijske probleme i dobili pravedno rješenje sudskih procesa. Neke trudnice s rizičnom trudnoćom rodile su zdravu djecu. Iako možda njihovo ozdravljenje ne ispunjava kriterije o čudu koje traži Crkva, ipak i ozdravljeni svjedoče o čudu ozdravljenja, a župljani su godinama svake nedjelje u zajedništvu s osobama koje su ozdravile. Jedan dan devetnice bio je posvećen bolesnima, starima i nemoćnima. Tog dana 45 vjernika primilo je sakrament bolesničkog pomazanja. U „Danu milosrđa” sudionici devetnice skupili su novac kojim su pomogli jednoj obitelji koja je bila u financijskoj krizi. Svake godine nedjelja u devetnici posvećena je obiteljima i djeci. Tada se posebna pozornost daje roditeljima s bebama rođenima od posljednjeg blagoslova trudnica koji se u župi dijeli dvaput godišnje. /IKA/

Blagoslov novih električnih orgulja u Župi sv. Jurja u Subotici

Projektom „Opremanje župne crkve Kraljice mučenika u Vukovaru i župne crkve sv. Jurja u Subotici“ u okviru programa prekogranične suradnje između Hrvatske i Srbije koji je financiralo hrvatsko Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, u spomenutu su subotičku crkvu 21. srpnja stigle nove električne orgulje koje su blagoslovljene na svetoj misi u nedjelju, 24. srpnja.

„Ovdje smo se sabrali na blagoslov novih orgulja. Po njima liturgijsko slavlje dobiva na ljepoti i svečanije se obavlja. Uporaba glazbene umjetnosti u svetim činima ide u prvome redu za proslavom Boga i posvećenjem ljudi. I brujanje je orgulja izvrstan znak one nove pjesme na koju Sveto pismo često potiče Božji narod. Zaista, Bogu pjevamo novu pjesmu kad čestito živimo te spremno i radošno vršimo Božju volju i ljubeći jedni druge ispunjavamo novu zapovijed“, rekao je pred sâm čin blagoslova župnik crkve sv. Jurja **preč. Ferenc Fazekas**. On je tom prigodom za podršku za dobivanje novih orgulja osobito zahvalio ministrici **Nataši Tramišak** i njezinim suradnicima, kao i svojim vjernicima, ističući kako su u ostvarivanju tog projekta sudjelovali članovi crkvenog zbora „senčanske crkve“, na čelu s orguljašem **Filipom Čelikovićem**.

O orguljama orguljaš u crkvi sv. Jurja, mag. theo. Filip Čeliković kaže: „Riječ je o elektroničkim orguljama talijanske tvrtke ‘Viscount’, a slične orgulje od istog proizvođača već nekoliko godina posjeduju i subotička katedrala i pojedine crkve u Subotičkoj biskupiji. Za tu tvrtku odlučili smo se kako zbog višegodišnjeg dobrog iskustva suradnje s dobavljačem tih orgulja u Srbiji, tako i zbog vrlo pristupačnih cijena u odnosu na druge tvrtke, a da se pritom ne gubi

na kvaliteti instrumenta“. On ujedno izražava zadovoljstvo što iza nabave tog instrumenta stoji Hrvatska. „Mi Hrvati u Srbiji ne bismo mogli razumjeti dobar dio svog identiteta bez hrvatske liturgijske baštine, općenito Katoličke Crkve u Hrvata koja je neraskidiv dio našeg identiteta. Briga domovine jača i našu želju čuvati to bogatstvo – naše pjesme i sve posebnosti hrvatskih liturgijskih pjesama. Mi ćemo čuvati svoj identitet, jer samo cjeloviti identitet može slaviti Boga svim srcem, svom dušom i svom snagom. Vjerujem da će i nove orgulje pridonijeti tomu da nam bude lijepo u onome što jesmo i da sve što jesmo bude naša euharistija – zahvala Bogu na svemu što nam je povjerio na našu koristi i svoju slavu.“

Članica pastoralnog vijeća Župe sv. Jurja **Ninoslava Pirša**, koja je radila na pisanju projekta, kaže da je ostvaren skupa sa Župom Kraljice mučenika iz Vukovara te da su sredstva, osim za orgulje, dobili i za mikrofone na oltarima, za zbor i za ozvučenje. Tim projektom, dodaje, odobreno je ukupno 135 tisuća kuna, od čega je Župi sv. Jurja pripalo 90 tisuća. /**I. Petrekanić Sič**, „Hrvatska riječ“/

Proštenje u Bođanima: „Neka sv. Ilija pomogne otkriti Božju blizinu“

Svečanim misnim slavljem vjernici Župe sv. Ilije proroka proslavili su sv. Iliju proroka, patrona te župe. Misno slavlje predslavio je nekadašnji župnik **Josip Kujundžić**, u koncelecijaciji sa župnikom **Goranom Vilovim** i svećenicima **Bačkog dekanata**.

U homiliji, Kujundžić je istaknuo važnost Ilijine poniznosti. „Svetome Iliji nakon godina propovijedanja učinilo se da njegov život nema uspjeha, a bio je svjestan i svoje grešnosti. Ilija pokazuje crtu svoje poniznosti. Tko to od nas kaže i prizna ‘nisam bolji, nisam dobar’? Sebe često volimo staviti u prvi plan, hvaliti i uzdizati. Učimo danas od svetog Ilije: priznajmo i sebi i drugima: nisam bolji“, kazao je on. Rekavši kako u svetoj ispovijedi priznajemo svoju grešnost, nije lako kleknuti pred svećenika i priznati svoje grijehe, svoje propuste, ali dolaskom na ispovijed pokazujemo svoju poniznost.

„Bog zna naše granice, naše mogućnosti, on računa i na mene i na tebe. Bog izabire svakoga od nas i taj poziv treba prihvatiti, ne treba ga svaljivati na drugoga. Ilija pada i posustaje, ali mu Bog daje snagu, hranu da ide naprijed. Danas mi tu hranu imamo pod prilikama kruha i vina, zato je prihvatimo. Ilija je čeznuo za Božjom bližinom. Nama i danas Isus govori: ‘Jedi i pij, dalek je put pred tobom i Ja računam na tebe’. Danas svatko od nas pred oltar donosi svoju ranu – predajmo je Gospodinu. Neka nam taj svetac pomogne otkriti Božju blizinu, da bi nas Bog oblikovao na svoju sliku i priliku. Bog je tu i otkriva nam se tamo gdje najmanje očekujemo i gdje najmanje tražimo, zato dobro gledajmo i slušajmo Božji glas“, kazao je Kujundžić.

Misno slavlje glazbeno je animirao župni zbor. /**Amalija Šimunović**/

Zahvalni na velikom ljetnom oratoriju u Subotici

Ljetni oratorij 2022. u Subotici održao se od 4. do 8. srpnja u svetištu Bunarić.

Organizacija ovogodišnjeg ljetnog oratorija bila je vrlo ambiciozna: svaki dan trebalo je prevesti 180 djece s devet različitih mjesta i ni jednog ne izgubiti. Bila su tu djeca iz Tavankuta, Mirgeša, Bajmaka, Male Bosne, Đurđina, Žednika, s Čantavirskog puta, iz Šandora, Kera, „senčanske crkve“, katedrale, „male crkve“, Dudove šume, a imali smo goste i iz Zagreba i s Hvara, iako su oni naši domaći. Bio je povećan i obim hrane, potrebnih animatora, materijala, majica i svega ostalog. Sve je to trebalo financijski i organizacijski uskladiti. Zato smo zahvalni prije svega djeci i roditeljima na povjerenju, napose onima koji su prvi put s nama na nekom od velikih oratorija.

Zahvalni smo i svećenicima koji su nam pomagali i financijski i duhovno, bili s nama na misi i ispovijedi, a to su: **mons. Andrija Anišić, vlč. Vinko Cvijin, mons. Stjepan Beretić, vlč. Tomislav Vojnić Mijatov, vlč. Franjo Ivanković, vlč. Dušan Balažević, fra Danijel Maljur, preč. Róbert Erhard i vlč. Dragan Muharem.** Veliko hvala i našem domaćinu, **preč. Željku Šipeku:** veliki prostor na Bunariću pokazao se kao idealno mjesto

za toliki broj djece i animatora i odličan zaklon od vrućine. Posebno hvala **vlč. Damjanu Pašiću** koji je s nama bio svaki dan. Prvi put ostvarili smo na ljetnom oratoriju svaki dan slaviti svetu misu, a mnogo se djece na ljetnom oratoriju ispovjedilo. Plodove tih misa i ispovijedi već vidimo, a neke ćemo tek vidjeti.

Zahvalni smo i svima koji su nam pomogli oko hrane, prijevoza, majica i ostalih potrepština. Tema ovogodišnjeg ljetnog oratorija bila je „Sveta misa moje je nebo na zemlji“, pa smo, osim što smo svaki dan slavili svetu misu, i kroz predavanja svećenika učili o njoj. Uz duhovni sadržaj, bilo je tu i mnogo igara, vremena provedenog u sportu, radionicama, glazbi, plesu i slobodnom druženju. Glavni nositelji bili su animatori koji iz oratorija u oratorij rastu u odgovornosti i ljubavi. Mnogi su dolazili već u 8 sati ujutro i ostajali do 20 sati navečer. Ako netko misli da je teško organizirati tako veliki oratorij, kada vidi kako mladi samostalno organiziraju svoj dio programa, shvatit će zašto je sve tako dobro prošlo.

Zahvalni smo dragom Bogu što, kada mislimo da nešto ne znamo kako ćemo ili ne možemo, On nađe put i providi sve što treba. /V. C./

Proslava proštenja Sv. Lovre u Sonti

Vjernici Župe sv. Lovre u Sonti 10. kolovoza proslavili su 210. obljetnicu postojanja te građevine u prvotnom obliku. Gradnja crkve započeta je 1807., a trajala je od 1808. do 1812.

Misu proštenja predslavio je **vlč. Dragan Muharem**, župnik u župi Mala Bosna. Muharem je održao vrlo nadahnutu propovijed. Tema „spasonosna mržnja“ bila je u početku malo zbunjujuća, ali nakon *pridike*, postala je sasvim jasna. U jednoj od završnih rečenica propovjednik je rekao: „Daj Bože da nas obuhvati mržnja i bijes, ako uvidimo da smo daleko od Boga. Što to znači? Ne živimo bez Boga! Zamrzimo sami sebe ako smo napustili Gospodina. Vratimo se Gospodinu da bismo uživali sve blagodeti kojima nas obasipa. Potrudimo se da steknemo vječnost koju nam nudi“, kazao je on.

Koncelebrirali su mjesni dekan i župnik u Bogojevu i Doroslovu **preč. Árpád Verebely**, župnik Apatina i Odžaka **preč. Jakob Pfeifer**, župnik Župe Uskrsnuća Isusova u Subotici **vlč. Vinko Cvijin** i duhovni pomoćnik Bačkog dekanata **vlč. Dominik Ralbovsky**.

Budući je bio radni dan, na „velikoj“ misi bili su svi oni koji su mogli doći na to veliko slavlje, tj. koji su oslobođeni radnih obveza. Zateklo se na misi i mnoštvo

gostiju-domaćina. Naime, svi oni koji rade u inozemstvu trude se doći na taj blagdan i na svjetovnu proslavu prve nedjelje nakon spomendana Sv. Lovre. Na opću radost svih

prisutnih, slavlje je uvećao zvuk popravljenih orgulja koje jedno vrijeme nisu radile zbog kvara. Crkveni zbor bio je uvećan, jer su i poneki negdašnji pjevači, dulje vrijeme odsutni, taj put bili u crkvi. Oni Sončani koji su u inozemstvu, trude se doći u Sontu barem za Božić, Uskrs i kirbaj.

Domaći župnik, **vlč. Josip Kujunžić** je po završetku euharistijskoga slavlja vrlo emotivno zahvalio svim svećenicima, djeci, zboru i svim prisutnima, kako domaćinima, tako i gostima. /Ruža Silađev/

Dvadeset i pet godina franjevačke kuće duhovnih vježba *Domus pacis*

Subotički biskup Slavko Večerin predslavio je 30. srpnja svetu euharistiju o proslavi Gospe od Anđela u franjevačkoj kući duhovnih vježba *Domus pacis* kod Horgoša, zahvalno se spominjući 25 godina utemeljenja te kuće.

S biskupom su suslavili fra Milan Krišto, provincijal Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, fra

dobrotvorima učinio da taj komadić zemlje bude mjesto duhovnoga preporoda i pronalaženja mira. Smatramo važnim prisjetiti se fra Amata Lotspeicha, koji je bio donator kapelice Porcijunkule, i koga je Gospodin ove godine pozvao k sebi. Želimo sabrati i čuvati spomen na minulo vrijeme, kako bismo danas više vrednovali našu kršćansku baštinu, koja donosi ono istinsko blago koje je i sam sv. Franjo otkrio kada je u crkvi podno Asiza radosno uskliknuo čuvši evanđelje, koje je osobno odjeknulo. I na ovome mjestu uprisutnjuje se evanđelje, kao istinsko bogatstvo koje ne prolazi. Tako mi danas svjedočimo o povezanosti evanđelja i života, koja nas obvezuje za budućnost”.

Domus pacis (lat. „dom mira”) u vlasništvu je Franjevačkog samostana iz Novog Sada, koji pripada Hrvatskoj franjevačkoj provinciji sv. Ćirila i Metoda. Kuća je započela s radom 1997. godine. Osnovao ju je 1996. fra Harmath. Zadatak kuće je pružati mogućnost pojedincima i skupinama za duhovnu obnovu i povlačenje u mir i samoću. To je mjesto okupljanja za one koji žele sudjelovati ili sami organizirati duhovne vježbe, molitvene sastanke, seminare, konferencije i druge skupove koji ne vrijeđaju kršćanske vrednote. Kuća ugošćuje osobe koje žele obnoviti svoje duhovne snage u mirnom i lijepom prirodnom okruženju, koji se žele odmoriti, napraviti izlet ili koji su na putovanju, traže mjesto za noćenje, žele provesti vrijeme u prirodi, a otvorena je i za osobna slavlja (primjerice obiteljska slavlja o primanju sakramenata) i susrete. Kapelicu Porcijunkule blagoslovio je 1998. godine umirovljeni subotički biskup Ivan Pénzes. Po riječima fra Harmatha, od utemeljenja kroz razne programe *Domus pacisa* prošlo je oko 35.000 osoba. /Zv./

Karlo Harmath, predstojnik franjevačke kuće u Novom Sadu i utemeljitelj *Domus pacisa*, franjevci iz samostana u Subotici i provincijalove pratnje te svećenici Subotičke biskupije.

Biskup Večerin u homiliji je protumačio nastanak porcijunkulskog oprosta. Govoreći o oprost, biskup je rekao da je on neprocjenjiv dar. „Mnogo je darova kojima je Bog obdario ljudsku dušu i još je toliko vrlina koje je krase, no možda najljepša veličina koju jedna, grijehom načeta duša, može imati jest umijeće i dar oprosta. Potrebna je velika hrabrost za reći ‘oprosti’, a često ta riječ u sebi nosi toliku težinu da je ne možemo izreći te mislimo da sami sebe ponižavamo. Moliti za oprost i moći oprostiti znači biti ponizan, a poniznost je krepost hrabrih. Danas smo na izniman način pozvani podsjetiti se što znači oprostiti jer na blagdan Gospe od Anđela, mi sebični ljudi, imamo mogućnost biti darovani potpunim oprostom grijeha, i to od Onoga kojemu najviše pogrde nanosimo”, kazao je subotički biskup.

Provincijal fra Krišto, pozdravljajući biskupa, okupljene svećenike, redovnike i vjernike, kazao je: „Prilika nam je posebno zahvaliti našem bratu Karlu Harmathu, koji je sa svojim suradnicima i mnogim

Bajmački vatrogasci uz Božji blagoslov do medalja

Mladi vatrogasci, članovi Dobrovoljnog vatrogasnog društva iz Bajmaka, na vatrogasnu olimpijadu u Sloveniji, koja se održala u Celju od 17. do 24. srpnja, pošli su uz Božji blagoslov dana 15. srpnja.

„Srce mi je prepuno radošću i zahvalom. Jutarnju sv. misu prikazali smo i proslavili s našim mladim vatrogascima, pravoslavicima i katolicima, koji kreću na olimpi-

jadu u Sloveniju. Među 34 države oni predstavljaju našu zemlju Srbiju, našu predivnu ravnici Vojvodinu, a iznad svega naš voljeni ponos Bajmak”, kazao je bajmački župnik **preč. Robert Erhard** toga dana. „Dragi mladi, već ste pobijedili, ponosni smo na vas. Gospodin vas obilno blagoslovio, čuvao i bdio nad vama”, poručio im je on preko svojeg naloga na Facebooku.

„Krenuli uz Božji blagoslov na olimpijadu. Vratili se dečki sa zlatnom i cure s brončanom medaljom. Neopisiva radost i zahvala u srcima nas Bajmačana. Hvala vam, dragi mladi, što se vama možemo ponositi. Čestitam svima vama od srca, dragim roditeljima i svim članovima Dobrovoljnog vatrogasnog društva 'Bajmak'”. /Zv./

Proštenje Sv. Ane u Bačkom Novom Selu

Na blagdan Sv. Ane, 26. srpnja, svetu misu proštenja u istoimenoj župi u Bačkom Novom Selu predslavio je upravitelj te župe preč. Marinko Stantić, a koncelebrirao duhovni asistent Bačkog dekanata vlč. Dominik Ralbovsky.

Malobrojni vjernici te župe i hodočasnici okupili su se i slavili euharistiju u kapelici koja se nalazi u župnom domu, imajući u vidu da je monumentalna crkva u tom selu, sagrađena 1827. godine, izvan redovite bogoslužne uporabe. Nakon mise, vjernici su se okupili na agape. /Zv./

Zdravstveno stanje subotičkog biskupa Slavka Večerina

Subotički biskup Slavko Večerin pretrpio je 3. kolovoza blaži moždani udar, nakon čega se priopćenjem za svećenike i redovnike koji djeluju u biskupiji te vjerničku i širu javnost, oglasio generalni vikar biskupije preč. Ferenc Fazekas.

„Ovim putem obavještavamo vas da je naš biskup mons. Slavko Večerin pretrpio moždani udar. Trenutačno se nalazi pod liječničkim nadzorom. Imajući to u vidu, pozivam sve vas da ga uključite u svoje molitve, da bi mu Gospodin povratio zdravlje, da može nastaviti vršiti svoju biskupsku službu”, navodi se u priopćenju koje je 3. kolovoza potpisao mons. Fazekas.

Nove informacije o zdravstvenom stanju biskupa Večerina objavljene su 9. kolovoza. „Nakon što je naš biskup mons. Slavko Večerin otpušten iz bolnice na kućno liječenje, svima vam želim zahvaliti na molitvama, svetim misama i žrtvama koje ste prinijeli za njegovo ozdravljenje. Biskup Slavko osjeća se mnogo bolje, pa me zamolio da svakomu ponaosob prenesem njegovu iskrenu zahvalnost za bilo koji oblik podrške, osobito one vjerničke i molitvene, a jednako tako i zdravstvenom osoblju, koje skrbi za njegov oporavak. U ime Subotičke biskupije potičem vas da nastavite moliti za našeg biskupa, da bi njegov oporavak bio što brži”. /Zv./

Kantorski jubilej Marija Bonića u župi Aleksandrovo

Mario Bonić, kantor i zbrovođa župnog zbora Župe Marije, Majke Crkve, 6. kolovoza proslavio je sa svojom župnom zajednicom desetu obljetnicu te službe.

Kažu svaka zajednica ima dobre duše, koji imaju čist pogled, dobra djela, koji su skromni, ali su ujedno i pokretači lijepoga i nadahnuće ostalima. Jedna od takvih duša u našoj župnoj zajednici je Mario Bonić. Zajednica u Šandoru od osnutka je bila jaka, toga se mnogo njih, mnogo nas sjeća. Velike i jake obitelji, snažna svjedočenja vjere, mnogo djece, mladih obitelji, dvojezična zajednica, vjernici salašari s Čantavirskog puta, Šištaka, Bunarića. Jedna od tih jakih obitelji jesu i naši **Bonići**. Njihov najstariji sin Mario iznimno je mlad prihvatio službu kantora. Često mu uz smijeh pričamo da se još igrao u pijesku, kada smo mi već pjevali u zboru. Mi Šandorčani volimo pjevati. Naši blagdani oduvijek su bili raspjevani. Budući je Mario jedan od nas, on je to

potpuno osjećao, jer se u tome rodio. Sjećam se njegove skromnosti kada je preuzeo zbor, a sjećam se i njegove ljubavi prema sviranju i pjevanju. Isto se jasno sjećam njegova truda naučiti i mađarske pučke pjesme. Nakon 10 godina, kada su dvojezične svete mise na većim blagdanima, svi u zboru pjevamo sve. Jedan od njegovih najvećih uspjeha je, među ostalim, i to.

Tu su još i ostale aktivnosti u koje se on ulaže: član je župnog pastoralnog vijeća, pročelnik Odjela za liturgijski i molitveni život župe, priprema zbor za hodočasničku godinu Biskupijskog svetišta Gospe od Suza na Bunariću. Pored proba koje redovito drži, uvijek je spreman pomoći i u raznim aktivnostima župe. Svi u zboru znamo koliko je velika žrtva dolaziti na svete mise, osobito zornice, nakon neprespavanih noći (naime, Mario je zaposlen u Hitnoj medicinskoj pomoći). I svi smo svjesni i toga da nije nimalo lako uskladiti obiteljske obveze sa svim gore navedenim.

Mario Bonić rođen je 1988. godine u Subotici. Kršten je u Župi Uznesenja Blažene Djevice Marije na Bikovu. Sakrament prve pričesti prima u Župi Marije Majke Crkve, a potvrde 2003. godine u katedrali svete Terezije. Završio je Srednju tehničku školu „Ivan Sarić“. Nekoliko godina kasnije pohađao je Teološko-katehetski institut. Od ranog djetinjstva pohađa satove harmonike, a potom i orgulja kod **Miroslava Stantića** i **Kornelija Vizina**. Otac je **Ilije** i **Nikše** i suprug **Ivane Bonić**.

Od srca smo mu zahvalni na svemu. Želimo mu mnogo snage i Božjeg blagoslova za njegov život i obitelj i da mu dragi Bog podari još mnogo snage i milosti ustarajti u svemu što je sebi postavio za cilj. /**Hajnalka Illés**/

Sonćani kod karmelićanki u Breznici Đakovačkoj

Predvođeni vlč. Josipom Kujunžićem, sonćanski vjernici 16. srpnja pohodili su Gospu Karmelsku i samostan sv. Josipa u Breznici Đakovačkoj, gdje obitavaju bosonoge sestre Reda Blažene Djevice Marije od Gore Karmela. Njihovo poslanje je trajna molitva.

Već i najava toga hodočašća kod vjernika budi nježne duhovne osjećaje i pravu euforiju tim više, jer među karmelićankama živi, radi i moli na slavu Božju sestra **Marija (Ljiljana) Prelić**, podrijetlom iz Sonte. Misu je predslavio **mons. Marin Srakić**, đakovačko-osječki nadbiskup u miru. Ta hodočašća na dan Gospe od Karmela sada su već tradicija. Održavaju se svake godine, osim u vrijeme bolesti i elementarnih nepogoda. /**Ruža Silađev**/

Dušan Balažević predslavio mladu misu na Bunariću

Svećenik Subotičke biskupije Dušan Balažević slavio je 10. srpnja svoju mladu misu u rodnoj Župi Marije Majke Crkve u Subotici, u prostoru Biskupijskog svetišta Gospe od Suza na Bunariću.

Procesija s mladomisnikom, brojnim koncelebrantima i asistencijom krenula je od križa na ulasku u svetište, nakon roditeljskog blagoslova koji je mladomisniku podijelio njegov otac **Donko**.

Tumačeći događaj čudesnog ribolova na Tiberijadskom jezeru i Isusova ukazanja apostolima,

propovjednik **preč. dr. Ivica Ivanković Radak**, sudski vikar Subotičke biskupije, kazao je kako svi u životu doživimo Isusovo pitanje, koje je tom prigodom više-kratno postavio Petru: „Ljubiš li me? Jesi li spreman do kraja me slijediti, biti kršćanin punim bićem?”

„To pitanje”, kazao je on, „redovito stiže u trenucima kada se najmanje nadamo, u životnim situacijama kada smo dovedeni pred zid i proživljavamo slabost i prolaznost. Gospodin takvo pitanje postavlja često više puta zaredom. Traži od nas potpuno predanje! Želi nas podsjetiti kako u životu ne trebamo računati samo na svoje snage, jer dok nižemo uspjeh za uspjehom, tada nam se čini da sve možemo. Tako je to u pozivu i zvanju svakog od nas. Bog nam postavi pitanje ‘Ljubiš li me?!’, želeći nam skrenuti pozornost: ‘Čovječe, nemoj se oslanjati samo na sebe, računaj i na mene’”, dodao je preč. Ivanković Radak.

Obraćajući se mladomisniku, istaknuo je njegovo geslo: *Sva radost tvoja neka ti bude Gospodin... prepusti Gospodinu sve putove svoje i on će sve voditi...* (Ps 37,4-5). „Ne boj se izravnog susreta s Gospodinom, niti Njegova tri puta uzastopno postavljena pitanja. Takva

pitanja najbolje ćeš čuti i osjetiti u trenucima vlastitih neuspjeha, svećeničkih kriza. Napose u situacijama kada se nađeš u rasponu između onoga što se sve očekuje od tebe, što bi sve trebao, što bi sve mogao, morao, ovako ili onako bi trebao raditi, ovaj ili onaj projekt bi mogao pokrenuti, sve to na jednoj strani – a na drugoj se pitaš: ‘Gdje sam ja u svemu ovome’, pa se zamisliš ima li išta dobroga da si napravio? Upravo tada kada ljudskost klone, nastupa Božja milost”, zaključio je propovjednik.

Na kraju mise vlč. Balažević izrekao je svoju zahvalu Bogu: „Najviše sam Mu zahvalan na teškim lekcijama, i na onima koje se i dalje borim prihvatiti”. Zahvalio se obitelji, prijateljima, Bogosloviji u Đakovu, njezinim

negdašnjim i sadašnjim poglavarima, bogoslovima, svećenicima, profesorima, te župnicima i kapelanima svoje rodne župe. „Nije ih bilo malo, ali od svakog sam primio bogatstvo”, kazao je mladomisnik. „Svećenike svoje biskupije molim da me prime i prihvate”, dodao je. Uputio je zahvalu propovjedniku, redovnicama, moliteljima za duhovna zvanja, dobročiniteljima, kumovima mlade mise **Ivanu i Marici Kujundžić** s obitelji, župniku **preč. Željku Šipeku** i ceremonijaru misnog slavlja te katoličkim medijima.

Prije otpusta i mladomisničkog blagoslova, zajednica se vjernika pomolila za Marijin zagovor za nova duhovna zvanja. Misu, kao i trodnevnicu koja joj je prethodila, glazbeno je animirao Zbor subotičke Župe Marije Majke Crkve. Dušan Balažević peti je svećenik koji je na Bunariću slavio svoju mladu misu u posljednjih 18 godina. /Zv./

Župljani Zemuna svečano proslavili Veliku Gospu

Na blagdan Uznesenja Marijina, 15. kolovoza, župljani Zemuna svečano su proslavili naslovnu svetkovinu Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije. Svečano misno slavlje svetkovine predslavio je mons. Fabijan Svalina, biskup koadjutor srijemski, u zajedništvu s novoimenovanim generalnim vikarom

Srijemske biskupije preč. Josipom Ivešićem, preč. Jozom Duspárom, domaćim župnikom i ostalim rimokatoličkim i grkokatoličkim svećenicima iz Srijema.

Okupljene vjernike biskup je pozvao na promišljanje o Mariji: „Zastanimo, pogledajmo Mariju i ponovimo: Bog gleda na siromašne, one bez moći! Najveća zabluda što je zmaj u svijetu uvijek prede jest to što ljudi misle da je bogatstvo, vlast, nadmoć, najveća vrijednost. Zarobiti drugoga, vladati nad drugim, čini se, najpoželjnija je vrijednost. To je, međutim, najveća zabluda. U ime te zablude, u ime želje za vlašću, za dominacijom, toliko je ratova, toliko zlodjela, toliko zločina počinjeno u povijesti da je gotovo sva ljudska povijest zakrvavljena. Nema ni jedne godine da zemlja negdje nije natopljena krvlju. ‘Zmaj velik’ proždire djecu!”, rekao je propovjednik.

Biskupa je na kraju misnoga slavlja u ime župne zajednice pozdravilo dvoje djece te su mu predali buket cvijeća kao mali znak pažnje, a biskup Svalina cvijeće je ostavio pred likom Gospe Zemunske, s molbom da ona čuva i zagovara sve vjernike te župne zajednice i cijelu Srijemsku biskupiju. /[Petar Dujić, srijembiskupija.rs/](http://PetarDujic.srijembiskupija.rs/)

Uznesenje Bogorodice proslavljeno u prošteništu Vodica kod Ruskog Krstura

Arhijerejska liturgija na svetištu Vodica, koju je predvodio mons. Đura Džudžar, eparh Eparhije sv. Nikole – Ruski Krstur sa svećenicima eparhije, a svoju prvu Službu Božju slavio je o. Slavko Čizmar, grkokatolički svećenik podrijetlom iz Ruskog Krstura, na službi u Francuskoj.

Sestre Službenice Bezgrešne Djevice Marije proslavile su obljetnice: 130 godina od utemeljenja Družbe i

75 godina od osnutka Provincije sv. Josipa u Srbiji, a pet sestara proslavilo je 25 godina Bogu posvećenog života: provincijalna nastojateljica **s. Martina Kmita**, savjetnica u središtu Provincije u Rimu **s. Mikoaja Stepas**, **s. Jozafata Marunčak**, **s. Hristofora Stanjko** i **s. Gavрила Popović**, a sestra **Veronika Graljuk** proslavila je 65. obljetnicu zavjeta.

Vladika Džudžar uručio je povelju papinskoga blagoslova pape Franje provincijalki s. Martini za obljetnicu utemeljenja Provincije sv. Josipa. Na koncu bogoslužja u kraćem programu za vjernike predstavljena je kratka povijest sestara službenica, a o. Slavko Čizmar podijelio je svoj neojerejski blagoslov biskupu, svećenicima i vjernicima. /**M. S., Facebook stranica katedrale sv. Nikole/**

Proštenje u marijanskom svetištu u Banatskoj Topoli

Na svetkovinu Velike Gospe, u jedinom banatskom Marijanskom svetištu u Banatskoj Topoli, 14. kolovoza brojni svećenici i vjernici Banata i susjednih biskupija proslavili su proštenje.

Upravitelj svetišta vlč. **József Mellár** zaželio je dobrodošlicu hodočasnicima, a oni koji su željeli, mogli su obaviti i svetu ispovijed. Pokorničko bogoslužje predvodio je torđanski župnik **Tamás Masa**, a svetu misu na hrvatskom jeziku predslavio je belocrkvanski župnik **Csaba Csipak**, dok je slavljeničku večernju predvodio kantor **János Varga**. Na pozornici na otvorenom nastupila su djeca, mladi i vjeroučitelji ovogodišnjeg vjeronaučnog kampa pod vodstvom **Eliasa Ohoiledwarina SVD**.

Večernju misu predslavio je mons. **József Csaba Pál**, temišvarski biskup, u zajedništvu sa zrenjaninskim biskupom **dr. Lászlom Németom SVD** i župnicima biskupije, koja je tradicionalno završena procesijom sa svijećama. /catholic-zr.org.rs/

Papa Franjo izrazio žalost povodom prometne nesreće poljskog autobusa u Hrvatskoj

Papa Franjo izrazio je 7. kolovoza duboku bol povodom teške prometne nesreće na autocesti kod Brezničkog Huma u kojoj su stradali poljski hodočasnici koji su putovali u Međugorje.

„S dubokom sam boli primio vijest o prometnoj nesreći koja se dogodila jučer ujutro u Hrvatskoj. Nekoliko je poljskih hodočasnika koji su putovali u Međugorje poginulo, a više ih je povrijeđeno. Neka Majka Božja zagovara sve njih i članove njihovih obitelji”, rekao je Papa. /IKA/

Papa Franjo: Budućnost pripada mladima koji imaju krila, ali i korijene

Papa Franjo susreo se 6. kolovoza sa skupinom mladih koji su dio pokreta za bračnu duhovnost koji je nastao 1938. u Francuskoj. Pozvao je neka u doba virtualnosti i samoće njeguju zajednicu, jer nas „Bog spašava čineći nas narodom, Njegovim narodom”. Papa je potaknuo mlade neka brinu za druge i za sve stvoreno dok se pripremaju za Svjetski susret mladih u Lisabonu.

„Svaka mlada osoba nada je za Isusa: nada prijateljstva, nada zajedničkog putovanja, nada zajedničkog poslanja. I zato je svatko od vas i nada za Crkvu. Potičem vas da živite u svakodnevnom povjerenju Djevici Mariji, koja će vam također pomoći rasti kao zajednica, dijeleći primljene darove u duhu dijaloga i međusobnog prihvaćanja. Gospa će vam pomoći imati velikodušno srce, otkriti radost besplatnog služenja, kao što je ona učinila kad je otišla svetoj Elizabeti. Ustati radi služenja, izaći brinuti se za druge i za stvoreno: to su tipične vrijednosti mladih ljudi. Potičem vas da ih prakticirate”, istaknuo je papa Franjo. /IKA/

Sveta Stolica i Sveti Toma i Prinsipe potpisali sporazum o pravnom priznavanju Crkve

Sveta Stolica i Demokratska Republika Sveti Toma i Prinsipe potpisali su na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije, 15. kolovoza, sporazum o priznavanju pravne osobnosti Katoličke Crkve i crkvenih ustanova u toj maloj afričkoj zemlji.

Sporazum su u Sobi za sastanke Ministarstva vanjskih poslova Svetog Tome i Prinsipa potpisali apostolski nuncij u Svetom Tomi i Prinsipu naslovni nadbiskup Albe Marittime Giovanni Gaspari i ministrica vanjskih poslova Edite Ramos da Costa Ten Jua. Sporazum je sastavljen na talijanskom i portugalskom jeziku i sastoji se od 28 članaka. Demokratska Republika Sveti Toma i Prinsipe jedna je od najmanjih afričkih država. Nezavisnost je stekla 1970-ih godina. Stanovništvo većinom čine katolici. /IKA/

Caritas Internationalis: Neka se poslušaju glasovi najsiromašnijih

U priopćenju u povodu Svjetskoga dana humanitarne pomoći, koji se obilježava 19. kolovoza, Caritas Internationalis odaje počast lokalnim junacima te izvještavaju o pogoršanju humanitarne situacije na globalnoj razini.

Svjetski dan humanitarne pomoći posvećen je svim humanitarnim djelatnicima, a uoči njegova obilježavanja, Caritas Internationalis zahvalio je svim radnicima te konfederacije koji, u 200 zemalja i područja, štite i promiču ljudsko dostojanstvo te služe, prate i štite siromašne i najranjivije. „Caritasovo je osoblje uvijek tamo, svugdje u svijetu, u svakom trenutku: prije, tijekom i poslije kriza.

Oni su uz i dio zajednica, pružajući ne samo humanitarnu pomoć već rade i na održivu razvoju, izgradnji mira i društvenoj koheziji. Oni nude svoje usluge, pa čak i svoje živote, za ljude”, ističe generalni tajnik Caritasa Internationalis Aloysius John. /IKA/

Biskupi u Ekvadoru i Brazilu uz progonjenu Crkvu u Nikaragvi

Biskupske konferencije Ekvadora i Brazila poslale su 15. kolovoza pisma biskupima u Nikaragvi, osuđujući oštru represiju sandinističke vlade prema Crkvi te zahtijevajući pravedniji demokratski sustav upravljanja zemljom.

Ekvadorska biskupska konferencija poslala je bratsko pismo solidarnosti biskupima u Nikaragvi gdje – kako piše – katolici trpe najteže progone i represije zbog svoje vjernosti evanđelju života, slobode, pravednosti i mira. Ekvadorski pastiri također su izrazili posebnu blizinu biskupu Matagalpe mons. Rolandu Álvarezu, koji je dva tjedna zatočen u biskupskoj palači, pod nadzorom interventne policije, zajedno sa svećenicima, sjemeništarima i laicima. To uznemiravanje dodatno je otežano odlukom vlade predsjednika Daniela Ortege da zatvori više od deset katoličkih radijskih postaja i ukine televizijski program koji ostvaruje Crkva. U toj su zemlji, naime, zabilježeni također napadi i uništavanje katoličkih vjerskih slika i simbola. /IKA/

Razgovor s mons. Petrom Palićem, biskupom mostarsko-duvanjskim i upraviteljem trebinjsko-mrkranskim

Razumijevanjem, poštovanjem i suradnjom do kvalitetnog ostvarivanja svojih zadaća

Biskup Petar Palić porijeklom je iz Janjeva, najstarije hrvatske dijasporne na Kosovu. Rođen je 3. srpnja 1972. godine u Prištini, tadašnjoj Skopsko-prizrenskoj biskupiji. Nakon osnovne škole, pohađao je Klasičnu gimnaziju u Skoplju i sjemenišnu gimnaziju u Subotici te od 1990. do 1995. godine Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. U listopadu 2005. godine upisao je poslijediplomski studij na Teološkom fakultetu Karl-Franzens Sveučilišta u Grazu, na kojem je postigao doktorat iz teologije 2009. godine. Za svećenika Dubrovačke biskupije zaređen je 1. lipnja 1996. godine. U Dubrovačkoj biskupiji obnašao je službe predstojnika Katehetskog ureda, tajnika dubrovačkog biskupa, ravnatelja Ustanove za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika, biskupskog vikara za pastoral, generalnog vikara. Od 2005. do 2008. upravljao je župom Dobl u biskupiji Graz-Seckau u Austriji. Godine 2003. bio je predsjednik Središnjeg odbora za pripremu posjeta Svetog oca Ivana Pavla II. Dubrovniku i predsjednik Organizacijskog odbora Nacionalnog susreta hrvatske katoličke mladeži u Dubrovniku 2014. Bio je predstojnik Stolnog kaptola sv. Marije u Dubrovniku, a bio je i član Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju. Za generalnog tajnika Hrvatske biskupske konferencije izabran je 2017. Govori njemački i talijanski jezik, služi se engleskim, ruskim i makedonskim jezikom. Papa Franjo imenovao ga je hvarskim biskupom 9. ožujka 2018., a za biskupa je zaređen 30. travnja 2018. u hvarskoj katedrali. Dana 11. srpnja 2020. papa ga je imenovao biskupom mostarsko-duvanjskim i trajnim upraviteljem Trebinjsko-mrkranske biskupije. Službu je preuzeo u Mostaru 14. rujna iste godine.

Zv.: Zahvalnosti Bogu na kruhu svagdašnjem naučio nas je još Isus Krist tijekom „obuke” za molitvu Ocu koju je upriličio apostolima. Ako nam je darovan kruh, darovana su nam i ostala dobra potrebna za život. No budući da je proizvodnja kruha uglavnom industrijalizirana, daleko izvan našeg uvida i srca, kako bi Božji narod mogao pobuditi kod sebe pravu zahvalu za kruh svagdanji?

Mons. Petar Palić: Četvrta molba u molitvi Očenaša koju je Isus naučio svoje učenike, time i nas, jer smo Njegovi učenici, glasi: *Kruh naš svagdanji daj nam danas!* Ako malo dublje promislimo o situaciji kada je Isus izrekao te riječi i ako bolje promislimo o situaciji u kojoj mi danas živimo, onda nam neće biti teško pobuditi u sebi zahvalu za kruh svagdanji. Pristup kruhu i namirnicama bio je ograničen, nisu ga svi imali dovoljno pa je, naravno, kruh svagdašnji bio nužan da bi se uopće moglo živjeti i preživjeti. Kao rezultat toga, mnogi su se cijeli život borili da bi svaki dan zaradili dovoljno novca prehraniti sebe i svoje obitelji. Oni stariji među nama koji su doživjeli Drugi svjetski rat i poraće to možda još mogu zamisliti. Tada vrlo brzo postaje jasno koliko je vrijedan barem jedan puni obrok dnevno i koliko svi ovisimo o „kruhu svagdanjem”. U današnjem bogatom društvu to je lako zaboraviti, a zaboravljamo i da nije svima tako dobro kao nama, osobito u Africi, ali i u dijelovima Azije i Južne Amerike, milijuni ljudi i danas pate od gladi i pothranjenosti. Za njih ta molba za kruhom svagdašnjim ima sasvim drugu dimenziju. Mi „napredni” kršćani u većoj smo opasnosti zanemariti tu rečenicu u molitvi Gospodnjoj i da se s time posebno ne opterećujemo.

Molitva za kruhom svagdašnjim kao da nam više nije potrebna, jer sve imamo i stvarno se ne moramo previše brinuti oko svakodnevice, čak ni sada, u krizi. Vidimo da je i prije nego smo izmolili tu molitvu za kruh naš svagdašnji, Bog našu molitvu već čuo: daje nam tako velike i obilne darove da se možemo samo čuditi. Ali baš zato što nam ide tako dobro i imamo sve i mnogo više, ta molitva više ne može ostati samo molba: ona mora postati zahvala i pohvala za veliko obilje koje nam Bog svakodnevno daje.

Zv.: Duhovno mrtvilo, za koje ste izjavili da ga se plašite i da je mnogo gore od tjelesne smrti, vrlo lako prodire u duše vjernika i pojedine zajednice.

Smatram da katolici uvijek i svugdje mogu dati, odnosno ponuditi nešto novo. Ne zato što su oni posebni ljudi, nego jer je poseban Onaj kome su povjerovali i kome vjeruju, Isus Krist. On nas je pozvao da gdje god jesmo, budemo sol zemlje i svjetlo svijeta. /.../ Temeljno pitanje današnjih kršćana je: po čemu smo mi danas privlačni drugima? Trebamo se osloboditi „napasti” kvantitete, a posvetiti se kvaliteti. I naravno, u povezanosti s Kristom izgrađivati Njegovo kraljevstvo, čije je ostvarenje već započelo.

Kako ga spriječiti, kako izbjeći opravdavanja i izlike kojima smo tako skloni?

Mons. Petar Palić: Gledajući pojedine kršćane u Europi i pojedine zajednice vjernika, čini se kao da su već potpisali svojevrstu „kapitulaciju”. Jedan suvremeni teolog sve češće govori o kršćanima koje je svladao onaj „podnevni umor”. Međutim, pokojni hrvatski teolog Tomislav Janko Šagi-Bunić napisao je knjigu pod naslovom: „Kršćanstvo ne može biti umorno”.

Krize, pa i u obliku duhovnog mrtvila, nisu ništa novo među kršćanima. U poslanici Hebrejima čitamo: *Zato uspravite ruke klonule i koljena klecava, poravnite staze za noge svoje da se hromo ne iščaši, nego, štoviše, da ozdravi* (Heb 12, 12-13). Pisac Hebrejima te riječi namijenio je umornoj zajednici. Početni zamah i oduševljenje odavno je isparilo. Patnja, progonstvo, poteškoće obilježavaju život. Mnogi su odustali, više ne dolaze na bogoslužja. Biblija im ne govori ništa. Preumorni su da bi molili.

Nasljedovanje je previše zamorno. Ne žele ići dalje. Ako smo već u sebi osudili Isusa i zbog razočaranja želimo okrenuti leđa Njegovoj Crkvi, pročitajmo ponovno te riječi o drhtavim koljenima, nesigurnim koracima i umornim rukama.

Isus je prošao mukotrpno putovanje kroz vrele pustinje i preko kamenih ulica. Njegove su ruke dotakle hrome. Otvarao je uši gluhima i liječio gubave. On poznaje umor, jer je nosio teške terete. Kad su mu koljena drhtala, molio je Oca nebeskoga za pomoć, pogotovo kad se osjećao nemoćnim. Kada pogledamo Isusa, dobivamo novu snagu. On daje snagu za borbu. S Njim učimo kako Biblija jača slabu vjeru. On nas vodi u molitvu, tako da možemo poduzimati sigurne korake. Slavlje euharistije postaje nam odmorište na putu

do cilja. A kad imamo na umu cilj, zajedništvo s Bogom, onda možemo dalje uspravno.

Zv.: Razumijevanje, poštovanje i suradnja. Te tri riječi spomenuli ste kao obilježja svojih nastojanja tijekom obavljanja službe generalnog tajnika HBK. Iako ste kod druge stvari istaknuli kako nemate čarobni štapić, možete li s nama podijeliti iskustvo: kako je to moguće postići u vjerničkim skupinama, primjerice u biskupiji?

Mons. Petar Palić: Iskustvo službe generalnog tajnika bilo mi je obogaćenje, bez obzira na sve izazove s kojima sam se susretao. I upravo iz odnosa s drugima shvatio sam da samo uz razumijevanje, poštovanje i suradnju možemo kvalitetno ostvariti zadaće koje netko stavlja pred nas. Od prošle godine u Katoličkoj Crkvi živimo vrijeme sinode. Iako je mnogim našim vjernicima

ostalo pomalo nejasno što se sad to odjednom od njih očekuje i traži, smatram da nas je sudjelovanje u Sinodi o sinodalnosti pokrenulo i probudilo da bismo odredili vlastite koordinate, odnosno da vidimo gdje smo i što nam je činiti. Odgovornost i svijest o vlastitom poslanju dobar je i siguran put prema izgradnji dobre vjerničke zajednice, bilo da se radi o župi, biskupiji ili o Crkvi općenito.

Zv.: Kako dati dobar katolički odgovor na društvene izazove u podnebljima u kojima su katolici u manjini i imaju, slijedom toga, skromnije mogućnosti utjecaja na društvena zbivanja?

Mons. Petar Palić: Kada o tom pitanju razmišljam, uvijek su mi dvije riječi na umu: koherentnost i vjerodostojnost. Smatram da katolici uvijek i svugdje mogu dati, odnosno ponuditi nešto novo. Ne zato što su oni posebni ljudi nego jer je poseban Onaj kome su povjerovali i kome vjeruju, Isus Krist. On nas je pozvao da gdje god jesmo, budemo *sol zemlje i svjetlo svijeta*. Zadivljuju me primjeri prvih kršćanskih zajednica. Kao što iščitavamo iz njihova života, nisu te zajednice bile bez problema, pred nekima su bili možda mnogo veći izazovi nego pred nama danas. Ali upravo jer su bili postojani *u nauku apostolskom, zajedništvu, lomljenju kruha i u molitvama* (Dj 2, 42), bili su privlačni drugima. Temeljno pitanje današnjih kršćana je: po čemu smo mi danas privlačni drugima? Trebamo se osloboditi „napasti” kvantitete, a posvetiti se kvaliteti. I naravno, u povezanosti s Kristom izgrađivati Njegovu kraljevstvo, čije je ostvarenje već započelo.

Zv.: U osvrtu na temu Vaše disertacije, a to je zauzimanje za kulturu života u Crkvi u Hrvatskoj, kako sagledavate učinke pro-life pokreta i društvenih aktivnosti koje čini Božji narod, pojedine zajednice osobito intenzivno? Pitamo to napose stoga što u takvim pokretima klerici službeno ni organizacijski ne sudjeluju.

Mons. Petar Palić: U odabiru teme i naslova svoje disertacije, nakon konzultacije s mentorom, odlučili smo se za pozitivni pristup životu, odnosno analizu mogućnosti, načina i nastojanja izgradnje kulture života. Kada govorimo o životu, redovito se zaustavimo na graničnim pitanjima života: začecu, odnosno smrti. Sve između kao da se ne tiče nas vjernika i našega pogleda na život i svijet. „Pro life” (za život) pokret nastao je kao odgovor „Pro choice” (za izbor) pokretu. Stav Katoličke Crkve je jasan, odnosno da izravni pobačaj nije prihvatljiv i on

sa sobom povlači kaznu ekskomunikacije, što pokazuje težinu toga čina.

S obzirom na jasnoću crkvenog nauka o pobačaju, odnosno eutanaziji, odnosno smrtnoj kazni, smatram da danas težište pitanja treba staviti na kvalitetu života koji živimo, odnosno na podršku i osiguravanje uvjeta da se život rodi, da se kvalitetno živi i u miru na prirodan način okonča, što god taj pojam „prirodno” značio.

Koliko god se stavovi „Pro life” pokreta i Katoličke Crkve podudaraju, želim vjerovati da svi vjernici, koji sudjeluju u „Pro life” pokretu i zalažu se za zaštitu života od začeca do prirodne smrti, ako su poslodavci, ne daju otkaze trudnicama i daju dostojne plaće radnicima; ako su susjedi, pomažu obiteljima s više djece i priskaču u pomoć svojim susjedima u poznim godinama; ako su političari, svojim jasnim zauzimanjem za život pridonose pozitivnoj klimi u očuvanju života. Jedino tako gradimo kulturu života. Život je složena, ali najljepša stvarnost i dar koji nam je Bog darovao. Jer smo stvorena stvorena na Njegovu sliku, sposobna darovati i primiti ljubav i stvorena za vječnost.

Zv.: U Katoličkoj Crkvi u Srbiji Hrvati se osjećaju između pripadnosti „Crkvi u Hrvata” s jedne strane i misijskom području dijasporalnih značajki s druge. Žive, ujedno, s brojnim katoličkim narodom, Mađarima. Kako bi se ta naša partikularna Crkva mogla pozicionirati u suvremenoj Crkvi?

Mons. Petar Palić: Stari su Latini znali govoriti da različitost obogaćuje. S druge strane, papa Franjo često govori o misionarskoj dimenziji Crkve. Prisutnost Hrvata, Mađara i ostalih u krilu ove partikularne Crkve jest bogatstvo

koje bi ovu Crkvu trebalo činiti ponosnom. Svi smo zajedno, kao pripadnici iste Crkve, pozvani ispuniti svoje poslanje u ovom vremenu i na ovom prostoru: graditi Kristovo kraljevstvo. Ako jedni drugima, unatoč nacionalnoj različitosti, pomažemo rasti u ljubavi prema Bogu, bližnjemu, Crkvi, onda stvaramo prostore i uvjete koje omogućavaju kvalitetniji suživot. Izgradnja povjerenja i liječenje rana prošlosti ostaju imperativ za Katoličku Crkvu na ovim prostorima.

Zv.: Znamo za Vaše inicijative i konkretno djelovanje u vezi s pomoći medijskom djelovanju Crkve ovdje u Srbiji, dok ste djelovali u HBK-u, i na tome smo Vam zahvalni. Koliko klerici i vjernici u Hrvatskoj i BiH znaju o katolicima ovdje?

Mons. Petar Palić: Pomoć koju je Hrvatska biskupska konferencija pružala, a nadam se da će to sukladno

Prisutnost Hrvata, Mađara i ostalih u krilu ove partikularne Crkve jest bogatstvo koje bi ovu Crkvu trebalo činiti ponosnom. Ako jedni drugima, unatoč nacionalnoj različitosti, pomažemo rasti u ljubavi prema Bogu, bližnjemu, Crkvi, onda stvaramo prostore i uvjete koje omogućavaju kvalitetniji suživot. Izgradnja povjerenja i liječenje rana prošlosti ostaju imperativ za Katoličku Crkvu na ovim prostorima.

mogućnostima nastaviti i dalje činiti, pokazatelj je da se vrednuje sav trud koji se ulaže na ovom prostoru u djelovanju Crkve i njezinih ustanova. Zahvaljujući i Vašem cijenjenom listu vjerujem da su informacije o životu Katoličke Crkve u Srbiji dostupne svima onima koje to zanima.

Zv.: Po čemu pamтите gimnazijske dane provedene u Subotici? Koje je to razdoblje bilo?

Mons. Petar Palić: Bilo je to vrijeme početka političkih previranja na ovim prostorima, ali smo ipak živjeli nekako bezbrižno te dane. Gimnazijske dane provedene u Subotici pamtit ću po kolegama s kojima smo zajedno koračali prema svećeništvu, po dobrim profesorima i odgojiteljima koji su nam nastojali

djelovali (a odakle su značajne skupine Hrvata upravo došle ovdje, u Dubrovniku i Hercegovini)?

Mons. Petar Palić: Teško je iz današnje perspektive, potreba i izazova ocjenjivati iskustvo iz mladosti na, kako kažete, istočnom rubu hrvatske i katoličke prisutnosti. Čovjek je u opasnosti sa sjetom razmišljati o tim danima, jer je bilo više ljudi na tim prostorima, vjerske zajednice su bile brojnije i življe, bilo je duhovnih zvanja. Mogli bismo, međutim, podleći kušnji i reći da danas živimo u pravoj i potpunoj slobodi i da ne postoji ništa dobro i plemenito u vremenu i okolnostima u kojima smo nekad živjeli.

Crkva je u komunizmu bila progonjena, prava vjernika, svećenika, redovnika i redovnica bila su gažena, ali

prenijeti znanje i naučiti nas životnoj odgovornosti, kao i po životnosti i bogatstvu ljepote naših salaša na sjeveru Bačke.

Zv.: Ako nismo pretenciozni, željeli bismo znati kako Vam je iskustvo mladalaštva na istočnom rubu hrvatske i katoličke prisutnosti, u Janjevu, Skoplju i Subotici pomoglo u shvaćanju njezine stvarnosti i potreba tamo gdje ste nakon toga

bili smo „jači” iznutra. Danas se kaže da Crkva slobodno djeluje u slobodnoj državi, međutim, svjedoci smo kako se na suptilnije načine nastoji marginalizirati vjernike, omalovažiti crkveni nauk i na taj način uskratiti slobodu djelovanja, govora i razmišljanja. Iskustvo iz mladosti danas mi pomaže živjeti bez ikakvog kompleksa činjenicu što sam Hrvat, rođen u dijaspori i što sam katolički svećenik, odnosno biskup i pripadam Katoličkoj Crkvi, okružen pripadnicima druge vjere i druge nacije.

Nedjelja, 4. 9. 2022.**DVADESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA: Mudr 9,13-18b; Ps 90,3-6.12-14.17;
Flm 9b-10.12-17; Lk 14,25-33**

Zanimljivo, čini se da Isus želi važno definirati na početku našeg hoda za Njim. Temelj tog nasljedovanja mora biti odricanje od svoje volje i svojih želja. Istina, čovjek ima svoje prirodne potrebe, ali isti taj čovjek zna da je najsretniji kada se žrtvuje za druge. Nitko neće reći da je to ugodno ili lako, ali je dobro. Nama ljudima to je nemoguće, ali Bogu je sve moguće. Zamolimo Ga za taj dar.

Nedjelja, 11. 9. 2022.**DVADESET I ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA: Izl 32,7-11.13-14; Ps 51,3-4.12-13.17.19; 1Tim 1,12-17; Lk 15,1-32**

Božja ljubav nelogična je nama ljudima jer iz naše perspektive u središtu tih prisposoba čovjek je grešnik. Nije logično potražiti jednu desetinu od nečega ili prihvatiti da nas netko svojevolutno odbaci i ostavi. Međutim, to nam otkriva nešto o Bogu. Prvo, Bog ne djeluje po našoj logici profita ili ugođe. Drugo, on traži. Bez obzira na sve, svakog tko se izgubio, Bog traži. To nije stvar naše zasluge, to je stvar Njegove ljubavi. *Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih* (Iv 13,15).

Nedjelja, 18. 9. 2022.**DVADESET I PETA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA: Am 8,4-7; Ps 113, 1-2.4-8; 1Tim 2,1-8; Lk 16,1-13**

U današnjem evanđeoskom tekstu Isus hvali snažljivost nepoštenog upravitelja. Nepošteni upravitelj sagledao je stvarno problem u kojem se našao, otkrio uzrok problema i djelovao. Zapravo, on je sebi kupio mir u budućnosti. Radi se o prisposobi nakon koje Isus kaže: *Napravite sebi prijatelje od nepoštena bogatstva pa kad ga nestane, da vas prime u vječne šatore*. Svi mi u životu imamo neugodna iskustva s nekim osobama. Bolna su nam to iskustva. Međutim, to je naše „nepošteno bogatstvo“ od kojega trebamo napraviti prijatelje – iskoristiti neugodne trenutke života da nas i oni vode Bogu, pa i preko svojih neprijatelja. *Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste* (Mt 25,40).

Nedjelja, 25. 9. 2022.**DVADESET I ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA: Am 6,1a.4-7; Ps 146,6c-10; 1Tim 6,11-16; Lk 16,19-31**

Iako današnji evanđeoski tekst kao posrednika između bogataša i Lazara ima materijalno blagostanje, situaciju možemo promatrati i šire. Naime, često u životu susrećemo siromahe koji su i nematerijalno siromašni. Siromasi – ljudi od koji očekujemo da zbog svojih godina, izobrazbe ili društvenog i crkvenog statusa žive i djeluju na višoj razini, ali oni to ne žive. Za svakog „nematerijalnog bogataša“ takva je situacija opasna. Tako lako osuđujemo. Nije slučajno da Isus to govori farizejima. Trajno se možemo preispitivati, koje smo to siromahe gledali „s visine“. *Svaki koji se uzvisuje, bit će ponižen; a koji se ponizuje, bit će uzvišen* (Lk 18,14).

Euharistijska služba, XIX. dio

Lomljenje kruha

Prije obreda pričesti pomalo se nezamijećeno događaju dva simbolička gesta – lomljenje kruha i stavljanje djelića hostije u kalež. Za to vrijeme pjeva se „Jaganjče Božji”, vjernici pružaju mir jedni drugima; dovoljno „akcije” da navedeni čini prođu „ispod radara”. U ovih nekoliko redaka progovorit ćemo o značenju navedenih gesta.

ZNAČENJE LOMLJENJA KRUHA

Stariji se mogu sjetiti da je kruh u kući nekada bio lomljen rukama i dijeljen. Sada u trgovini možete kupiti već laserski precizno izrezan kruh. Suvremenost i praktičnost uskratile su nas onog osjećaja zajedništva za stolom, blagovanja od istog kruha pripravljenog u krušnoj peći. Zgodno je natuknuti da je tu kućnu, obiteljsku gestu Gospodin preuzeo kao temeljni znak euharistije. Misa je stoljećima po tome nosila svoje prvo ime: „Fractio panis – lomljenje kruha”.

U ranom srednjem vijeku nalazimo da su kruhovi za euharistiju bili u promjeru dlana, beskvasni i tvrdi. Lomljenjem su se dobivali nepravilni komadići koji su se upotrebljavali za pričest vjernika. Kasnije, radi praktičnosti i većeg broja pričesnika, uvele su se male hostije koje imamo i danas. Time je lomljenje kruha donekle izgubilo na značenju i simboličkoj rječitosti jer se, barem naizgled, ne radi o jednom kruhu, nego o partikulama, česticama koje su „izlomljene” još prije posvećenja. Da bi se donekle sačuvao izvorni čin lomljenja kruha i njegova znakovna bremenitost, predsjedatelj lomi veću hostiju i dio od te veće hostije ostavlja za pričest vjernika. Poželjno je barem da kruh za predsjedatelja i koncelebrante te za vjernike bude u istoj posudici.

Lomljenje kruha, gesta donekle oskudna u današnjem izričaju, treba i dalje biti *znak*: jedan kruh za mnoge. Razlomljen i umnožen, postaje hrana svima. Znak jedinstva postiže se upravo od množine. No smisao lomljenja ne iscrpljuje se u dijeljenju (pričesti), nego u ponovnome sjedinjenju Razlomljenoga. Pričest je samo prvi korak doživljavanja euharistije. Predstoji još mnogo koraka za njezinu puninu.

MIJEŠANJE (SJEDINJENJE) KRUHA I VINOM

Liturgija Crkve poznaje miješanje vode i vina pri pripremi darova; miješanje kruha i vina prije svete pričesti; izvan mise nalazimo miješanje balzama i ulja pri posveti krizme; soli i vode pri blagoslovu vode. Od svega

navedenoga, obred miješanja komadića posvećena kruha u posvećeno vino ostaje možda najmanje pojmljiv, premda ima dugu povijest. Naime, u ranim vremenima, kada je papa slavio svetu misu, svojim bi prezbiterima u Rimu u znak jedinstva slao posvećenu česticu koju bi oni stavljali u kalež i barem na taj način doživljavali udioništvo u papinskoj misi. Isti obred, s istim značenjem, upotrebljavao se i kada je koji biskup morao zamijeniti papu; uzimao bi česticu od kruha što ga je posvetio papa u nekoj prethodnoj misi. No kako to ponekad biva, ostane neki običaj koji izgubi značenje, pa je kasnije i sâm papa stavlja komadić posvećena kruha u kalež na misi koju bi slavio. Naravno, iako više nema ono prvotno značenje, naknadno je dobilo ono teološko; svećenik u misi izgovara ove riječi dok stavlja posvećeni kruh u kalež: „Ovo sjedinjenje Tijela i Krvi Gospodina našega Isusa Krista bilo nama pričesnicima za vječni život”.

GESTE PREDSEDATELJA I KONCELEBRANTA

Pjesmi „Jaganjče Božji” vraćena je izvorna uloga: sada ponovno prati lomljenje kruha. Zato je ostavljena mogućnost da se zazivi ponavljaju koliko je potrebno za pratnju lomljenja kruha (OURM 56), napose ako je potrebno hostije razdijeliti u više posudica za pričest vjernika. Zgodno je napomenuti da đakon ili poslužitelj ne ide do svetohraništa po posvećeni kruh tijekom „Očenaša”, nego nakon znaka mira, dok se pjeva „Jaganjče Božji”.

Liturgijska je zlouporaba lomiti kruh već kod pretvorbe na riječi: „uze kruh... razlomi i dade...”; ako bismo gestama doslovce pratili te riječi, onda bismo morali obaviti i sve ostale radnje koje spominju riječi pretvorbe („dade” – pa odmah i podijeliti, „pijte” – pa odmah i popiti...).

Osim ako ne sudjeluje mnogo koncelebranta, velike hostije ne lome se prije mise.

Jedan dio velike hostije stavlja se u kalež prema propisu, a još koji dio od iste ostavlja se za pričest nekolicine vjernika (barem jednoga). Ponekada se dogodi da bude odlomljen prevelik komadić kruha i to je onda teško konzimirati ili se zalijepi za stjenke kaleža, pa se može vidjeti da tko prstima pokušava očistiti...

Prste, ako je potrebno, treba lagano obrisati nad pliticom ili posudicom, nikako nad kaležom. Također, posvećene mrvice koje ostanu u plitici ne istresaju se u kalež prije ispijanja kaleža. Osim što je neliturgijski, nekulturno i neukusno je istresti mrvice iz tanjura u hranu ili piće koje još nismo konzimirali.

Djela apostolska

(VIII. dio – Sv. Pavao i Crkva)

Poslije 26. poglavlja u Djelima apostolskim nema više govora, već slijede događaji preko mediterana do Rima: Pavao putuje u središte svijeta, gdje ga čeka sud pred carskim vijećem. Nije vjerojatno da je vidio osobno vladara, tj. Nerona. Putovanje ima dublji smisao: širi se Crkva u poznatom svijetu. No moramo znati da rimsku zajednicu nije osnovao sv. Pavao ili Petar. Ona je nastala iz nepoznatih korijena i bila je živa i prije dolaska tih apostola.

Rečeno je: „Širi se Crkva...”. Djela apostolska nikada ne govore o građevini koja se zove „crkva”. U ono vrijeme kršćani su se sastajali u privatnim kućama. I danas se pod papinskim bazilikama u Rimu nalaze male sobe, jer prve zajednice nisu imale snagu podići hramove niti im je to bila želja. Crkva je za sv. Pavla, za ondašnje vjernike uvijek bila osoba. Pavao je Crkva – pojedini vjernici, zatim njihova zajednica. Kada je porastao broj kršćana, onda su počeli osjećati potrebu za većim zgradama i tražili ili gradili službene prostore. To se dogodilo poslije velikih progona u 3. – 4. stoljeću, ne u vrijeme apostola naroda.

Potvrdu za to nalazimo u Pavlovim pismima: *Ne znate li da ste hram Božji...* (I. Kor 3,16/ 6,19) Ili: *Živim, ali ne više ja, nego Krist živi u meni* (Gal 2,20). Isus nikada kao zadatak Njegovih nije spomenuo da trebaju graditi hramove. No kako je rasla zajednica, tako su se pojavile i crkve. Bog nema ništa protiv kamenih zgrada. Štoviše! Simboli su prisustva nadnaravnoga. Psihološki: pružaju mir i sabranost kršćanima. No svaki katolik mora znati da je njegova osoba neizmjenjivo svetija, prikladnija, draža Ocu od bilo kakve divne katedrale. Za Boga je Crkva živo stvorenje: *Ako me tko ljubi, držat će moju riječ i moj će ga Otac ljubiti. K Njemu ćemo doći i kod Njega se nastaniti* (Iv 14,23). Lomljenje kruha, tj. svetoj misi nije cilj biti pohranjen u zgradi crkve, već ono gore navedeno: *K Njemu ćemo doći i kod Njega se nastaniti*.

Katolik je hram Božji u kome stanuje i djeluje Uskrsli. Nije širenje Crkve graditi tu i tamo zgrade, nego kada netko ulazi u zajednicu po krštenju, zatim pak – kako raste – provodi život sa Spasiteljem, pomažući one oko sebe, da u njemu osobno iskuse što to znači kada čovjek zna da je on sam hram Božji. Djela apostolska prikazuju putovanje u prostoru. No sv.

Isus se divio jeruzalemskom hramu, isto tako i apostoli (Mt 24,1-2). Ali je rekao: *...Ovdje je nešto veće od hrama* (Mt 12,6). Ako Uskrsli živi u vjerniku – a to je naša stvarnost – onda neka osjete ljudi oko čovjeka katolika da je on veći od kamenog hrama, još bogatije ukrašen mudrošću, finoćom, kulturom, moralnim i vjerskim vrednotama. Sv. Pavao i većina vjernika nije i neće ostaviti za sobom neku crkvenu građevinu. Ali stvara neizmjenjivo svetište i plemenitije u sebi, u bližnjemu, ako gradi pred Bogom svoju dobrotu riječima i djelima zajedno s Isusom.

Pavao je doživio u svome obraćenju, u djelima, u svojim pismima, pa čak i u mučeništvu putovanje i napredak na polju morala i vjere. Vjernik s Kristom u srcu zaista putuje. Ali na duhovnim putovima: prema bližnjemu i prema Bogu Ocu. Crkva se širi unutar osobe: tamo se gradi „katedrala” moralnih i vjerskih vrednota. Roditelji grade u svojoj djeci „crkvu”, braća i sestre u obitelji, učitelji, profesori, svećenici i redovnici... Tako bi trebalo biti u zdravom društvu i između podređenih i nadređenih u tvornici, u nekoj ustanovi, uredu... Bog je zato dao svoga Sina i najmanjemu, da bude „crkva” – i da svaki gradi „crkvu” u svome bratu.

Kada je Pavao stigao u Rim, sazvaio je Židove da bi u njima postavio temelje za vjeru i za moral. Knjiga je zapravo ostala nezavršena. Nije opisala čak ni smrt Pavla ili Petra. Zašto? Zato što taj tekst mi svršavamo – ne perom i mastilom – nego svojim životom, pokazujući da je na fundamentu Isusa Krista, na temeljima apostolskog rada naš život izgrađen u duhovnu katedralu u kojoj bližnji mogu naći mir, podršku, pomoć i svjetlo. Tako su braćni drugovi crkva jedni za druge, roditelji za djecu, prijatelji, suradnici na nekom radnom mjestu. Biblijski pojam crkve vrlo je dubok, osobito ako katolik ozbiljno shvaća svoje dostojanstvo.

Suočavanje s prošlošću

Sinodalni proces na razini biskupija ovo ljeto se završava, biskupske konferencije diljem svijeta prikupile su mišljenja, prijedloge, ideje na temu sinodalne Crkve. Skupili su, dakle, plodove traženja odgovora na pitanje kako izgraditi, probuditi i učvrstiti duha zajedništva, dijaloga i suradnje u Crkvi, kako potaknuti članove na aktivno sudjelovanje u životu jedne crkvene zajednice. U izvješćima koja stižu iz cijelog svijeta sada se već može primijetiti da je vjernicima bila bliska i razumljiva tema zajedništva, dijaloga i suradnje na razini konkretnih zajednica lokalnih crkava – župa, crkvenih pokreta, udruga, biskupija – a manje razumijevanja pokazali su u odnosu prema općim konceptima, kao što su univerzalna Crkva, Božji narod. Takva težnja prema konkretnome, singularnom shvatljiva je i teološki opravdana jer ideja Crkve kao Božjeg naroda, kao Tijela Kristova ostvaruje se, aktualizira i živi u konkretnim, vidljivim i opipljivim pojedinim crkvenim zajednicama u kojima se naviješta Isusovo evanđelje; u kojima se liturgijom uprisutnjuju velika djela Božje spasonosne ljubavi i koje izgrađujući zajedništvo, obiluju bratskom ljubavlju. Dakle, sinodalnost Crkve ne pripada redu nekih apstrakcija odvojenih od konkretnog života, već dobiva svoj oblik u dinamici suradnje među vjernicima, lice sinodalnosti gledamo u dijalogu koji pulsira u zajednicama, glas sinodalnosti može se čuti u procesu zajedničkog odlučivanja i njihovoj primjeni.

Do sada smo govorili o dijalogu, zajedništvu i suradnji unutar crkvenih zajednica. Ali želja pape Franje kada je proglasio i otvorio Sinodu bila je i uspostava sinodalnosti *ad extra* – to znači pokrenuti dijalog s društvom – kulturom, politikom, ekonomijom s ciljem da crkvene zajednice postanu vjerodostojni subjekt i pouzdan partner na putovima socijalnog dijaloga, ozdravljenja, pomirenja, uključivanja i sudjelovanja, obnove demokracije, promicanja bratstva i socijalnog prijateljstva. Ni u slučaju te vrste sinodalnosti ne radi se o nekim apstrakcijama koje se kreću u području želja teško primjenjivih u konkretnim uvjetima društvene stvarnosti.

Navodim jedan sasvim konkretan primjer sinodalnosti u kojoj Crkva zauzima ulogu promotora pomirenja, ozdravljenja u izgradnji bratstva i socijalnog prijateljstva. Riječ je o Papinom pohodu Kanadi ovo ljeto. Papa Franjo unatoč zdravstvenim problemima posjetio je Kanadu. Taj pohod bio je dugo najavljivan i očekivan – kao reakcija, odgovor Crkve na tragediju indijanske djece koja su nastradala kao žrtve maltretiranja u školama i domovima kojima su upravljale crkvene ustanove u Kanadi, a čiji ostatci su pronađeni sahranjeni na području tih ustanova. To otkriće otvorilo

je u kanadskom društvu bolnu temu diskriminacije i nasilne asimilacije indijanskih urođenika na teritoriju Kanade. Taj vid progona urođenika bio je prakticiran kao državni projekt uz opći društveni konsenzus – indijanska djeca oduzimana su svojim roditeljima i upućivana na preodgoj u školske ustanove sve s ciljem da se izbriše njihov jezik i kultura i preobraze se u anglofone ili frankofone građane koji su presjekli svoje indijanske korijene. Nažalost, tom projektu asistirala je i lokalna Crkva pružajući odgojnu infrastrukturu – škole, internate. Ta strategija asimilacije urođenika bila je nošena ideologijom superiornosti zapadne europske kršćanske civilizacije i inferiornosti domorodnih kultura na koje su naišli kolonizatori kada su osvajali nove teritorije sjeverne i južne Amerike. Ta ideja superiornosti povlači sa sobom i dijelove nasilja jer smatra moralno i kulturološki legitimnim potiskivanje i zatiranje domaćih, urođeničkih kultura, opravdavajući takav postupak idejom napretka, razvoja i općom težnjom prema savršenosti u smislu kulture, politike, prava, ekonomije, savršenosti koja se poklapa sa zapadnom europskom civilizacijom.

Dakle, radi se o vrlo škakljivoj temi. Papa Franjo želio je suočiti se s tim mračnim poglavljem u povijesti Crkve i, tražeći oprost i pomirenje, otvoriti put u novu budućnost u duhu bratstva, dijaloga i tolerancije. U tom smislu možemo njegov pohod opisati pojmovima pokajanja i pomirenja. Pokajanje se očitovalo kao spremnost osuditi praksu asimilacije koja je izvirala iz ideologije superiornosti jednog kulturnog modela i podcjenjivanja drugoga, različitoga čak do granice brisanja. Korake pomirenja Papa je poduzeo kada je promicao kulturu dijaloga, slušanja, učenja jednih od drugih, uzajamnog dopunjavanja i razmjene darova, dakle kulturu suživota i suradnje različitih. Taj pohod pruža svijetu dragocjenu lekciju o tome kako se suočiti s prošlošću, kako nadići njezina tamna poglavlja otvarajući putove u novu budućnost bratskog zajedništva.

Suočavanje s prošlošću čiji su akteri bili naši predci ne osporava osnovno moralno načelo osobne odgovornosti pojedinca, pripisujući krivicu očeva njihovim sinovima. Ali ujedno treba istaknuti da pretjerano inzistiranje samo na logici slobode i odgovornosti pojedinca ne odgovara stvarnosti čovjeka kao socijalnog bića u vremenu. Vjera je u kršćanskom smislu crkvena – vjernik je povezan s onima koji su vjerovali prije njega i njegova se vjera slobodno i svjesno *nakalemi* na vjeru svojih prethodnika. Ta logika primanja i zahvalnosti ne smije otupiti onu kritičku oštricu prema nedjelima i posrnuću naše braće iz prošlosti koji nisu uvijek bili na visini zadatka. Suočavanje s prošlošću tako se ostvaruje kao odricanje od negativnih pojava, zauzimanje odmaka od njenih tamnih poglavlja da oni više ne dobiju riječ u našoj sadašnjosti radi otvaranja prema novoj budućnosti.

Ljetni oratorij u Vajskoj

U župi u Vajskoj je 12. i 13. srpnja organiziran ljetni oratorij. Djeca su te dane provela u radosti, druženju, veseloj igri, plesovima, radionicama i raznim natjecanjima.

Svako jutro djeca su igrokazom upoznivala sv. Jurja, zaštitnika naše župe, uživala u predstavama i učila nešto novo o njemu. U radu po skupinama djeca su također iskoristila svoju kreativnost i sama pravila kratke predstave na zadane teme. Zanimljivo je i to kako su djeca brzo naučila pjevati himnu sv. Jurju i radosno je pjevala na sv. misama. Najveća poslastica bila je šećerna vuna.

U tom susretu sudjelovala su djeca i animatori naše župe te djeca iz Bača, Selenče i Plavne. Voditelji oratorija bili su vlč. Dominik i s. Kristina Ralbovsky ASC, a sve te dane radosnim osmijehom dočekivao nas je naš župnik vlč. Goran Vilov kojemu smo ujedno i zahvali za taj susret.

Veliko hvala Bogu za Njegov blagoslov koji smo osjetili tijekom dana provedenih među djecom, a dječja ozarena lica bila su samo znak da se takvi susreti očekuju i idućeg ljeta. /Ana Kovač/

Ljetni oratorij u Sonti

Od 15. do 17. srpnja u Župi sv. Lovre u Sonti organiziran je ljetni oratorij na kojem su sudjelovala djeca iz župa: Sonta, Selenča, Bač, Plavna, Vajska i Ruski Krstur. Voditelji susreta bili su vlč. Dominik i s. Kristina Ralbovsky, salezijanci suradnici i animatori.

Tema ovogodišnjeg susreta bila je „Sv. Lovro – zaštitnik župe”. Djeca su raznim igrokazima upoznala život tog svetca. Svaki dan započeo je molitvom, zatim

su slijedile razne igre, plesovi i radionice, a na kraju sv. misa. Radost zajedništva dolazila je do izražaja na sv. misama koje su svojim sviranjem i pjevanjem uljepšala djeca i animatori. U nedjelju na sv. misi bio je prikazan igrokaz o sv. Lovri, koji je oduševio prisutne vjernike.

Zahvalni smo dragom Bogu na svojoj radosti i ljepoti tih dana, a napose našem župniku vlč. Josipu Kujundžiću što nam je omogućio taj susret. Veliko hvala i brojnim dobročiniteljima koji su svojom molitvom, raznim prilozima, a ponajprije otvorena srca poduprli tu tako plodonosnu akciju na radost djeci i mladima. /Klaudija Lukić/

Susret ministranata mađarskog govornog područja Subotičke biskupije

Od 8. do 13. kolovoza održan je susret ministranata mađarskog jezičnog područja Subotičke biskupije u svetištu Marije Pomoćnice u Doroslovu. Cijeli tjedan bio je prožet bogatim sadržajem.

Na taj susret došlo je i nas nekoliko animatora „Oratorija don Bosca” na poziv župnika i upravitelja svetišta preč. Árpáda Verebélyia, sa željom da dva dana animiramo susret. Dočekali su nas veseli ministranti sa svojim animatorima koji su nam pomagali u prevodenju.

Utorak je bio dan kada smo upoznivali hrabrog mladića sv. Jurja i razmišljali o njegovim vrlinama, o njegovoj hrabrosti u borbi protiv zla i grijeha i to sve igrokazom, igrom, natjecanjem, molitvom i poslasticom – šećernom vunom. U srijedu smo za uzor uzeli mladića koji je služio oko oltara i bio odan Papi i Crkvi, a zvao se sv. Lovro. Na kraju našeg druženja, pred kipom Blažene Djevice Marije zajedno smo izmolili Zdravo, Marijo. Našim prijateljima darovali smo krunicu kao znak i sjećanje na zajedničko provedeno vrijeme.

U programu za petak bio je izlet u Bač. Ministranti, skupa s preč. Verebélyiaom i s vlč. Lászlóm Hajduom, čonoplanskim i sivačkim župnikom, posjetili su i župnu crkvu sv. Pavla, gdje ih dočekao domaći župnik i dekan preč. Marinko Stantić, a mi smo imali ponovno mogućnost za kratko druženje.

Zahvalni smo vlč. Árpádu što nas je pozvao biti dio tog susreta, vlč. Dominiku Ralbovskom što je prihvatio poziv i skupa sa s. Kristinom osmislio sadržaj programa te nam omogućio da dane provedemo u druženju i duhovnom obogaćivanju. /Andrija Aleksandrović/

Kako spriječiti „golotinju” u Crkvi?

Velečasni, zanima me kako se postaviti u svijetu koji sve više promovira modu „golotinje” i kako tu pojavu spriječiti u Crkvi?. S. P.

ONO ŠTO JE U SRCU, TO IZVIRE

Živimo u vremenu kada ovaj svijet veliki naglasak stavlja na vanjštinu, kao da nastoji prikriti sadržaj nutrine ili pak prikriva prazninu. S druge strane, kao da među nama vjernicima vlada stav da nije pretjerano važno što je izvana, nego ono što je u srcu. I ta tvrdnja donekle je točna, ali ne posve. Jer iz srca sve izvire. Poput one paralele kako grijeh ne ulazi u usta nego iz usta, tako je nutrina odraz vanjštine. Jer ako smo u srcu proždrljivi, to će se odraziti i na našu vanjštinu. Ako smo u srcu nesretni, to će se odraziti na našim licima. Ako smo u nutрини puni gnjeva, po vanjskim djelima gnjev će se očitovati. Dakle, potreban je sklad vanjštine i nutrine, ne misleći pritom apriori na estetsku ljepotu, nego na ljudskost.

KKC 2338. – 2339.

Reći će Katekizam Katoličke Crkve: „Čista osoba održava cjelovitost snaga života i ljubavi koje su u njoj. Ta cjelovitost osigurava jedinstvo osobe i protivi se svakom ponašanju koje bi je ranilo. Ne podnosi ni dvostruk život, ni dvostruk govor. Čistoća zahtijeva postizavanje gospodstva nad sobom, što je odgoj za ljudsku slobodu. Alternativa je jasna: ili čovjek zapovijeda svojim strastima i postiže mir, ili se pušta da ga zarobe i postaje nesretan”.

JESMO LI HODAJUĆI IZLOG?

Možda konstantno inzistiranje na čednom oblačenju u crkvi od strane svećenika ili muškog dijela i ne daje prevelikog ploda. Jedan od razloga: gledajtko govori: muškarci! Komu smeta: muškarcima. Tko inzistira: muškarci. Drugi razlog jest pitanje svijesti! Za sve postoji razlog zašto se nešto čini, pa makar to bilo neznanje ili nedovoljna promišljenost.

Jesmo li se ikada zapitali što nečedno oblačenje svima nama poručuje i zašto to činimo? Pri tome ne mislim samo na žene nego i na muškarce. Trebamo se ovdje postaviti posve jednako, jer izazovne su i uske hlače kod muškaraca i žena i uske suknje kod žena, ali i uske majice kod muškaraca. No nije problem samo „uskoća”, nego natpisi, kroj...

U izlog se stavlja ono što je na prodaju. A kolika je cijena „našeg” izloga!? Neprocjenjivo blago našeg

tijela i duha, stavljena je na „rasprodaju” požudnih pogleda, mašte i težnja. Oblačiti se čedno znači svjesno izbjegavati napast, odnosno ne dovesti druge u napast. A ako se ispred nas „ukaže” nešto izazovno, najgora kazna za takvu osobu jest „skrenuti” pogled na drugu stranu.

MODA

Ne trebamo se vraćati u prošlost u vezi s oblačenjem, ali moramo slijediti ista mjerila koja nam je Bog dao, a prošlost neka nam posluži kao nadahnuće. Dizajn i materijali jesu novi ali je svrha odjeće uvijek ista. Ne smijemo se ravnati prema javnu mišljenju, nego prema Istini koju imamo po autoritetu Crkve. Katolici su pozvani biti protuteža toj kulturnoj golotinji, koja je antikatolička, ali i antiljudska. Papa Pio XI. u duhu svoga vremena upozorava da je „nemoguće združiti sramotnu nečednu žensku nošnju i ispovijedanje katoličke vjere”.¹ Sveti Pavao poručuje nam da se ne suobličujemo ovomu svijetu, nego da se preobrazimo obnavljanjem svoje pameti kako bi mogli razabrati što je volja Božja, što li je dobro, Bogu milo, savršeno (usp. Rim 12,2).

BLAGO JE SAKRIVENO

Zlato, dijamanti, sve je ono sakriveno pod zemljom ili u stijenama. Potrebno je dosta truda da se otkrije i dođe do njega. Čuvane skupocjene gljive tartufi također su skriveni pod zemljom. A napose i intima s Bogom ogleda se u molitvi u sobici iza zatvorenih vrata. Bog je pod „velom” tabernakula sakriven našim očima pod prilikama kruha i vina. Odjeća je vanjski znak koji govori o ulozi žene i muškarca koji svojim odijevanjem predstavljaju sebe, svoju ženstvenost i muževnost.

Danas nam nedostaje taj „veo” duhovnosti koji muškarcima vraća muškost i očinsku figuru, a ženi njezinu ženstvenost i ljepotu duše. Zato je sada prilika da opet otkrijemo izgubljenju tradiciju, pokrivanje glava velom za žene, poput naših starih baka, vraćanjem nošnji ili odjeće s narodnim i lokalnim motivima ili pak sl. čednih odijela. Potrebno je da se u naše obitelji opet vrati onaj stav kako postoji odjeća „za Crkvu”. Muška „klasika” košulje, hlače, cipele, ženstvenost lijepih i komotnih haljina te djeca koja će biti odjevena prikladno svojoj dobi. Blago čednosti sakriveno je u našim srcima. Na koncu, kako ćemo drugačije posvjedočiti svoju vjeru, nego djelima!?

Poštovani, svoja pitanja možete poslati na e-poštu: stipic-nebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

¹ Katolički tjednik, Sarajevo, 1928., br. 13, str. 2 – 3 podlistka *Smjernice za obnovu kršćanskih čudorednih običaja*.

Molitva

Molitva se ne bi smjela vrtjeti oko mene. Bog bi trebao biti u središtu svake molitve, a ne ja. Znači, trebao bih imati svijest da se molitvom, odnosno Bogom, ne koristim za sebe, da se Bogom ne koristim za rješavanje osobnih problema niti da bih zadobio neke uspjehe, privilegije, pomoć u životu. U molitvi želim susresti Boga zbog Njega samoga – zbog Njegove osobe. Ako se molim za bilo kakav dobitak; materijalni ili čak duhovni (za duševni mir, rasterećenje, za neke dobre osjećaje ili za karizme), na neki način sam još uvijek u središtu, još uvijek sam najvažniji i Bogom se koristim kao nekim sredstvo, ili oruđe, za sebe. Očekujem da se On vrti oko mene, da mi služi, rješava probleme, osigurava neka dobra. U takvim molitvama uopće ne služim Bogu, nisam Mu

na raspolaganju, ne nudim Mu svoje vrijeme i snage, već od Njega očekujem da na neki način bude moj poslužitelj. Iskorištavam Njegovu dobrotu, a takav odnos je i prema ljudima nepošten, a prema Bogu je čista oholost.

Primjećujemo kako smo u svojim molitvama često sebični i oholi, a da to uopće ni ne opažamo. U svojim molitvama naglasak je najčešće na nama. Iskreno rečeno, ne želimo Boga samoga, nego samo nešto od Njega – Njegovu pomoć, snagu, dobrotu, milost. Ali u tom slučaju

Molitvom i Bogom ne bismo se smjeli koristiti za rješavanje osobnih problema niti da bismo zadobili neke uspjehe, privilegije, pomoć u životu. U molitvi želimo susresti Boga zbog Njega samoga – zbog Njegove osobe. Ako se molimo za bilo kakav dobitak; materijalni ili čak duhovni (za duševni mir, rasterećenje, za neke dobre osjećaje ili za karizme), na neki način još uvijek smo u središtu pozornosti, još uvijek se Bogom koristimo kao sredstvom ili oruđem za sebe.

neće se dogoditi pravi susret između dvaju osoba, jer umjesto da Ga doživim kao osobu, doživljavam Ga kao objekt. Ni ljude se ne bi smjelo tako koristiti, a kamoli Boga. Zapravo se u tim slučajevima susret uopće ne događa, zato i imamo iskustvo Božje odsutnosti. Bog šuti jer Ga ne želim susresti – zauzet sam sobom.

Jako mi je neugodno kada me neki ljudi ne zovu godinama, ne pitaju za mene, nemamo nikakvog kontakta. Poznaju me samo kada im zatreba nešto. Vjerujem da je i

Bogu neugodno da se živi život bez Njega, da ne mislimo na Njega, da smo Ga zaboravili. A onda kada nam nešto zatreba – evo nas u molitvenim pozama. Služi li nam Bog doista kao aparat za kavu, netko tko je tu da nam život zasлади ili eventualno da ugasi požar ako nešto gori?

Boga bih trebao susresti kao osobu. Tebe, Gospodine – bez računice, bez ikakvog traženja, zadobivanja ili očkivanja od Tebe. Ti si mi važan i dolazim zbog Tebe jer želim provesti vrijeme s Tobom. Želio bih ti se pokloniti; darovati svoje vrijeme, talente, snage i cijeli svoj život. Evo službenice Gospodnje – predajem ti se, raspoložim sa mnom, evo me.

U molitvi se zapravo ništa ne bi trebalo dogoditi. U molitvi ne trebam ništa doći i osjećati. Molitva ne treba uspjeti. Ne moram se ni mijenjati – ni to nije cilj. Obično želimo stvari držati u svojim rukama, imati kontrolu nad životom, nad događajima, ljudima oko sebe, pa želimo imati i molitvu pod kontrolom. Molim za uspjeh, za zdravlje, za materijalnu sigurnost, za samoostvarenje. Predajem Bogu cijeli popis što i kako bi trebalo. Ako treba, naravno, i platit ću – ubacit ću novčić u škrabicu, napraviti ću nešto – postiti, hodočastiti. To je molitva iz trgovanja, molitva u mentalitetu uspjeha, koristi.

Ali zdravlje, uspjeh, sigurnost – to su vrijednosti ovoga svijeta. Za te stvari nikad se nije molilo – molilo se za poniznost, vjernost, nesebičnost, da ostanemo ljudi, i to Božji ljudi u progonima, u nepravdama, da ne vraćamo udarce, da praštamo svojim neprijateljima, da blagoslovimo progonitelje, da znamo i bez načela ovoga svijeta – hrane, pića i udobnosti, da nam Bog bude prvi, da se Bog slavi.

Ljubav ne želi ništa od onog drugoga. Ono što želi, to je zajedništvo. Želi prisutnost ljubljene osobe, želi ga primati u sebe – njegove misli, riječi, njegovu prisutnost, sve što je on. Bože, želim biti za Tebe, želim Te slušati, razumjeti, služiti, primati. Ne želim Te oblikovati na svoju sliku, ne želim se Tobom koristiti za sebe, već Te želim veličati, slaviti, priznavati, zahvaljivati i ponuditi se. Želim da znaš da možeš računati na mene.

„Odrasla” prijateljstva

Ljudi godinama stječu prijatelje. Ipak, nismo svi jednako otvoreni niti smo spremni na inicijativu. To je osobito uočljivo kod introvertnih osoba. One često ostaju po strani, ustručavaju se prići i reagirati ili čak vrlo bojažljivo kada netko drugi da inicijativu. Problem postaje veći kada te osobe odrastu, kada se susreti prorijede, a rutine i navike uzmu maha. Klinički psiholog dr. Holly Schiff piše da je nekim ljudima uslijed lošijih iskustava u kojima su se „opekli” ili razočarali teže vjerovati drugima, zbog čega će se teško izložiti ponovno. U nekim novijim studijama kao glavni razlog otežanog sklapanja prijateljskih odnosa navodi se nedostatak povjerenja koji je praćen nedostatkom vremena.

Znati biti prijatelj nekome znači najprije biti prijatelj sebi! Ako želimo biti mentalno zdravi, važno je znati da je prijateljstvo životno važno za naše cjelokupno zdravlje i dobrobit. Zdrava prijateljstva nude nam: „...ljubav, stabilnost, povezanost i sigurnost...”, i svatko od nas treba iskusiti te veze povezane srcem...”, rekla je Melanie Ross Mills, autorica knjige „Prijateljska veza”. Istraživanja koja ona navodi ukazuju da nam prijateljstva pomažu pronaći svrhu, smisao, ostajući zdraviji i živeći duže. U nastavku slijedi nekoliko preporuka koje se spominju.

1. Započnite razgovor s petero ljudi dnevno. Čak i ako smo u stalnom kontaktu s desetinama novih ljudi, a od njih s jednim ili dvoje sklopimo poznanstvo ili u konačnici prijateljstvo, to je značajno. Ako se radije povezujemo s ljudima na daljinu, pošaljite poruku ili komentar nekome iz svog virtualnog svijeta.

2. Moramo ipak pokazati nekakav interes da želimo nekoga upoznati, jer ne živimo u vakuumu. To se može dogoditi i u redu dok čekate platiti račune ili u trgovini. Možete i razmisliti o vlastitim prilikama za upoznavanje novih ljudi.

3. Moguće je skupiti hrabrosti, iako to rado ne činite i organizirate događaj te zamolite svoje prijatelje da pozovu svoje prijatelje. Neka vaši prijatelji učine isto da bi i oni mogli uspostaviti nove veze.

4. Povežite se sa starim prijateljima iz prošlosti. Nedavno me je kontaktirala kolegica iz medicinske škole... Nismo se srele trideset i nešto godina... Nakon dva susreta, sada redovito idemo u šetnje i razgovaramo. Otkrile smo se na novi način i u novom zrelijem dobu života, što je objema donijelo ugodno iznenađenje.

5. Prijateljstva iz prošlosti također možemo obnoviti bez zadržavanja na eventualnim ranijim sukobima ili razlozima koji su nas udaljili. Možemo se usredotočiti na ono što nam je zajedničko i na lijepe trenutke koje smo nekada imali. I u tom slučaju važno je osloboditi se pritiska da moramo biti bliski kao što smo nekada bili.

6. Način na koji komuniciramo također je važan. Izražavamo li zanimanje za drugoga verbalno i neverbalno? Razmotrite svoj govor tijela, ton glasa, artikulaciju, jeste li „ravna crta” ili ste zainteresirani i to pokazujete? Razmislite kako pozivate nekog da s vama razgovara.

7. Slušajte i učite. Biti dobar slušatelj ima snagu! Kako bismo izgradili povjerenje, Romanoff kaže da se moramo „decentrirati iz vlastite pozicije kako bismo ušli u svijet druge osobe”. Kao rezultat toga, osjećat ćete se „viđeno, shvaćeno i potvrđeno...”. Kako je napisao i Haroni Lurie: „Biti proaktivan i preuzimati prvi korak može vam pomoći pri komuniciranju da ste zainteresirani za povezivanje s njima...”.

8. Mi ljudi skloni smo analizi, zamjeranju, skepsi... Iako je možda lakše podizati zidove, jer je to već uigran način samozaštite i mehanizam obrane, ali i sigurnog puta u otuđenost, ako ipak dijelimo iz srca, možemo upoznati i druge ljude na dubljim razinama.

9. Pohvalite druge. Ako sretnem osobu koja čita knjigu koja me zanima, mogu pohvaliti njen ukus. Postoji nešto što zovemo „spontani prijenos”, gdje su ljudi skloni povezivati pridjeve kojim opisujete druge ljude s vašom osobnošću.

10. Razmišljajte izvan okvira. Biti otvoren za stvaranje novih odnosa sa susjedima, kolegama iz razreda, s posla, bez obzira na to koliko se oni razlikuju od vas, znači pružiti priliku otkrivanju drugoga i razotkrivanju sebe, a u toj razmjeni dobivamo i pružamo zadovoljstvo, postajemo realniji i činimo dobro. Prelazak od znanca do prijatelja ponekad podrazumijeva traženje druženja i razmjenu telefonskih brojeva. Ti trenutci znaju ponekad biti tjeskobni i neugodni, ali sjetite se da netko mora napraviti prvi korak, a to biste mogli upravo biti vi.

11. Pokažite svoje pravo lice. Ovdje je važno osloboditi se pritiska od „ostavljanja dojma” i potrebe da „budete savršeni” kada stvarate novo prijateljstvo. Pokazivanje da niste savršeni, čini vas bližima i pokazuje osjećaje ranjivosti, što je ipak zajedničko svima nama.

13. srpnja

Blažena Marijana Biernacka

Marianna Biernacka (rođ. Czokała) rođena je 1888. godine u gradu Lipsku, na sjeveroistoku Poljske. Kao i mnogi njezini sunarodnjaci, proživjela je rusku okupaciju, kratko vrijeme poljske neovisnosti, a onda je došlo vrijeme hitlerovskih napada. Zatim je Poljsku napala staljinistička ruska vojska, što je značilo početak Drugog svjetskog rata. Mariannin život sa suprugom Ludwikom bio je život siromašnih seljaka na malome, siromašnom posjedu. Bila je žena predane vjere i svakodnevne molitve. Imala je šestero djece, od kojih je četvero sahranila nedugo nakon poroda.

Poslije smrti svoga supruga Marianna se preselila kod svoga sina Stanisława i njegove žene Anne. Godine 1943.

netko je od pripadnika poljskog pokreta otpora ubio jednog njemačkog vojnika. Zato su Nijemci počeli uhićivati ljude, da budu strijeljani zbog njemačkog vojnika. Među onima koji su trebali biti uhićeni bili su i Stanisław i Anna Biernacki. Kada su Nijemci došli u njihovu kuću, Marianna je pala na koljena pred njima i molila ih da uzmu nju umjesto snahe koja je bila trudna. „Molim vas, nemojte je voditi, ona je u zadnjim tjednima trudnoće, ja ću ići umjesto nje”, rekla je. Njemački vojnik pristao je na to. Tako su Marianna i njezin sin Stanisław strijeljani 13. srpnja 1943. godine, zajedno s još pedesetak stanovnika Lipska. To se dogodilo u Naumowiczama, poljskom selu koje se danas nalazi u Bjelorusiji. Prije nego što je strijeljana, tražila je od Nijemaca da joj donesu kunicu da bi se mogla moliti. Marianna je dala svoj život da bi spasila trudnu snahu, zato je danas nazivaju nebeskom zaštitnicom svekrva. Njezin zagovor mole i trudnice te obitelji koje ne mogu imati djece. Zaštitnica je još nerođene djece.

ODNOSI SNAHE I SVEKRVE

„Blažena Marianna Biernacka pokazuje nam kako bi trebali izgledati međugeneracijski odnosi unutar obitelji i na čemu bi trebali biti utemeljeni. Daje nam primjer istinske ljubavi i posvećenja za drugoga. Možda neki tim pitanjima pristupaju ironično, ali oni koji proživljavaju probleme u svojoj obitelji znaju koliko oni mogu biti ozbiljni”, rekao je svojedobno Romuald Kamiński, pomoćni biskup Ełka, biskupije na sjeveroistoku Poljske gdje se intenzivno časti poljska blaženica. Dom za samohrane majke koji se nalazi u gradu Ełku nosi njezino ime, a mnogo crkava diljem te biskupije ukrašene su njezinom slikom. Mariannina snaha Anna umrla je 71 godinu kasnije u dobi od 98 godina. Unuk za koga ja Marianna umrla živi i danas.

ZNAK NAJVEĆE LJUBAVI

Učinila je znak najveće ljubavi. Isus je rekao: *Ovo je moja zapovijed: ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio! Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje.* Dala je svoj život za život snahe i njezina čeda. Sveti papa Grgur Veliki rekao je: „Rijetko bivamo pozvani na polaganje svojega života za bližnje, ali zato smo pozvani svaki dan na djela milosrđa, da se posvetimo svojim bližnjima. Bližnjima valja posvetiti svoje vrijeme, a nekada i svoj novac.” U povijesti Crkve

mного je slučajeva svetih, poznatih, ali i nepoznatih javnosti, kada su Isusovi sljedbenici dali život za bližnjega i to doslovno. Tako je sveti Maksimilijan Kolbe u njemačkom logoru Auschwitz nacistima ponudio svoj život umjesto Franciszeka Gajowniczeka, poljskog vojnika koji je imao dvoje djece. Mariannu Sveti papa Ivan Pavao II. 13. lipnja 1999. godine proglasio blaženom u Varšavi zajedno s još 107 kršćanskih mučenika. Bilo je to tijekom njegova apostolskog pohoda Poljskoj.

Prema tekstu Gorana Andrijanića objavljenog na Bitno.net

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Liturgijski Gospodnji blagdani i svetkovine u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina (1)

„Neka se duše vjernika u prvom redu uprave prema Gospodnjim blagdanima kojima se preko godine svetkuju otajstva spasenja” (SC. br. 108).

Taj kratki liturgijski koncilski tekst upućuje vjernike kako Crkva tijekom cijele liturgijske godine razvija cijelo Kristovo otajstvo od utjelovljenja i rođenja, do uzašašća, duhovskog dana i očekivanja dolaska Gospodnjega. Time se vjernicima otvara bogatstvo Kristovih zasluga, što ih slavimo tijekom cijele liturgijske godine. Osim velikih liturgijskih slavlja, poput došašća, Božića, Bogojavljenja, korizme, Uskrsa, Duhova, Presvetog Trojstva, Tijelova i Presvetog Srca Isusova, Crkva liturgijski slavi Gospodnje blagdane i svetkovine, koje vjernici rado prihvaćaju i u njima sudjeluju. To su: Svijećnica, Blagovijest, Uzašašće Gospodinovo, Preobraženje Gospodinovo, Uzvišenje svetoga Križa i svetkovina Krista Kralja. Sluga Božji o. Gerard, kao redovnik i svećenik, ta je Gospodnja otajstva radosno slavio iz njih crpio duhovnu snagu za osobni redovnički i svećenički život, a vjernike je poticao da i oni crpe duhovnu snagu iz Spasiteljevih izvora, što ih nalazimo u njegovim zapisima, koje ovdje iznosimo.

SVIJEĆNICA: „Svijeća svijetli i istodobno izgara. Takva je vidljiva svijeća Isus. On svijetli dok Njegova Majka izvršava zakon, a On prikazan u hramu. Krist nestaje poput svijeće koja izgara, kada je bio prikovan na križ. Svijećom treba biti svaki kršćanin koji sebe ne štedi, nego radi, muči se da bi dao primjer drugima. On temeljno svijetli drugima kada drži Božji zakon, a posebno kad čini i više nego što bi morao činiti. Kad bi svijeća znala misliti i vikati, mislila bi i vikala bi: neka gorim i onda kada nije potrebno. Neka tako gorim prema Vama, Isuse i Marijo, kada pred Vama stojim. Neka Vas na taj način štujem i cilj života ispunim. Svijeća bi moga života morala biti: trebam živjeti u Vašoj prisutnosti, Isuse i Marijo, koji ste moja radost. Kada u toj radosti živim, nema u meni žalosti, iako govoreći, kao svijeća nestajem” (Iz propovijedi na Svijećnicu).

„Od danas moje zabavljanje: duhovno slušanje,

dječje igranje, na Vaše čitanje i pjevanje iz svakog stvora (I+M+I). *In festo Purificationis B. V. Mariae*, 2. veljače, 1933. Dakle, igranje, na Vaše pjevanje i prirode sviranje, dok ne dođe sjedinjenje, kada će razum izgubiti svoje slabo znanje, jer će mu Božje mišljenje biti imanje, neće slab čovjek, nego Bog misliti po čovjeku. Često ću misliti: Vama ugađati, sad igrati!” (*Theologia pastoralis*, 002980). „Isus je svijeća s primjerom i poukom i Majka Njegova, koja je s Njime najviše trpjela i može nama pomagati” (Isto, 003315). „Isus je svjetlost i tko Njega slijedi, ne ide u tminama, zabadava svjetlost ako netko zatvori oči. Zato ću Isusu s Psalmom govoriti: ‘Oči su moje uvijek pred Gospodinom’. Dakle, uvijek, ne čas, ne dan, ne deset dana, ni deset mjeseci, nego vazda!” (*Blaženstva*, 003562).

BLAGOVIJEST: „Blagovijest, odlična vijest! Isus nam brat postao, da nas uzvisi, ali tko griješi taj Ga sramoti. Pomislite kakva je sramota za odličnog brata, nevaljala braća koji se jedan na drugog kavgaju i potrebno otimaju. Pa to vidi Isus u ovo vrijeme. Dakle, nemilo Ga sramote i muče. Ali mi kažimo s Gospom, neka bude i nama sve po riječi Božjoj, po nadahnuću kako nas Bog uputi, mi ćemo se i tako vladati, pa nećemo Isusa sramotiti niti vrijeđati. To je glavno, mi nek’ nismo uzrok današnjem nemiru. Mi ćemo u svemu slijediti Njega i Njegovu majku” (*Biser mišljenja*, 004594-95). „Priroda je postala ljepša zbog svoje krune, Isusova Utjelovljenja, nego što je bila kada je Bog stvarao svijet. To dostojanstvo shvaća najponiznije stvorenje kada govori: Evo službenice Gospodinove! Kada bi svaka palača postala puna slatkog kolača kojeg neće nestati, slaba je usporedba prema onom danu kada se ljudska narav usrećila po Utjelovljenju Isusa” (*Theologia pastoralis*, 002877). „Svatko se mora na Blagovijest radovati, jer je Isus postao bratom, odlikovao je nas, ne anđele, nego nesretne ljude” (Isto, 003140). „Na Blagovijest, ovo božanstveno Cvijeće izniklo je u Majčinom Srcu, raslo, i dan danas miriše po cijelome svijetu” (Isto, 003193). „Na Blagovijest, na radosnu vijest, 25. ožujka, Blažena Djevica Marija postala je čudnovata voćka. Danas možemo reći da je ona sama zapjevala: Mir ljudima dobre volje, koji dođu pod moje grane!” (Isto, 003211).

(nastavlja se)

DOM – uređenje na katolički način

Početkom svake kalendarske godine blagoslivljamo svoje domove. Kao podsjetnik na to postoji običaj da se na dovratku kredom ispišu inicijali koji podsjećaju na taj dan ili se zalijepi sličica. Budući da je tema blagoslova kuća aktualnija nakon svetkovine Tri kralja, možda se pitate zašto o tome sada pišemo. Obično je ljeto vrijeme preuređivanja domova, manjih ili većih radova ili velikog spremanja. Ti su radovi prilike za promišljanje o našem domu, o tome kako prostor u kome svakodnevno prebivamo učiniti ugodnim i funkcionalnim, ali i mjestom na kome se odražava naša vjera.

Dom je tako topla riječ bogatog značenja. Ovdje bismo trebali biti slobodni, biti ono što jesmo, primati i pružati ljubav. *Dome, slatki dome! Osjećaj se kao kod kuće! Svuda pođi, kući dođi.* Motiv doma javlja se u mnogim uzrečicama, čest je u pjesmama, filmovima i književnim djelima. U dom se pozivaju prijatelji, ne stranci. Ugostiti nekoga znak je prisnosti i dobronamjernosti. U Bibliji je gostoljubivost često spominje kao hvalevrijedna osobina.

Upravo se u domu odvija ljudski život – ono što nas oblikuje, čini naš identitet. Ipak, znamo da je naš pravi dom na nebesima, dok u ovaj zemaljski nastojimo učiniti što sličnijim slici Očevog doma.

Iako je u ljudskoj prirodi čežnja za toplinom doma, nečiji izbor ili okolnosti da bude kućanica često se poimaju kao manje vrijedno ili neprivlačno. No, toliko je

popularnih serija o preuređivanju kuće i vrta, *uradi sam* projektima ili kulinarskih emisija s domaćim receptima. Čini se da ipak postoji težnja za povezivanju s domom, stvaranju idiličnih okolnosti iako ih u stvarnosti rijetko nalazimo.

G. K. Chesterton rekao je da postoje dva načina dolaška kući – jedan je ostati kući, a drugi je putovati svijetom dok se ne vratimo na isto mjesto. Dok nam se svijet čini sve opasnijim i punim neizvjesnosti, dom je mjesto za kojim čeznemo i u kome se želimo osjećati sigurnima. Ipak, toplina doma ne sastoji se samo u pripremanju domaće hrane, postavljanju trpeze i estetskom skladu. U domu se i duša mora nahraniti. Naši domovi mogu evangelizirati. Način na koji ih uređujemo, koje slike postavljamo, kako čistimo nered za djecom, brinemo za zdravlje starih, pripremamo hranu, kako molimo, kako se svađamo i pomirimo, kako se pripremamo za slavlja i obavljamo svakodnevne poslove – sve to, ono što je vidljivo i nevidljivo čini naš dom i na neki način odražava se u našem prostoru. Svakodnevnica u katoličkom domu, sa svim milostima, težinom i radostima može odražavati našu vjeru i način života koji se usmjerava prema vječnosti.

JEDNOSTAVNOST

Jednostavnost naše kuće može odražavati jednostavnost našeg života i duše. Tako lako svaki prostor

pretrpamo stvarima. Potrošački mentalitet nas na to stalno potiče. Godinama se u kući talože toliko stvari, od ukrasa do odjeće, dječjih igračaka i svega drugog. Nešto smo dobili, nešto kupili sami. Nešto zadržavamo jer nam je draga uspomena, nešto jer odražava naš status. Nešto od toga povremeno i koristimo. Podsjetimo se jednostavnosti nazaretske obitelji i neka nam to bude poziv na stalno preispitivanje. Što nam od svega treba u našoj kući? Možda je vrijeme na naučimo dijeliti s drugima. U tome gledajmo da ne dajemo samo ono što nam je višak, što nam je nepotrebno nego možda darovati baš nešto nam drago ako vidimo da je drugima potrebno. Tako učimo da ne budemo vezani za materijalno.

Ako želimo jednostavnije živjeti, možda je vrijeme da prestanemo pratiti trendove i reklame. Pokušajmo ne birati samo ono što je trenutno popularno na društvenim mrežama (npr. Pinterest) – da fokus ne bude samo na biranju idealnog namještaja ili aparata. Prije svake kupovine zapitajmo se treba li nam doista taj predmet ili komad odjeće, makar bio na sniženju.

Održavati urednost u kući bez nepotrebnih stvari mnogo je jednostavnija.

OKUPLJANJE OKO STOLA

Gospodin je toliko cijenio okupljanje i druženje za stolom – kod Petra, Marte i Marije. Iako je mnogim obiteljima uz radne i školske obveze teško uskladiti vrijeme obroka, lijepo je nastojati makar za jedan obrok dnevno okupiti obitelj. Stol u katoličkoj obitelji ima posebnu važnost. On je mjesto susreta, ne samo blagovanja. Tako je objed prilika za zahvalnost u kratkoj zajedničkoj molitvi i razgovor. Za posebne prigode, nedjeljom, blagdanima, danima kad imamo poseban razlog za zahvalnost, naš sto učinimo posebnijim, vazom cvijeća, ukrasnim salvetama ili nekim detaljem. Još ako se u pripremanje (i raspremanje)

uključi cijela obitelj, sve to može biti prilika za iskazivanje ljubavi. U mnogim našim obiteljima na poseban način se blagoslivlja domaćice u molitvi prije jela kada se moli i blagoslov za „ruke koje su hranu pripremile“. Zahvalnost za hranu i pridavanje značaja okupljanja za stolom katolička je tradicija koja je doista vrijedna da ostane u našim obiteljima.

MJESTO ZA MOLITVU

Dom je mjesto naše obiteljske i osobne molitve. Neke obitelji imaju poseban prostor za molitvu. Neki se vole povući u sobu, svoj kutak, neki u vrt. Što nas u kući potiče na molitvu? Slike? Križ? Svijeća koju upalimo dok molimo? Postoji li nešto što ometa sabranost ili nije u skladu s našom vjerom – knjige, slike ili figurice, glazba u pozadini? Pozovimo Isusa da bude gost u našoj kući. Možda bismo pred njim neke stvari promijenili. Neka

često bude naš gost, neka se i on među nama osjeća kao kod kuće. Tako će nam i on pomoći da naš dom bude slika Očevog Doma za kojim svi čeznemo.

Bogu hvala za novi kruh

Nositelji 112. Dužijance, bandaš **Dominik Skenderović** i bandašica **Katarina Piuković**, odvojili su malo vremena i za stranice mladih i podijelili svoje dojmove.

Zv.: Ukratko nam se predstavite (fakultet, posao, hobi, folklor, slobodno vrijeme)...

Dominik: Dolazim iz Tavankuta iz Župe Presvetoga Srca Isusova. Završio sam Srednju tehničku školu „Ivan Sarić” – smjer strojarski tehničar za kompjutorsko konstruiranje. Zaposlen sam u tvrtki „Venera bike”, a u slobodno vrijeme pomažem na obiteljskom imanju, kada stignem rado odlazim na probe folklor.

Katarina: Studentica sam treće godine Fakulteta tehničkih znanosti u Novom Sadu – smjer inženjerski menadžment. Također, uz studiranje radim i kao

biti aktivna u zajednici te rado vodim programe ili recitiram na raznim manifestacijama ili događajima.

Zv.: Što za vas znači Dužijanca? Kakav je osjećaj kad u ime svih dobijete uloge nositelja Dužijance?

Dominik: Dugo godina sudjelujem na Dužijanci kao folkloras i ove godine imao sam priliku vidjeti kako je s druge strane, strane bandaša. Naravno, velika je čast biti predstavnik ovogodišnje Dužijance.

Katarina: Znam za Dužijancu od kada znam za sebe i nije prošla ni jedna a da nisam sudjelovala. Odmalena u povorci, a kako sam krenula na folklor igram i na folklornoj večeri ili pomažem oko organizacije kao vodič za goste. Cijela obitelj je u tome, osim što su članovi udruge i uključeni u organizaciju, svatko od nas doista voli Dužijancu, od *dide* i *majke* pa do najmlađih. Iako je zbog toga Dužijanca kod nas čitave godine, a ne samo nekoliko dana kada se manifestacija održava, ta čar i ljubav nije se izgubila. Osobno mi Dužijanca mnogo znači, volim nošnju, volim folklor, tamburaše, običaje,

prezenter dnevnika na hrvatskom jeziku na RTV-u. Članica sam HKC „Bunjevačko kolo” u Subotice gdje igram folklor, a donedavno sam bila i članica Književno-teatarskog kružoka. U slobodno vrijeme volim pogledati seriju ili pročitati knjigu, ali najviše provoditi vrijeme s prijateljima i obitelji. Trudim se uz fakultet i posao

sve vezano uz nju, ali istina da je dobila neku drugu dimenziju kada sam prihvatila ulogu bandašice. Još kada sam prihvatila, znala sam da je to velika čast, ali posjećujući seoske dužijance jedna rečenica provlačila se kroz zahvale svećenika upućene bandašima i banadšicama... „Hvala vam što ste prihvatili u ime svih nas

zahvaliti Bogu na ovogodišnjem žitu". Nekako, kao da sam tek tada shvatila težinu te uloge. Zaista je velika čast u ima svih zahvaliti Bogu za kruh i radosno proslaviti završetak žetve.

Zv.: Kako su tekle same pripreme? Jeste li šivali posebno ruho, tko vam je pomogao oko same pripreme?

Katarina: Pripreme su tekle lagano i uz dobru organizaciju. Hvala roditeljima koji su preuzeli i pomogli nam oko priprema, a osobno mi je bilo najvažnije da *ruvo* bude gotovo na vrijeme i da budem zadovoljna.

Nošnju, *bilo ruvo* i brokat koji sam nosila na predstavljanju bandaša i bandašice šile su **Nada Sudarević** i **Ružica Kozma** koje su uložile veliki trud i rad da to sve na kraju ispadne kako treba, što i jest.

Zv.: Što vam je palo najteže, a što najlakše, s obzirom na to da ste imali mnogo obveza uoči proslave?

Dominik: Ima mnogo obveza u kojima se mora sudjelovati. Tu su seoske dužijance na kojima smo se oblačili u narodnu nošnju. Morali smo očistiti žito ove godine malo ranije jer se Dužijanica prvi put održala u Novom Sadu.

Katarina: Naravno da osim svega lijepoga, ta uloga sa sobom donosi neke obveze. Kao bandaški par posjećivali smo sve seoske dužijance, trebalo je organizirati čišćenje žita i pletenje vijenaca te nazočiti svim propratnim događajima uoči Dužijance. Ne mogu reći da mi je nešto teško palo jer nije, sve smo to nekako Dominik i ja zajedno pregurali uz pomoć svojih obitelji.

Zv.: Što biste poručili mladima? Zašto se trebaju čuvati običaji?

Dominik: To je jedan od naših najvrjednijih običaja i moramo ih čuvati da se zna kako se to nekada radilo i da zahvalimo Bogu za ovogodišnju žetvu. Mladima bih poručio da trebaju prihvatiti ulogu jer je to samo jednom u životu.

Katarina: Kada je Dužijanica prošla, svi smo imali prilike vidjeti koliko je mladih sudjelovalo u njoj, koliko njih je pomoglo, bilo odjeveno u nošnju i u povorci šetalo gradom. To je jako dobar znak da će Dužijanica, kao i naši običaji i tradicija, još dugo živjeti. Ne mislim da treba strahovati

za budućnost, mladi su uključeni u folklor, sviraju tambure, aktivni su kako u zajednici, tako i u crkvi. Mlade treba podržati, a oni će sve ostalo odraditi.

Razgovarala: Larisa Skenderović

Plamen ljubavi

Njena je ljubav kao plamen. Širi se svuda i daje ljubav svima. Daje svjetlost koja obasjava cijeli svijet.

Njoj dolaze mnogi. Mole je, zahvaljuju joj, traže utjehu u njenom zagrljaju, među skutima njene haljine. Jer ona je majka svih nas.

Majka koja svoju djecu ne ostavlja. Za nas je tu uvijek. I za naše molitve, i za osmijehe, i za suze. Za svakoga ima ljubavi i svakome prenosi svjetlo života.

Ona je naša posrednica. Preko nje naše molitve dolaze k Bogu. Kad majka nešto traži za svoju djecu, to je najjača i najčišća molitva. Molitva koja ozdravlja ranjene, obeshabrene, tužne, umiruće.

K njoj su upućene i tolike molitve zahvale, radosti i ljubavi. Majka šalje najveću ljubav k svojoj djeci. Šireći ruke, spremno čekajući da joj se utječemo, širi plamen svoje ljubavi.

Jelena Pinter

MINISTRANT

zagledan u nebo

Kada sam počeo ministrirati kod otaca franjevaca, katedralu sam već prilično dobro poznao u pojedinosti: oltarne slike, kipove, u koje su se doba liturgijske godine (tada još: „crkvene”) postavljali koji antipendiji („čaršafi”) i zavjese („conopeum” – „firange”), čak i nadgrobne ploče, i onu od „Gräfin Kolowrath Krakowski, geborene Nitzky” i onu na kojoj piše da je pokojnik umro „31. XI” (!). Tijekom svoje predškolske dobi, s roditeljima i bratom nedjeljno smo obično zauzeli mjesto u blizini oltara Svete obitelji. Odavdje sam imao dobar pogled na strop crkve sa slikama biblijskih prizora i na natpis: „Ecce tabernaculum Dei sum hominibus” (Evo šatora Božjeg među ljudima – koji prebiva s ljudima). Dakako, taj natpis tada još nisam znao pročitati, a kasnije (1973.), kao mladomisniku kapelanu u katedrali, jedan od mališana vjeronaučne djece prvog razreda javio se na kraju sata s pitanjem što znači taj natpis. Pitanje me je iznenadilo jer je standardno pitanje obično glasilo mogu li ići doma. Spremno sam odgovorio, a činjenica da taj trenutak iz perspektive od pedeset godina nisam zaboravio, dokazuje, kako me je to pitanje dojmilo. (U međuvremenu „mališan” je bliže 60. no 50. godini života, postao je svećenik naše biskupije i nadam se da ćemo kao sluge „svetog šatora” dospjeti i u vječna prebivališta.)

Sasvim je drugačije stajala stvar s franjevačkom crkvom i samostanom. Tamo sam, osobito na početku svoje ministrantske službe, uvijek otkrivao neke nove pojedinosti: to je bila kapela „Crne Gospe”, gdje se tada nije čuvalo Presveto. Tamo su se odvijale „probe” za ministrante. Najteža stavka bila je prenošenje misne knjige po završetku poslanice na stranu evanđelja i poslije pričesti natrag. Nakon toga, zajedno smo ministrirali kod litanija, čemu je prethodio „hladni rat” oko pitanja tko će od nas (oko trideset ministranata) zvoniti za blagoslov s Presvetim.

Ako je sve prošlo mirno, patri su nas u manjim skupinama odveli u samostan, gdje je iznad vrata svake „ćelije” bila obješena slika nekoga svetca ili blaženika franjevačkog reda. Pored poznatih svetaca (sv. Franjo,

sv. Antun, sv. Petar iz Alkantare, sv. Bonaventura, Ivan Kapistran) bili su tu neobični likovi: blaženi Antun iz Stronkona, s ružom koja je među njegovim rukama čudesno procvatila, blaženi Odorik držeći relikvijar u ruci, za koji sam isprva mislio da je džepna ura, klarise, trećoredci – među njima sveti Rok, sveti Ljudevit IX., francuski kralj, sveta Elizabeta Ugarska i drugi...

Kada sam obilježio 25. godišnjicu ministriranja, pater Radoslav Kujundžić, koji je tijekom mojih „početaka” bio gvardijan, obogatio je moje znanje dragocjenom informacijom kako te slike nisu fiktivni likovi, već su njihovi modeli članovi tadašnjeg franjevačkog konventa. Zatim, tu je bila gravura „stabla” franjevačkog reda s minijaturama raspoređenim u tri debele grane: franjevci, klarise i trećoredci. Među minijaturama otkrio sam blaženog Rajmunda Lula (tu sliku sam u udžbeniku povijesti srednjovjekovne filozofije reproducirao, njega neki smatraju začetnikom „simboličke logike”), a tu je i lik generalnog definitora P. Lichetta, koji je tijekom jedne vizitacije umro u Budimu.

I crkva u sebi sakriva zanimljive pojedinosti: tu je menza oltara svetog Antuna, isklesana iz mramora iz Carrare, kao i ostali oltari. Na toj menzi prikazan je prizor euharistijskog čuda, kada je magarac pokleknuo pred onom hostijom, koja je kod pretvorbe postala tijelo Kristovo. Zatim lik sv. Mihovila Arkandela s ognjenim mačem i štitom, na kojem se čita natpis: „QUIS UT DEUS?” (MI-KA-EL: Tko je kao Bog?).

Tako se u meni razvilo razumijevanje prema učenicima koji se pitaju o značenju natpisa u crkvama. To su bile očito prve klice spremnosti za „prigodnu katehezu”. I mogao bih tako nastaviti unedogled... Ipak, ne mogu prešutjeti jednu zgodu iz obilaska franjevačkog samostana: dobri pater Gothard Goričanec, sluteći u meni nešto od moje buduće službe, pozvao je mene i nekoliko od subrača, postavio me na stolicu te me bodrio da održim propovijed (u petoj ili šestoj godini života). Dao sam se „zavesti”, svladao sam svoju akrofobiju i održao propovijed. Ona je bila kratka, a glasila je: „Draga braćo u Kristu! Budimo dobri! Amen.”

Upravljanje novcem za katolike – Phil Lenahan

„Financijsko ropstvo pojavljuje se kada supružnici međusobno ne razgovaraju o novcu, a time se u braku gubi osjećaj zajedništva. Ono se pojavljuje kada osoba prekomjerno radi ili kada zadovoljstvo traži u sve većem posjedovanju. U oba slučaja odnos s Bogom bačen je u drugi plan. Financijsko se ropstvo pojavljuje kada naša djeca ne nauče one bitne vrijednosti o kojima nam govori naša vjera, odnosno ako ne nauče biti dobri upravitelji materijalnih dobara.”

Phil Lenahan financijski je knjigovođa i jednom prilikom stavio se na raspolaganje za financijsko savjetovanje na svojoj župi. Susreo se s raznim bračnim parovima kojima je veliki izvor nesklada u braku bio upravo novac. Na početku knjige izlaže nevesele statistike potrošača Amerikanaca, a dodani su i statistički podatci u Hrvatskoj radi usporedbe. Današnje društvo nije naučeno štedjeti i sve reklame potiču današnjeg čovjeka da sebi ugoditi i odmah potroši zarađeni novac te je nacrt štednje za crne dane postao veoma rijedak. Jedna od glavnih posljedica takva društva je što upravljanje financijama ima ogromne posljedice na brakove. Jedan od najčešćih razloga rastave braka upravo je novac.

VJERA I NOVAC

Pisac, koji je praktični katolik, spaja praksu s vjerom i obrazlaže i svakodnevnom životom, ali i biblijskim i crkvenim naukom, zašto je važno znati upravljati novcem. Najprije, prisposobama, izvadcima iz Katekizma i Biblije i stavlja novac u kontekst vječnosti. Daje mu pravu vrijednost, ni preveliku, ni premalu. Smatra da je prije bilo kakvih konkretnih financijskih planova važno postaviti u svom životu što nam novac znači i što nam znači na putu za vječnost. Također, daje smjernice upravljanja novcem za različite

dobi i situacije pa tako postoji poglavlje posvećeno supružnicima, zaručnicima te kako odgajati djecu i adolescente da znaju upravljati novcem.

SEDM KORAKA DO FINANCIJSKE SLOBODE

Nakon što je postavio u kontekst vjere vrijednost novca i vrijednost upravljanja novcem, pisac daje sedam koraka kako postati financijski slobodan, a to su: „Upravljanje Providnošću”, procjena stanja i izrada plana, uštedešina od 150.000 dinara za hitne slučajeve, ubrzanje otplate duga, „Fond za crne dane”, revizija plana osiguranja i vlasništva nad nekretninama, svrhovit program štednje i ulaganja. Posebno se osvrće na problem dužništva koji je možda i naglašeniji u mentalitetu američkog društva. Daje razne praktične smjernice kako izbjeći dužništvo ili u slučaju ulaska u dužništvo, kako ga se najbolje osloboditi.

ZA KOJA JE OVA KNJIGA?

Kao i uvijek, knjigu može čitati svatko, no pogotovo osobe koje osjećaju da ne upravljaju novcem na način na koji bi to Bog htio. Ne moramo ući u dužništvo da bismo shvatili da nešto ne štima u našem upravljanju financijama. Često je dovoljno da novac ne trošimo na ispravne stvari, da ne znamo odakle novac dolazi i gdje odlazi pa da nam to unosi nemir u životu. O davanju desetine Crkvi vjerojatno malo ljudi i razmišlja. Stil pisanja može biti negativna strana te knjige. Knjiga je očigledno pisana za američki mentalitet

i američke prilike (iako su pridodani podatci i za naše prostore) i takav stil može biti dalek čitateljima s ovih prostora, osobito težnja da se glavna tema iznova uvodi u svakom poglavlju. Netko bi mogao reći da su savjeti dani u toj knjizi jednostavne, zdravorazumske stvari, međutim, u današnjem potrošačkom društvu, upravo su te jednostavne, zdravorazumske stvari izgubljeni ideali i dobro je pročitati ih crno na bijelo da bismo posvijestili greške koje činimo u upravljanju novcem.

U Srijemskoj Mitrovici pokrenuta Caritasova radionica za izradu papirnatih galanterije

Zahvaljujući donaciji Ambasade SR Njemačke u Beogradu, u Caritasu „Sv. Anastazija” Srijemska Mitrovica, 5. srpnja svečano je otvorena radionica za izradu papirnatih galanterije. Uz nazočnost predstavnika Ambasade Christiana Schillinga, šefa Odjela za gospodarsku suradnju, sa suradnicama, o. Mihala Gherghela, ravnatelja Caritasa Srbije, vlč. Jozę Duspę, ravnatelja Caritasa za Srijem te delegiranog

dnevnog boravka radno angažiraju radi proširenja usluga. Radno-okupacijsku terapiju u dnevnom boravku čini skup aktivnosti kojima je cilj poboljšati motorički, radni i socio-emocionalni kapacitet osoba s mentalnim smetnjama, a sve radi ponovne reintegracije u život zajednice. Drugi cilj jest osnivanje socijalnog poduzeća koje predstavlja sredstvo za borbu protiv socijalne isključenosti i siromaštva.

Usvajanjem Zakona o socijalnom poduzetništvu u veljači ove godine, prvi put u Srbiji postavlja se pravni okvir za sektor u kojem privatne inicijative poput te nude održiva rješenja za razvoj zajednica socijalnim inovacijama, inovativnim proizvodima u području zaštite okoliša i cirkularnom ekonomijom, socijalnim uključivanjem i drugim područjima održivog razvoja.

„Prema statistici, na europskom tržištu postoji dva milijuna socijalnih poduzeća koja upošljavaju oko 13 milijuna radnika. Taj zakon pomoći će da se i u Srbiji dugoročno nezaposleni, žrtve nasilja, beskućnici, povratnici s odsluženja kazni, žene i druge osjetljive skupine lakše integriraju u društvo i dođu do posla”, rekao je Schilling pri otvorenju te radionice. /Tekst i fotografije preuzeti s: www.caritas.rs/

izaslanika biskupa koadjutora Srijemske biskupije Fabijana Svaline, Tatjane Rajniš, programske ravnateljice Njemačke agencije za međunarodnu suradnju GIZ, radionica je službeno započela s radom.

Tom prilikom Christianu Schillingu uručeni su dar i zahvalnica, koju su ručno izradili volonteri Caritasa, u znak zahvalnosti za povjerenje i dugogodišnju suradnju, s obzirom na to da je to drugi projekt koji financira Ambasada SR Njemačke. Prvi projekt bila je potpora Caritasovoj palijativnoj, terenskoj službi kupovinom medicinskih i ortopedskih pomagala koji i danas donosi dobrobit mnogim ljudima na području općina Srijemska Mitrovica, Šid, Ruma i dr.

Radionica za izradu papirnatih galanterije nastala je s idejom da se korisnici

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Legenda o nijemoj crkvi...

Kršćani čine Crkvu koja spašava ljude. Crkva smo mi. Jesmo li uvijek živjeli da bi se što više svijeta spasilo? Neka nam ova priča pomogne u razmišljanju. Postoji stara legenda koja govori zašto ponekad naše molitve bivaju neplodne.

„Davno, davno, živio je neki starac koji se mnogo molio i često brinuo o ljudskim grijesima. Čudnim mu se učinilo zašto se često događa da ljudi idu u crkvu, mole se Bogu, a ipak i dalje žive loše.

– Bože, odgovaraš li ti na naše molitve? Evo, ljudi se neprestano mole, da bi živjeli u miru i pokajanju, a nikako ne uspijevaju. Nije li možda ohola njihova molitva? – mislio je on.

Jednom je tim mislima utonuo u san. Na njegovo iznenađenje, anđeo sav u sjaju obujmi ga krilom i ponese ga visoko iznad zemlje... Kako ga je nosio sve više i više, sve slabije čuli su se zvuci sa zemlje. Nisu se čuli ljudski glasovi, utihnula je pjesma, čitav žamor gromoglasnog ljudskog života. Samo su s vremena na vrijeme odnekud dolazili harmonični nježni zvuci, kao zvuci daleke laute.

– Što je to? – pitao je starac.

– To su molitve svetaca. Samo se one ovdje čuju – odgovori anđeo.

– Ali zašto su tako tihe? Zašto je tako malo tih zvukova? Evo sada se sav narod moli u hramu...

Anđeo ga pogleda tužna lica.

– Želiš li znati? Pogledaj...

Daleko dolje uzdizala se velika crkva. Čudesnom snagom otvorili su se njezini zidovi i starac je mogao vidjeti sve što se događa unutra. Crkva je uvijek bila puna ljudi. U blizini oltara bilo je mnoštvo pjevača. Svećenik u misnom ruhu bio je kod oltaru. Slavila se liturgija. Ali kakva liturgija...? Nije se čula ni jedna riječ. Vidjelo se kako na lijevom ambonu čitač nešto čita brzo, mrmljajući, ali riječi gore nisu dopirale. Na ambon se ubrzo popeo đakon, gromada od čovjeka, pokretom desne ruke zagladio kosu, zatim podigao knjigu, široko otvorio usta i... niti zvuka... Kantor je raširio note i dao znak pjevačima.

– Aha, zbor ću sigurno čuti... – pomislio je starac.

Kantor je dao intonaciju, podigao ruke i dao znak za početak, ali kao i ranije – vladala je potpuna tišina. Bilo je neobično gledati: zborovođa maše rukama, daje takt nogom, basovi su se zacrvenjeli od naprezanja, tenori zapinjali, visoko podižući glavu, svi su otvarali usta, ali pjesme nije bilo.

– Što je ovo? – pomislio je starac.

Pogledao je ljude koji su se molili. Bilo ih je mnogo, raznih dobi i položaja: muškaraca i žena, starih i mladih, gospode i prostih seljaka. Svi su se križali, klanjali, mnogi su molili šapatom, ali ništa se nije čulo.

Čitava crkva bila je nijema.

– Zašto je tako? – pitao je starac.

– Spustimo se da možeš vidjeti i razumjeti... – rekao je anđeo.

I spustiše se u sam hram. Obično odjevena žena stajala je naprijed i činilo se da se usrdno moli. Anđeo joj se približi i tiho je dodirnu rukom... Odjednom je starac vidio njezino srce i razumio njezine misli.

– Ah, ta prokleta ženetina... Opet je u novoj odjeći... Muž pijanac, djeca neodgojena i neuredna, a ona ne želi to vidjeti... Samo se licka... – razmišljala je.

Dalje je stajao lijepo odjeven gospodin i zamišljeno gledao prema oltaru. Anđeo je dodirnuo njegov bok i pred starcem su se otvorile misli čovjeka:

– Teška dosada! Loše sam trgovao... izgubio sam tisuću, a možda i tisući i pol... A svećenik tjera svoje.

U blizini je stajao mladić. On se već nije molio, sve vrijeme je gledao lijevo, gdje su stajale žene, crvenio i premještao se s jedne na drugu nogu. Anđeo ga je dodirnuo i starac je pročitao misli mladića:

– Ah, kako je dobra ova plavuša... Kod nje sve vrijedi: i lijepa, i ima dobar posao... Takvu bih ženu htio. Bi li me ona htjela?

I mnoge je dodirivao anđeo i svi su imali slične misli, prazne, svjetovne. Pred Bogom su stajali, ali o Bogu nisu mislili. Samo je izgledalo kao da se mole.

– Razumiješ li sada? Takve molitve do nas ne dolaze. Zato im ide tako. Svi oni čine nijemu crkvu.

Toga trena zavapi zvonki dječji glasić:

– Oče, Ti si blag i milostiv... Smiluj se i ozdravi moju mamu!

U kutu, na koljenima, pribijen uza zid, stajao je dječaćić. U očima su mu blistale suze. Molio se za svoju bolesnu mamu. Anđeo ga je dotaknuo i starac je vidio dječje srce. Tamo su bile briga, ljubav i molitva.

– Evo, molitve koja do nas dopire – reče anđeo. Eto, zato naše slabe samo izgovorene molitve do Boga ne dolaze i plod ne donose.”

Dragi moji prijatelji... Ne znači da smo i mi dio nijeme crkve. Ali ne zaboravimo da jedino iskrena, žarka, iz srca molitva, makar i nečujna, dopire u nebo! Svojim životom budimo dionici glasne Crkve po kojoj se svijet spašava. Bog vas blagoslovio!

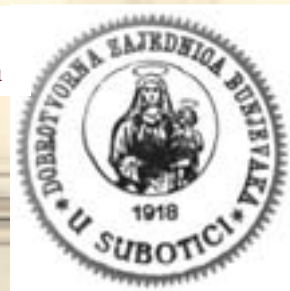

Subotičke djevojke i žene pod zaštitom svete Janje

Dobrotvorna zajednica Bunjevaka
1930. godine, ispred subotičke
katedrale sv. Terezije Avilske

Pečat Dobrotvorne
zajednice Bunjevaka

Od karitativnih i humanitarnih pokreta među bunjevačkim Hrvatima u Subotici, osobitu pozornost privlačila je i bila svojim djelovanjem zapažena *Dobrotvorna zajednica Bunjevaka*, karitativna udruga djevojaka u Subotici. Iako im je začetak bio 1918. u njezi i pomaganju ranjenim srpskim vojnicima nakon Prvog svjetskog rata, ta udruga za svoju svrhu pri službenom oformljivanju 1919. istaknula je pomaganje i prosvjećivanje školske mladeži, zbog sve zapuštenije narodne svijesti. Osim toga, u međuratnom razdoblju udruga se posvetila i karitativnom radu s djecom, osobito siročadi, te onom nezbrinutom i siromašnom. Za svoju nebesku zaštitnicu udruga je uzela svijetli, djevičanski i mučenički primjer svete Janje, čiji je lik krasio grb i pečat *Dobrotvorne zajednice Bunjevaka*.

Udruga je u međuratnom razdoblju okupljala više stotina članica te je 1927. godine zabilježeno više od sedam stotina djevojaka i žena koje su sudjelovale u radu udruge. Članice udruge isticale su se i u svom angažmanu na polju očuvanja kulture, zajedno s *Katoličkim divojačkim društvom*, s kojim su organizirale brojne crkveno-pučke svečanosti te pomagale

i sudjelovale u proslavi velikih svečanosti poput Dužijance, Tijelova, Duhova itd.

Prvi upravitelj udruge bio je Ilija Kujundžić, svećenik, ravnatelj Biskupijskog računarskog ureda i gorljivi sljedbenik preporoditeljskog djela biskupa Ivana Antunovića. Međutim, vodstvo *Dobrotvorne zajednice Bunjevaka* prepušta glasovitom svećeniku Blašku Rajiću 1920. godine, zbog osnivanja i predsjedanja Hrvatskim prosvjetnim društvom „Neven” u Subotici. Prva predsjednica te karitativne udruge bila je Kata Prčić, nakon nje Manda Sudarević Dulić te na koncu Manda Šarčević. Tijekom Drugog svjetskog rata djelovanje im je bilo ograničavano, osobito na području njegovanja jezika i narodne svijesti, te su žene i djevojke svoj rad usmjerile prema skrbi za ljude na prisilnom radu te prema zatočenicima kod stare subotičke bolnice. Nakon rata, udruzi se trajno onemogućuje i zabranjuje rad te ona prestaje djelovati. Nažalost, gotovo sve hrvatske udruge, bratstva i tečajevi nakon Drugog svjetskog rata bivaju u potpunosti uklonjeni te su mnogi već danas gotovo u potpunosti zaboravljeni u pamćenju grada i građana Subotice. Stoga, neka ovaj skromni prilog pomogne u očuvanju sjećanja na tu divnu i bogatu prošlost našeg naroda.

180 godina subotičke Župe svetoga Roka (XII. dio)

Kapelani Župe svetoga Roka od 1936. godine

Kapelan subotičke Župe svetoga Roka koji je svojim zalaganjem zavrijedio naslov „apostol raseljenih”

Josef Haltmayer rođen je u Odžacima 16. srpnja 1913. godine u obrtničkoj obitelji. Gimnaziju je završio u Travniku, a teologiju je počeo studirati u Sarajevu, a završio u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 9. kolovoza 1936. godine. U subotičkoj Župi svetoga Roka bio je kapelan od 20. srpnja 1936. do 20. srpnja 1937. godine. Bio je kateheta u građanskoj ženskoj školi u Subotici od 20. srpnja 1937. do 20. srpnja 1938. godine. Biskup Budanović izabrao ga je za studij filozofije na sveučilištu u Zagrebu, gdje je od 1938. do 1941. godine studirao klasičnu filologiju. Od 1941. do 1942. godine poslan je na studij filozofije u Budimpeštu. Studij je završio 1944. godine državnim ispitom iz grčkog i latinskog jezika na sveučilištu u Budimpešti. Godine 1941. upravljao je župom Nova Gajdobra (Wekerlefalva, njemački: Wekerledorf). Do 1. srpnja 1942. godine bio je kapelan u Somboru. Službu profesora vjeronauka i latinskog jezika obavljao je u gimnaziji u Novom Vrbasu od 1. srpnja 1942. do 1. rujna 1944. godine. Župu Novi Vrbas preuzeo je kao upravitelj 1. rujna 1944. godine. Iste je godine napustio područje Bačke apostolske administrature te je u Linzu u Austriji od 1945. do 1948. godine na trgovačkoj akademiji i školi nastavio službu kao kateheta. U to se vrijeme odlučio posvetiti diljem Austrije iz Podunavlja raseljenim i protjeranim Nijemcima.

Na Sve svete 1947. godine prihvatio se dušobrižništva izbjeglica i prognanika u biskupiji Linz. Starao se za prikupljanje odjeće i hrane. Organizirao je pastoral u izbjegličkim logorima. Osnivale su se zasebne župe ili su se izbjegličke zajednice pridružile najbližim postojećim župama. Za to su se javljali svećenici koji su u Austriju došli zajedno s protjeranim narodom. Dopuštenjem biskupa Josefa Fließera i Franza Zaunera organizirano je sedam ekspozitura i pet domova za mlade. Proradile su logorske knjižnice i logorski dječji vrtići. Bilo je izbjeglica bez ikakvih

dokumenata. I za njih Haltmayer pribavio krsne i vjenčane dokumente iz starog kraja. Njegovim nastojanjem i uz pomoć njegovih suradnika od kraja 1948. do sredine 1965. godine pronašlo se 37.824 takvih dokumenata. Poslije tih najtežih poratnih godina, sve se više ukazivala potreba smještaja protjeranih obitelji u vlastite kuće. Tadašnja austrijska vlast to je omogućila samo za svoje građane. Zato je Josef Haltmayer organizirao nekoliko naselja u Linzu te se tako pobrinuo da 71 prognanička obitelj dođe do svoga stana. Haltmayer je pomoć tražio i u Švicarskoj, Norveškoj, Engleskoj i Njemačkoj. O uspjehu Haltmayerova zalaganja svjedoči podatak da je do 1965. godine podignuto 1.800 obiteljskih kuća za devet tisuća ljudi. Haltmayer je od visokog komesara OUN-a dobio počasni naslov „Apostol raseljenih”. Od austrijskog saveznog predsjednika dobio je srebrno odlikovanje za zasluge u Austriji. Godine 1965. Haltmayer preselio se u Njemačku, gdje je preuzeo dužnost voditelja St. Gerhardswerkes (=Djelo svetoga Gerarda) u Stuttgartu, gdje je za katolike iz Podunavlja radio u uredništvu mjesečnika „GERHARDSBOTE”. Na brizi je imao u jugoistočnoj Njemačkoj smještene protjerane Nijemce, koji su se većinom nastanili u saveznom zemljama Baden i Württemberg. Tu je Haltmayer organizirao hodočašća u svetište Altötting, Spaichingen i Speyer na Rajni. Organizirao je i veliko hodočašće prognanika u Schönenberg kod Ellwangena. Haltmayer je bio član udruge protjeranih Nijemaca iz Jugoslavije. Bio je član Katoličkog izbjegličkog vijeća. Od 1975. godine povjerena mu je briga za iseljenike u biskupiji Rottenburg – Stuttgart, a od 1974. godine Njemačka biskupska konferencija zadužila ga je da bude glasnogovornik svećenika i vjernika narodne skupine podunavskih Švaba.

Sveti Rok

Rok je rođen u Montpellieru, gradu u južnoj Francuskoj. Njegovi roditelji dulje su vremena bili bez poroda. Molili su i zavjetovali se i Bog im je dao sina, koji će postati slavan svetac. Prije nego što je navršio 20 godina, ostao je bez roditelja. Prodao je sva svoja dobra, a novac podijelio siromasima te se kao siromašni hodočasnik uputio prema Rimu. Na svome hodočašću u Rim zaustavio se u Acquapendenteu,

U Piacenzi Rok se razbolio od kuge. Građani su ga zbog toga prognali iz svog grada i on se osjetio osamljen kao Krist na križu. Sklonio se u jednu šumu i ondje hranio biljem, uzdajući se u Božju providnost. Neki životopisci spominju da mu je tada svaki dan dolazio jedan pas noseći mu komad kruha. Prizor su ovjekovječili mnogi slikari. Talijanski patricij Gottardo Pallastrelli, naišavši na bolesnog Roka u šumi, upusti se s njim u razgovor. Inače baš nije bio čovjek duboke vjere. Sveti je patnik učinio na njega izvanredan dojam. On se pod njegovim utjecajem obratio, prihvatio ga, njegovao ga, dok Rok nije ozdravio. Zadobivši zdravlje, Rok se vratio u svoj zavičaj, ali njegovu trpljenju još nije bio kraj. Iscrpljen od teške bolesti, bio je posve izobličen tako da ga nisu mogli prepoznati. Uхватili su ga te zatvorili. U zatvoru je proveo pet godina. Tada ga je još jedanput pohodila kuga. Svećeniku, koji mu je podijelio svete sakramente, otkrio je tko je. Preminuvši odano u Gospodinu 16. kolovoza 1327., bi od Gospodina odmah proslavljen raznim čudesnim znakovima.

Ikonografija

Njegovo je štovanje bilo rašireno diljem Europe, osobito nakon epidemija kuge. Zaštitnik je Montpellierera i Venecije, a njegove relikvije štuju se i u Antwerpenu i Veneciji. U vrijeme epidemija u Europi, slika zaštitnika bila je na pomoć za utjehu i nadu preživjelima. Često drastični prikazi žrtava prikazani su posve realistično, a u baroknom su stilu emocionalno bogati. Nakon što je kuga nestala, slika svetca služila je kao pokazatelj Božjeg milosrđa. Rok se u Italiji obično prikazuje kao mladi hodočasnik, u sjevernoj Europi kao bradati sredovječni muškarac. Nosi suvremenu hodočasničku odjeću sa šeširom i ogrtačem, po šeširu ga se prepoznaje kao rimskog hodočasnika. Ostali atributi uključuju posudu s mastima i psa. Često se prikazuje kako na nozi ima ožiljak, a anđeo utješitelj ga prati. Rok se uvijek pojavljuje u vezi sa svojom ulogom pomoćnika u nevolji, njegovi se prikazi često mogu naći u narodnoj umjetnosti, u bolnicama i na oltarnim palama kao donacija spašenih. Tintoretov ciklus može se pronaći u Scuola Grande di San Rocco u Veneciji, sjedištu bratstva sv. Roka, koje je bilo aktivno u bolnicama. Ta scena odgovara uobičajenim darivanjima milostinje poput Laurentijevih i Kacilijinih, s naglaskom na plemenitom stavu donatora i nevolji siromašnih, često u izrazitom realizmu. Prikazivan je kao teško bolesna osoba. Bolesnici su bili prikazivani na scenama s Rokom. Bolesnici leže na zemlji i molećivo pružaju ruke njemu.

*Ulje na platnu, Jenő Visinka,
Sombor, 2014.*

gdje se dao na dvorenje okuženih bolesnika u bolnici, a učinio je s Božjom pomoću i nekoliko čudesnih ozdravljenja. Daljnja postaja Rokova hodočašća bila je Cesena, a onda Rim. Ondje se zadržao oko tri godine te se na povratku u domovinu zaustavio u Riminiju, Novari i Piacenzi. Sva su ta mjesta njegova putovanja bila ispunjena djelima ljubavi prema bolesnicima.

„Pred vratima” nove zborsko-pjevačke godine

„Pred vratima” smo nove školske, vjeronaučne i zborsko-pjevačke godine. Trenutak je planiranja svojih novih glazbeno-liturgijskih ostvarenja za razdoblje koje je pred nama. Važno je pravilno postaviti i odvagati mogućnosti zbora i puka u crkvi u kojoj djelujemo. Orguljaši i zborovođe s već stečenim iskustvom znaju koliko je važno naći pravu ravnotežu između pjevanja zbora i puka. Ujediti pjevanje zbora s pjevanjem,

okupljene zajednice vjernika cilj je liturgijske glazbe koja kod slavljenja nedjeljnih i blagdanskih liturgija postaje njenom pravom službenicom. Počnimo malim koracima prema mogućnostima. Svaki mjesec pokušajmo uvesti bar jednu novu pjesmu, psalam ili popijevku i često je pjevati da bi ona zaživjela u uhu puka. Bogatstvo popijevki iz minulih vremena nemojmo odbaciti, naše vlastitosti iz Bačke naše su blago. Neka je svima blagoslovljen novi hod s liturgijskom glazbom!

PRIJEDLOZI ZA LITURGIJSKO PJEVANJE

23. nedjelja kroz godinu – 4. 9. 2022.

Ulazna: Neka te slave narodi, Bože (PGPN 109)

Otpjevni psalam: T. Prša: Gospodine, ti nam bijaše okrilje

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/09/Gospodine-ti-nam-bijas%CC%8C-okrilje-Full-Score-1.pdf>

Prinosna: Evo, Bože, kruha vina (PPGN 325)

Pričest: Zdravo, Tijelo Isusovo (PGPN 248, SB 50)

Izlazna: Djevice nevina (PGPN 766, SB 185)

Rođenje Blažene Djevice Marije – Mala Gospa – 8. 9. 2022.

Ulazna: Djevice nevina (PPGN 766, SB 185)

Otpjevni psalam: Mirosław Martinjak: Radujem se u Gospodinu

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/06/Radujem-se-u-Gospodinu2c-M.-Martinjak.pdf>

Prinosna: Ljiljane bijeli (PPGN 616, SB 182)

Pričest: O, mila Majko nebeska (PGPN 794, SB 194)

Izlazna: Čuj nas, Majko (PGPN 773, SB 183)

24. nedjelja kroz godinu – 11. 9. 2022.

Ulazna: Mir svoj, o Bože (PGPN 237.1)

Otpjevni psalam: Ustat ću i poći (PGPN 104)

Prinosna: Jedan kruh na svetom stolu (PPGN 231, SB 39)

Pričest: Sakramentu veličajnom (PGPN 242, SB 44)

Izlazna: Marijo, o mili glas (SB 186)

25. nedjelja kroz godinu – 18. 9. 2022.

Ulazna: Pred Božanstvom Tvojim (PGPN 221, SB 30)

Otpjevni psalam: Hvalite Gospodina (PGPN 120)

Prinosna: U slavu svetog Srca (PPGN 2756, SB 23)

Pričest: Gospodin je pastir moj (PGPN 430 ili str. 632 – III)

Izlazna: Svi kliknimo Kristu (PPGN str. 630 – I)

26. nedjelja kroz godinu – 25. 9. 2022.

Ulazna: O silni, jaki Bože (PGPN 227, SB 37)

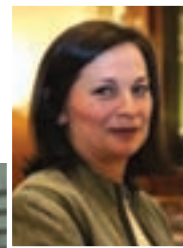
Otpjevni psalam: Hvali, dušo moja (PGPN 125)

Prinosna: O silni, jaki Bože – 2. kitica (PGPN 227, SB 37)

Pričest: S rajskih visina (SB 54)

Izlazna: Svi anđeli u nebu (Bačka) ili Majko Božja Bistrička (PGPN 784, SB 193)

Dužijanca u dječjim

Ovogodišnji mali bandaš Andrija Kujundžić i bandašica Ema Ivković osobe su s kojima vas želim upoznati. Sigurno znate da su oni bili „glavni” na Dužijanci malenih, 26. lipnja, a malo manje glavni, ali ipak prisutni na Dužijanci u Novom Sadu 24. srpnja i na gradskoj Dužijanci 14. kolovoza ove godine. Na Dužijanci smo vidjeli da vole običaje, nošnju, ali mnogo toga o njima ne znamo, pa evo jednog zanimljivog prikaza koji će ih bar malo bliže upoznati s čitateljma Zvonika i istaknuti njihove različitosti.

Zovem se: **ANDRIJA KUJUNDŽIĆ**
 Učenik sam OŠ „Matko Vuković”, završio 3. r.
 Obitelj: TATA Miroslav
 MAMA Jelena
 SESTRE Tereza (19) i Antonija (13)
 KNJIGA: Liz Pichon – Tom Gates
 PJEVAČ – Zvonko Bogdan
 Pjesma – Momačko kolo
 FILM – Lesi se vraća kući
 RAČUNALNA IGRA – Farming simulator

Zovem se: **EMA IVKOVIĆ**
 Učenica sam OŠ „Miroslav Antić”
 Obitelj: TATA Slobodan
 MAMA Lidija
 KNJIGA: Bel Muni – Cica i drugari
 PJEVAČICA – Selenia Gomez
 Pjesma – Wolves
 FILM – Mamma Mia
 RAČUNALNA IGRA – Roblox

Ili – ili

ANDRIJA

Slano – **slatko**
 Stan – **kuća**
 Meso – povrće
 Zima – **ljeto**
 Dan – **noć**
 Hodanje – **bicikl**
 Film – knjiga
 Jabuka – **lubenica**
 Voće – čokolada
 Jezik – **matematika**
 Tjelesni – **informatika**
 Likovni – **glazbeni**

EMA

Slano – **slatko**
 Stan – **kuća**
 Meso – povrće
 Zima – **ljeto**
 Dan – **noć**
 Hodanje – **bicikl**
 Film – **knjiga**
 Jabuka – **lubenica**
 Voće – čokolada
 Jezik – **matematika**
 Tjelesni – **informatika**
 Likovni – **glazbeni**

Pizza – **spagetti**
 Čokolada – **vanilija**
 Gazirano – **negazirano**
 Pas – **mačka**
 Selo – **grad**
 Kazalište – **film**
 Trenirka – **traperice**
 Sport – **folklor**
 Kemijska – **penkala**
 Odbojka – **košarka**
 Tenisice – **cipele**
 Mobitel – **prijatelj**

Pizza – **spagetti**
 Čokolada – **vanilija**
 Gazirano – **negazirano**
 Pas – **mačka**
 Selo – **grad**
 Kazalište – **film**
 Trenirka – **traperice**
 Sport – **folklor**
 Kemijska – **penkala**
 Odbojka – **košarka**
 Tenisice – **cipele**
 Mobitel – **prijatelj**

Sadržaj 333

4

Dužijanica 2022.

Postojanost i ustrajnost
suprotnost su
prolaznosti, malodušju i
neodgovornosti

22

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Dvadeset i pet godina
franjevačke kuće duhovnih
vježba *Domus pacis*

33

Liturgijska formacija

Lomljenje kruha

15

Dužijanica 2022.

Tamburaška
i folklorna večer

28

Intervju

Mons. Petar Palić, biskup
mostarsko-duvanjski i upravi-
telj trebinjsko-mrkranski

44

Mladi

Bogu hvala za novi kruh

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godište XXVIII., broj 333
Kolovoz (avgust) 2022.

Izdaje:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:
Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:
Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)24 524496
Marko Tucakov, novinar
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Mirjana Crnković, lektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Nebojša Stipić, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice
Vedran Jeger, fotograf

Tisak:
DOO MAGYAR SZÓ kft.
Štamparija „FORUM“
Vojvode Mišića 1
21000 Novi Sad
021/557-307

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

Prijatelji Zvonika

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
* Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekoceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 205-0000000514856-51 NLB Komercijalna Banka
A.D. Beograd, s naznakom: „za Zvonik“.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 205-0070800067390-03
NLB Komercijalna Banka A.D. Beograd
SWIFT: KOBRRSBB
IBAN: RS35205007080006739003

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović“,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Zvonik
* NIU „Hrvatska riječ“
* www.subotica.info
* www.zupavrokasubotica.com
* www.pixabay.com
* UBH „Dužijanica“
* Petar Dešić

/ DJECA

Draga djeco, zadatak je lagan, obojiti bandaša i bandašicu. Ne treba vam mnogo boja, bandaš je u crnom odijelu, bandašica u bijelome. Pokušajte naći zlatnu boju ona je tu jako važna, za perlice, dukate, minduše, pa i klasje. Boja kose i kože, krem, smeđa, crna, očiju i usana. Radite pažljivo.

